T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK
BAKANLIĞI

2012 AKSARAY ÇEVRE DURUM RAPORU

HAZIRLAYAN
ÇED, İZİN VE DENETİM ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜ

AKSARAY-2013

İçindekiler Tablosu

ÖNSÖZ 6

Tablolar ve Grafikler 7

GİRİŞ 10

A.Hava 12

A.1. Hava Kalitesi 12

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar 12

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar 15

A.4. Ölçüm İstasyonu 16

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü 18

A.6. Gürültü 18

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar 19

A.8. Sonuç ve Değerlendirme 19

Kaynaklar 19

B.Su ve Su Kaynakları 20

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli 20

B.1.1. Yüzeysel Sular 20

B.1.2. Yeraltı Suları 22

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi 25

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu 31

B.3.1. Noktasal Kaynaklar 31

B.3.2. Yayılı Kaynaklar 32

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri 32

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu 32

B.4.2. Sulama 33

B.4.3. Endüstriyel Su Temini 34

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Temini 34

B.4.5. Rekreasyonel Su Kullanımı 34

B.5. Çevresel Altyapı 34

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus 34

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri ve Münferit Sanayiler Atık Su Altyapı Tesisleri 35

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi 35

B.5.4. Atık Suların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması 36

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü 36

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar 36
B.6.2. Arıtma Çamurularının Toprakta Kullanılması 37
B.6.3. Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılmasına İlişkin Yapılan Çalışmalar 37
B.6.4. Tarımsal Faaliyetler ile Oluşan Toprak Kirliliği 37
B.7. Sonuç ve Değerlendirme 38
Kaynaklar 38
C. Atık **39**
C.1. Belediye Atıkları 39
C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları 40
C.3. Ambalaj Atıkları 40
C.4. Tehlikeli Atıklar 41
C.5. Atık Madeni Yağlar 41
C.6. Atık Pil ve Akümülatörler 42
C.7. Bitkisel Atık Yağlar 42
C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller 42
C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler 43
C.10. Atık Elektirkli ve Elektronik Eşyalar 43
C.11. Ömrünü Tamamlamış Araçlar 43
C.12. Tehlikesiz Atıklar 44
C.12.1. Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları 44
C.12.2. Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül 44
C.12.3. Atık Su Arıtma Tesisi Çamurları 44
C.13. Tıbbi Atıklar 45
C.14. Maden Atıkları 45
C.15. Sonuç ve Değerlendirme 46
Kaynaklar 46
Ç. Kimyasalların Yönetimi **47**
Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar 47
Kaynaklar 47
D. Doğa Koruma ve Biyolojik Çeşitlilik **48**
D.1. Ormanlar ve Milli Parklar 48
D.2. Çayır ve Mera 49
D.3. Sulak Alanlar 49
D.4. Flora 49

D.5. Fauna 52
D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları 55
D.7. Sonuç ve Değerlendirme 95
Kaynaklar 95
E. Arazi Kullanımı 96
E.1. Arazi Kullanım Verileri 96
E.2. Mekansal Planlama 97
E.2.1. Çevre Düzeni Planı 97
E.3. Sonuç ve Değerlendirme 97
Kaynaklar 97
F. ÇED, Çevre İzin ve Lisans İşlemleri 98
F.1. ÇED İşlemleri 98
F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri 99
F.3. Sonuç ve Değerlendirme 100
Kaynaklar 100
G. Çevre Denetimleri ve İdari Yaptırım Uygulamaları 101
G.1. Çevre Denetimleri 101
G.2. Şikayetlerin Değerlendirilmesi 102
G.3. İdari Yaptırımlar 103
G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları 104
G.5. Sonuç ve Değerlendirme 104
Kaynaklar 104
H. Çevre Eğitimleri 105
I. İl Bazında Çevresel Göstergeler 106
1. Genel 106
1.1. Nüfus 106
1.2. Sanayi 107
2. İklim Değişikliği 108
2.1. Sıcaklık 108
2.2. Yağış 108
3. Hava Kalitesi 109
3.1. Hava Kirleticileri 109
4. Su-Atık Su 110
4.1. Su Kullanımı 110
4.2. Belediye İçme ve Kullanma Suyu Kaynakları 110

4.3. Atık Su Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediyeler 111
4.4. Kanalizasyon Şebekesi ile Hizmet Verilen Belediye Sayıları ve Nüfusları 111
5. Arazi Kullanımı 112
6. Tarım 113
6.1. Kişi Başına Tarım Alanı 113
6.2. Kimyasal Gübre Tüketimi 113
6.3. Tarım İlacı Kullanımı 114
6.4. Organik Tarım 114
7. Orman 116
8. Balıkçılık 117
9. Altyapı ve Ulaştırma 118
9.1. Karayolu ve Demiryolu Yol Ağı 118
9.2.Motorlu Kara Taşıtları Sayısı 118
10. Atık 119
10.1. Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı 119
10.2. Katı Atıkların Düzenli Depolanması 119
10.3. Tıbbi Atıklar 119
10.4. Ömrünü Tamamlamış Lastikler 120
10.5. Ömrünü Tamamlamış Araçlar 120
11. Turizm 121
11.1. Yabancı Turist Sayıları 121
EK-1:İl Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envarteri Araştırma Formu 122
Bölüm I. Hava Kirliliği 122
Bölüm II. Su Kirliliği 126
Bölüm III. Toprak Kirliliği 131
Bölüm IV. Öncelikli Çevre Sorunları 132
Genel Kaynakça 133

ÖNSÖZ

Aksaray, Türkiye'de kalkınmada öncelikli iller arasında yer alan ve tarihi, doğal güzellikleri ile eşi bulunmaz zenginlikler barındıran bir ildir. Bunun yarattığı avantajlardan dolayı İlimizde hızlı nüfus artışı ve sanayi sektöründeki gelişmeler büyük önem arz etmektedir. Bir kentin ekonomik anlamda gelişebilmesi için sanayinin varlığı göz ardı edilemez bir gerçek olmakla birlikte sanayi ve kentleşmenin olumsuz etkileri mümkün olduğunca aza indirgenmelidir.

Sağlıklı bir yaşam sürdürülmesi ancak sağlıklı ve temiz bir çevre ile mümkündür. Bilim ve enformasyon çağı olan günümüzde insanoğlunun yarattığı çevre sorunlarına yine insanoğlunun çözüm bulması zorunludur. Sürdürülebilir bir kalkınma için çevre dostu teknolojiler kullanma, arıtma teknolojilerinden yaralanma yoluyla çevre kirliliğinin minimize edilmesi hedeflenmektedir. Çevreyi korumak, akılcı kullanmak sağlıklı sanayileşme, planlı kentleşme çabalarının hepsi insan sağlığı içindir. Bu nedenle her bireyin çevre bilincinin gelişmesi, çevreye duyarlı ve kalıcı davranışlar edinmesi, eğitimin her aşamasında göz önünde bulundurulması gereken bir husustur.

Doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanabilmesi için koruma kullanma değerlerinin oluşturulması ve bu bilinçle sahip olduğumuz tüm doğal değerlerin tespiti ve muhafazası gerekmektedir. Bu anlamda İl Çevre Durum Raporları sürekli ve dengeli kalkınmayı hedeflerken korunmasına özen gösterilmesi gereken ekosistemlerin devamlılığının sağlanmasında insan ihtiyaçları ve doğal kaynaklar arasındaki dengenin kurulmasında, temel bilgi niteliği taşırken çevre konusunda eksik bilgilerin temin edilmesinde önemli bir ana kaynak özelliği taşımaktadır.

Aksaray İli Çevre Durum Raporunda İlimiz çeşitli yönleriyle ele alınarak kapsamlı bir envanter oluşturulmuş, bu konuda bilgi edinmek isteyenlerin hizmetine sunulmuştur. Bu kaynağın hazırlanmasında emeği geçen tüm kurum ve kuruluşlara ve Müdürlüğümüz personeline teşekkür ederim.

Sağlıklı ve temiz bir dünyada yaşamanın ilk koşulu çevreyi korumaktır. Dünyada ve ülkemizde ortak bir çevre bilincinin oluşması dileğiyle…

Hüsnü YILDIZ
Çevre ve Şehircilik İl Müdürü V.

Çizelgeler, Tablolar ve Grafikler

Çizelge A.1- Hava Kalite İndeksi Karşılaştırma Tablosu 12
Çizelge A.2 - İlimizde 2012 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler 14
Çizelge A.3 –İlimizde 2012 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı 14
Çizelge A.4- İlimizde 2012 Yılı İldeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı 15
Harita A.1 – İlde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazının Yeri 15
Resim A.1–İlimizde bulunan hava ölçüm istasyonunun uydu görüntüsü 16
Çizelge A.5- İlimizde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yeri ve Ölçülen Parametreler 16
Grafik A.1- İlimizde Aksaray Hava İzleme İstasyonu PM10 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği 16
Grafik A.2- İlimizde Aksaray Hava İzleme İstasyonu SO2 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği 17
Çizelge A.6- İlimizde 2012 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri 17
Çizelge A.7 – Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği 2012 Yılında Hava Kalitesi Sınır Değerleri 17
Grafik A.3– İlimizde 2012 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı 18
Çizelge B.1 –İlimizin Akarsuları.....20
Çizelge B.2-İlimizdeki Mevcut Sulama Göletleri 20
Tablo B.1. Tuz Gölü'nün Boylam ve Enlemleri 21
Çizelge B.3– İlimizin Yeraltı Suyu Potansiyeli 23
Resim B.1. Ziga Kaplıcası Su Çıkış Noktası.....24
Çizelge B.4 - İlimizde 2012 Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçlar 25
Çizelge B.5 Salma Suyuna Yapılan Alan ve Kullanma Suyu 33
Çizelge B.6 İlimizde Basınçlı Sulama Yapılan Miktar 33
Çizelge B.7 İlimizde Bulunan Sulama Kooperatifi Sayısı 34
Çizelge B.8 İlimizde 2012 Yılı Atık Su Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı 34
Çizelge B.9 İlimizde 2012 Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı 35
Çizelge B.10 – İlimizdeki 2012 Yılı OSB'lerde Atık Su Arıtma Tesislerinin Durumu 35
Çizelge B.11 Atık Üreten Belediye ve Üretilen Toplam Atıktaki Yüzdelik Dilimi 35
Grafik B.1 Belediye Mücavir Alan Sınırları Dâhilinde Toplana Atık Kompozisyonu 36
Çizelge B.12 – İlimizde 2012 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları 37

Çizelge B.13- İlimizde 2012 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri 38

Çizelge B.14- İlimizde 2012 Yılında Topraktaki Pestisit vb. Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları 38

Grafik C.1- İlimizdeki 2012 Yılı Atık Kompozisyonu 39

Çizelge C.1 – İlimizde 2012 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu 39

Çizelge C.2 – İlimizde 2012 Yılı Belediyede Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri 40

Çizelge C.3- İlimizdeki2012 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları 40

Grafik C.2- TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi 41

Çizelge C.4 – İlimizde 2012 Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler 42

Çizelge C.5 – İlimizde Taşıma Lisanslı Araçların Yıllara Göre Gelişimi 42

Çizelge C.6 – İlimizde 2012 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler 43

Çizelge C.7- İlimizde 2012 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı 43

Çizelge C.8– 2012 Yılında İlimiz İl Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar 45

Çizelge C.9- İlimizdeki Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı 45

Resim D.1. Aksaray İli Orman yapısı 48

Çizelge D.1 Aksaray İli Mera Ot Verimi Aksaray İli Çayır, Mera ve Yaylak Durumu 49

Tablo D.1. Bitki Türleri 50

Tablo D.2. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Amfibia (Çift Yaşamlılar) 52

Tablo D.3. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Reptial (Sürüngenler) 53

Tablo D.4. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Aves (Kuşlar) 53

Tablo D.5. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Mamalia (Memeliler) 53

Tablo D.6. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, İnsecta (Böcekler) 54

Tablo D.7. Bölgede Bulunan Kürklü Hayvanlar Listesi 54

Tablo D.8. Bölgede Bulunan Kuş Türleri Listesi 54

Tablo D.9. Arkeolojik sit alanları 55

Tablo D.10. Kentsel Sit Alanı Listesi 67

Tablo D.11. Anıtsal Yapılar 67

Tablo D.12. Doğal Sitler ve Anıt Ağaçların Listesi 89

Tablo D.13. İl Kültür ve Çevre Envanterinde Yer Alması Gereken Tarihsel ve Doğal Değerler 90

Grafik E.1 – İlimizin 2012 Yılı Arazi Kullanım Durumu 96

Çizelge E.1 – 2012 Yılı İlimizin Arazilerinin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması 96

Resim E.1. Aksaray İli Çevre Düzeni Planı 97

Çizelge F.1 – İlimizde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2012 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı 98

Grafik F.1 – İlimizde 2012 Yılı ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı 98

Grafik F.2 – İlimizde 2012 Yılı ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı 98

Çizelge F.2 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları 99

Grafik F.3 İlimizde 2012 Yılında Verilen Çevre İzni 99

Grafik F.4 İlimizde 2012 Yılında Verilen Geçici Faaliyet Belgesi 99

Grafik F.5 İlimizde 2012 Yılında Verilen Çevre Lisansı 100

Çizelge G.1 -İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı 101

Grafik G.1 - İlimizde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı 101

Grafik G.2– İlimizde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı 102

Grafik G.3 – İlimizde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı 102

Çizelge G.2 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları 102

Çizelge G.3 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı **103**

Grafik G.4 – İlimizde 2012Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı 103

Grafik G.5 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı **103**

GİRİŞ

1142 yılında Selçuklu egemenliğine giren, 1923 yılında il olan Aksaray, 1933 yılında Niğde iline bağlı ilçe, 1989 yılında ise tekrar il olmuştur. Aksaray ilinin ilçeleri; Ağaçören, Eskil, Gülağaç, Güzelyurt, Ortaköy ve Sarıyahşi'dir. Göç verme eğiliminde olan Aksaray'ın nüfusu 2012 TUİK verilerine göre 379.915'dir.

Kapadokya Bölgesi içinde yer alan Aksaray İli, MÖ. 8000'den itibaren iskan edilmiştir. Aşıklı Höyük, Akeramik Neolitik Döneme ait Anadolu'daki ilk köy yerleşimlerinden birisidir. Tarihi süreç içerisinde Aksaray çeşitli medeniyetlere beşiklik yapmıştır. M.Ö. 7000-6000 yıllarında Neolitik devirde Anadolu medeniyetinin ilk izlerini gördüğümüz Konya yakınlarındaki Çatal höyükte Hasan Dağı'na dolayısıyla Aksaray'a ait vesikalara rastlanmaktadır. Burada Hasan Dağı'nın lav püskürttüğünü tasvir eden bir kazıntı resme rastlanmıştır. Neolitik dönemde Aksaray ve çevresi iskân görmüştür. Kalkolitik ve eski demir devirlerinde iskan olup olmadığı bilinmemekle birlikte çevre köylerde (Böget ve Koçaş) bu döneme ait seramiklere rastlanmaktadır. M.Ö. 3000-2000 yıllarında Anadolu'da Hatti kavmi yaşamıştır. Bu dönemde asurlu tacirler burada ticaret yapmışlardır. Aksaray'ın ilk ve orta tunç devirlerindeki durumunu Acem höyük ören yerlerindeki yapılan kazılardan ve müze müdürlüğünün satın almış olduğu eski eserlerden öğrenmekteyiz. Bu dönemde Asurlu tüccarlar Mezopotamya'dan gelerek şehirlerin banliyölerinde ticaret merkezi kurmaya başlamışlardır. Asurlu tüccarlar yazıyı biliyorlardı. Pişirilmiş çamur üzerine yazılmış metinler, çamurun pekiştirilmesi suretiyle yapıştırılıyordu. Höyük, M.Ö. 3.000'den itibaren iskan edilmiştir. Acem Höyük'ün en parlak devirleri M.Ö.2000 yılının ilk yarısına isabet etmektedir.
Koloni dönemlerinin sonlarına doğru, M.Ö. 1700 yıllarında Kafkaslardan gelen, küçük şehir devletleri kuran ve Anadolu'da, askeri bir devlet halinde bir kavmin varlığını görüyoruz. Hint-Avrupalı olan bu kavmin Anadolu'da siyasi iktidarı ele geçirerek kurduğu devlet, eski Hitit Devletidir. Aksaray'da Hititlere ait eserler bulunmamakla beraber mağlup memleketler arasında Aksaray'ın da adı geçmektedir. Aksaray'ın adının ilk olarak eski Hitit metinlerinde geçen "Nenessa (Nenossos) olduğu sanılmaktadır. M.Ö. 1. bin yılda Kral Kiakki döneminde Şinakhatum - Şinukhtu olarak anılan Aksaray, Hellenistik dönemde Kapadokya Krallığına bağlanmış ve Garsaura olan ismi Arkhelais olmuştur. Selçuklular döneminde de II. Kılıçarslan tarafından Arkhelais olan adı Aksaray olarak değiştirilmiş ve ikinci başkent durumuna gelmiştir. Şehre kötü insanların alınmamasından dolayı iyi insanların yaşadığı yer anlamına gelen "Şehr-i Süleha" olarak anılmıştır. Aksaray, 1142 tarihinde Selçuklular tarafından zapt edilmiş ve 1470 yıllarındaki Osmanlı hâkimiyetine kadar İlhanlı, Danişmentli, Karamanoğulları egemenliğinde kalmıştır.1470 yıllarında Aksaray'ı ele geçiren İshak Paşa tarafından, Fatih Sultan Mehmet'in emri ile halkın bir bölümü İstanbul'a nakledilmiştir.

Türkiye'nin ikinci büyük gölü olan Tuz Gölünün güneydoğusunda yer alan Aksaray ilinin yeryüzü şekillerini, Hasan Dağı, Melendiz Dağları ve Ekecik Dağı gibi eski volkanik dağlar ile bu dağlardan püsküren lavların meydana getirdiği platolar ve ovalar oluşturmaktadır. İkinci zamanın uzun süren durgunluk dönemini takip eden üçüncü zaman birçok orojenik, volkanik hareketlerin olduğu dünyanın fiziki ve biyoloji görünümünün bugüne süratle yaklaştığı zamandır. Bu zamanda Alp-Himalaya sistemine giren genç dağlar oluşurken, Türkiye'de bu hareketlerden etkilenerek kuzeyde Karadeniz Dağları oluşmuş, İç Anadolu fazla etkilenmemiş ve sadece bazı kıvrımlar ve volkanik hareketler meydana gelmiştir. Aksaray, İç Anadolu Bölgesinin güney doğusunda, Orta Kızılırmak platosunun devamını teşkil eden ve tersiyerde oluşmuş kalkerli volkan tüflerinin meydana getirdiği arazi ile Tuz Gölü havzasının devamı olan ova üzerine kurulmuştur. Güneyde ve doğuda tersiyerde oluşmuş volkanik arazi geniş yer tutar. Volkanik dağların en önemlileri Hasandağı ile Melendiz Dağlarıdır. İl merkezinin kuruluş alanı ise orta Kızılırmak platosunun Tuzgölü havzasından ayrıldığı fay basamağının güneyidir. Bu fay basamağı Melendiz Dağlarından gelen ve Tuz Gölüne ulaşan Uluırmağın biriktirdiği alüvyonlarla, doğusunu çevreleyen platolardan taşınan alüvyonların birikinti ovası üzerindedir.

Aksaray İlinde İç Anadolu iklimi olan karasal iklim özellikleri görülmektedir. Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ise soğuk ve genellikle karlı geçmektedir. Aksaray'ın iklimine bağlı olarak tabii bitki örtüsü, ilkbaharda yeşeren çayırlar, gelincik, papatya, keven ve diğer vs. otlarla, yaprakları dikensi bir görünüme sahip, yarı kurakçıl bitkilerdir. Yazları sıcak ve kurak iklim yapısı hakim olduğundan

ilkbaharda yeşeren otlar, sonbaharda kurur ve arazi bozkır yapısını alır. Hasandağı ve Ekecik Dağları üzerinde meşe koruluklarına rastlanır. Ayrıca bölgede palamut, alıç, kızılcık, kavak, söğüt, yabani armut ve meyve ağaçları yanında keven ve deve dikeni çok sık rastlanan bitki türleridir.

Aksaray ve çevresinde iki tip su kaynağına rastlanır. Kuzey ve doğu bölümünde çok sayıda fay ve vadi kaynakları yer alır. Bunlar Hasandağının kuzeyindeki vadilerde, melendiz dağlarının batı yamaçları ile eteklerini teşkil eden bölgelerdedir. Bu kırık kaynaklardan çıkan sular önce gölleri oluştururlar. Göller birleşerek Uluırmağın kaynağını teşkil ederler. Hasandağı çevresindeki kaynaklar genellikle vadi kaynaklarıdır. Tuz Gölü ve Konya Ovası bölümünde yer alan kaynaklar ise daha çok artezyen kuyuları şeklindedir. Obruk Platosunun kuzeyindeki Eskil ve Yenikent yöresinde ise büngüldek tipi kaynaklar birleşerek geniş bataklıklar oluştururlar. Aksaray'da Türkiye'nin 2. büyük gölü olan Tuz gölünden (2.400 km²) başka göl yoktur. Göl çevresi bataklıklarla çevrili olup, bataklık dışında kalan arazi çoraklaşmıştır. Gölün en derin yeri 1 metreyi geçmez. Deniz seviyesinden yüksekliği 899 m'dir.

Aksaray'da hububat üretiminin geniş bir alana yayılmış olması ile bundan yapılan yiyecekler, hayvancılığın gelişmiş olması dolayısı ile yemek kültürüne yansımış, bamya çorbası, çörek, şepe, erişte, kuskus, mayalı, dolma mantı, soğanlama, çiğleme, sarığıburma, höşmerim bilinen yöresel yemeklerdir. Helvadere kasabasının da alabalıkları lezzetleriyle ünlüdür. Türk halı dokumacılığının bugün Anadolu'da devam ettirildiği yerlerden birisi de Aksaray Taşpınar'dır.

Taşpınar halılarının günümüze değin koruduğu özelliklerden bir tanesi atkı, çözgü ve düğüm iplerinin tamamen yün olmasıdır. İplerin renklendirilmesinde ise genelde doğal boya kullanılmaktadır. Taşpınar halıları taban, kelle, çift somya, minder, namazlık, yastık, heybe ve eğerlik örtüsü adı verilen çeşitlerde dokunmuştur. Son yıllarda en çok yastık ve yen halısı denilen çift halı dokunmaktadır. Yanardağ küllerinin sıkışmasından oluşan tüf tabakalarının çok kolay kazılabilme özelliği nedeniyle bölgemize çok sayıda yeraltı şehri, dik yamaçlara kaya içinde yerleşme birimleri yapılmıştır. 7.yy. sonlarından itibaren Müslüman Arapların Anadolu üzerinden İstanbul'a yaptıkları seferler nedeni ile bölgeye sığınan Hıristiyanların sayısı çok artmış, Ihlara, Gelveri ve Göreme gibi yerleşim birimleri oluşmuştur. Aksaray, M.Ö. 8. bin yıla kadar uzanan tarihi, günümüze kadar hüküm süren çeşitli medeniyetlere ait kültürel varlıkları, tabii güzellikleri ve ticari bir merkez olması dolayısıyla hiçbir dönemde önemini yitirmemiştir. Kapadokya'nın kapısı konumundaki Aksaray, kültürel varlıkları yanında doğal zenginlikleri ile de ziyaretçilerine değişik ve ilginç tatil olanakları sunmaktadır. Orta Anadolu Bölgesi'nde, tarihi İpek Yolu'nun önemli merkezlerinden birisi olan Aksaray, günümüzde de doğu-batı ve kuzey-güney yönleri arasında uzanan ana bağlantı yollarının kavşağında yer almaktadır. Güzelyurt'u, Ihlara Vadisi, Sultan Hanı, Eğri Minare, kış sporları turizm merkezi ilan edilen Hasan Dağı ve Ziga Kaplıcaları ile Anadolu'nun ortasında çekici bir merkez konumuna gelmiştir.

Aksaray İlinde Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nı temsilen Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü bulunmaktadır. Müdürlüğümüz 8 şube müdürlüğü ile hizmet vermektedir. Çevre ile ilgili ÇED, İzin ve Denetim ve Çevre Yönetimi Şube Müdürlükleri olmak üzere iki tane şube müdürlüğümüz hizmet vermektedir. ÇED, İzin ve Denetim Şubesinde 1 Şube Müdürü ve 3 Mühendis olmak üzere 4, Çevre Yönetimi Şubesinde 1 Şube Müdürü 2 Mühendis olmak üzere 3 personelimiz bulunmaktadır.

A. HAVA

A.1. Hava Kalitesi

Türkiye'de özellikle kış sezonunda bazı şehir merkezlerinde meteorolojik şartlara da bağlı olarak hava kirliliği görülmektedir. Kış aylarında ısınmadan kaynaklanan hava kirliliğinin temel sebepleri; düşük vasıflı yakıtların iyileştirilme işlemine tabi tutulmadan kullanılması, yanlış yakma tekniklerinin uygulanması ve kullanılan yakma sistemleri işletme bakımlarının düzenli olarak yapılmaması şeklinde sıralanabilir. Ancak ısınmada doğal gazın ve kaliteli yakıtların kullanılması sonucu özellikle büyük şehirlerde hava kirliliğinde 1990'lı yıllara göre azalma olmuştur.

Şehirleşme ile sanayi tesislerinin yakın çevresindeki bölgelerdeki konutlaşmaların artması hava kirliliğinin olumsuz etkilerini artırmaktadır. Kömüre dayalı termik santrallerde kullanılan yerli linyitlerin yüksek kükürt oranı ve bazı tesislerde arıtma sistemlerinin olmaması nedeniyle kükürt dioksit (SO2) emisyonları problem oluşturmaktadır. Çevre Mevzuatının kirletici vasfı yüksek tesisler olarak nitelendirdiği enerji üretim tesisleri için mevzuatta özel emisyon sınır değerleri bulunmaktadır. Söz konusu tesislerin kurulması ve işletilmesi için gerekli izinler, tesisten çıkan emisyonlar ve tesisin etki alanı içerisinde hava kirliliğinin tespitine ilişkin usul ve esaslar Çevre Mevzuatında belirlenmiştir. Katı, sıvı ve gaz yakıt kullanan bu tesisler için ilgili baca gazı sınır değerlerinin sağlanması yanında tesis etki alanlarında hava kalitesi sınır değerlerinin de sağlanması gereklidir. Bu nedenlerle söz konusu tesislerden kaynaklanan özellikle toz, kükürt dioksit (SO2) ve azotoksit (NOX) emisyonlarının giderilmesi ve azaltılması konusundaki tekniklerinin uygulanması gereklidir. Söz konusu azaltım teknikleri son yıllarda tesislerden kaynaklanan emisyon yüklerini önemli ölçüde azaltılabilmektedir. Söz konusu azaltım tekniklerinin hayata geçirilmesi ve yaygın olarak kullanılabilmesi içinde Çevre Mevzuatında bazı değişiklikler yapılmıştır.

Şehirlerde yaşanan hava kirliliğine, artan motorlu taşıtlardan kaynaklanan egzoz gazları da katkı sağlamaktadır.

Hava kalitesine ilişkin hava kalite indeksi karşılaştırması da Çizelge A.1' de verilmektedir.

Çizelge A.1- Hava Kalite İndeksi Karşılaştırma Tablosu

Hava Kalitesi İndeksi	SO_2	NO_2	CO	O_3	PM10
	1 saatlik ortalama (µgr/m³)	24 saatlik ortalama (µgr/m³)	24 saatlik ortalama (µgr/m³)	1 saatlik ortalama (µgr/m³)	24 saatlik ortalama (µgr/m³)
1 (çok iyi)	0-50	0-45	0-1,9	0-35	0-25
2 (iyi)	51-199	46-89	2,0-7,9	36-89	26-69
3 (yeterli)	200-399	90-179	8,0-10,9	90-179	70-109
4 (orta)	400-899	180-299	11,0-13,9	180-239	110-139
5 (kötü)	900-1499	300-699	14,0-39,9	240-359	140-599
6 (çok kötü)	>1500	>700	>40,0	>360	>600

A.2. Hava Kalitesi Üzerine Etki Eden Unsurlar

Hava kirliliği, doğrudan veya dolaylı olarak insan sağlığını etkileyerek yaşam kalitesini düşürmektedir. Günümüzde hava kirliliği nedeniyle yerel, bölgesel ve küresel sorunlar yaygın olarak yaşanmaktadır.

Yoğun şehirleşme, şehirlerin yanlış yerleşmesi, motorlu taşıt sayısının artması, düzensiz sanayileşme, kalitesiz yakıt kullanımı, topografik ve meteorolojik şartlar gibi nedenlerden dolayı büyük şehirlerimizde özellikle kış mevsiminde hava kirliliği yaşanabilmektedir.

Bir bölgede hava kalitesini ölçmek, o bölgede yaşayan insanların nasıl bir hava teneffüs ettiğinin bilinmesi açısından çok büyük önem taşımaktadır. Ayrıca, önemli bir nokta da, bir bölgede meydana gelen hava kirliliğinin sadece o bölgede görülmeyip meteorolojik olaylara bağlı olarak yayılım göstermesi ve küresel problemlere de (küresel ısınma, asit yağmurları, vb.) sebep olmasıdır.

Renksiz bir gaz olan kükürtdioksit (SO2), atmosfere ulaştıktan sonra sülfat ve sülfürik asit olarak oksitlenir. Diğer kirleticiler ile birlikte büyük mesafeler üzerinden taşınabilecek damlalar veya katı partiküller oluşturur. SO2 ve oksidasyon ürünleri kuru ve nemli depozisyonlar (asitli yağmur) sayesinde atmosferden uzaklaştırılır.

Azot Oksitler (NOX), Azot monoksit (NO) ve azot dioksit (NO2), toplamı azot oksitleri (NOX) oluşturur. Azot oksitler genellikle (%90 durumda) NO olarak dışarı verilir. NO ve NO2'din ozon veya radikallerle (OH veya HO2 gibi) reaksiyonu sonucunda oluşur. İnsan sağlığını en çok etkileyen azot oksit türü olması itibari ile NO2 kentsel bölgelerdeki en önemli hava kirleticilerinden biridir. Azot oksit (NOX) emisyonları insanların yarattığı kaynaklardan oluşmaktadır. Ana kaynakların başında kara, hava ve deniz trafiğindeki araçlar ve endüstriyel tesislerdeki yakma kazanları gelmektedir.

İnsan sağlığına etkileri açısından, sağlıklı insanların çok yüksek NO2 derişimlerine kısa süre dahi maruz kalmaları, şiddetli akciğer tahribatlarına yol açabilir. Kronik akciğer rahatsızlığı olan kişilerin ise bu derişimlere maruz kalmaları, akciğerde kısa vadede fonksiyon bozukluklarına yol açabilir. NO2 derişimlere uzun süre maruz kalınması durumunda ise buna bağlı olarak solunum yolu rahatsızlıklarının ciddi oranda arttığı gözlenmektedir.

Toz Partikül Madde (PM10), partikül madde terimi, havada bulunan katı partikülleri ifade eder. Bu partiküllerin tek tip bir kimyasal bileşimi yoktur. Katı partiküller insan faaliyetleri sonucu ve doğal kaynaklardan, doğrudan atmosfere karışırlar. Atmosferde diğer kirleticiler ile reaksiyona girerek PM'yi oluştururlar ve atmosfere verilirler. (PM10- 10 µm'nin altında bir aerodinamik çapa sahiptir) 2,5 µm'ye kadar olan partikülleri kapsayacak yasal düzenlemeler konusunda çalışmalar devam etmektedir. PM10 için gösterilebilecek en büyük doğal kaynak yollardan kalkan tozlardır. Diğer önemli kaynaklar ise trafik, kömür ve maden ocakları, inşaat alanları ve taş ocaklarıdır. Sağlık etkileri açısından, PM10 solunum sisteminde birikebilir ve çeşitli sağlık etkilerine sebep olabilir. Astım gibi solunum rahatsızlıklarını kötüleştirebilir, erken ölümü de içeren çeşitli ciddi sağlık etkilerine sebep olur. Astım, kronik tıkayıcı akciğer ve kalp hastalığı gibi kalp veya akciğer hastalığı olan kişiler PM10'a maruz kaldığında sağlık durumları kötüleşebilir. Yaşlılar ve çocuklar, PM10 maruziyetine karşı hassastır. PM10 yardımıyla toz içerisindeki mevcut diğer kirleticiler akciğerlerin derinlerine kadar inebilir. İnce partiküllerin büyük bir kısmı akciğerlerdeki alveollere kadar ulaşabilir. Buradan da kurşun gibi zehirli maddeler % 100 olarak kana geçebilir.

Karbonmonoksit (CO), kokusuz ve renksiz bir gazdır. Yakıtların yapısındaki karbonun tam yanmaması sonucu oluşur. CO derişimleri, tipik olarak soğuk mevsimlerde en yüksek değere ulaşır. Soğuk mevsimlerde çok yüksek değerler ulaşılmasının bir sebebi de inversiyon durumudur. CO'in global arka plan konsantrasyonu 0,06 ve 0,17 mg/m3 arasında bulunur. 2000/69/EC sayılı AB direktifinde CO ile ilgili sınır değerler tespit edilmiştir.

İnversiyon, sıcak havanın soğuk havanın üzerinde bulunarak, havanın dikey olarak birbiriyle karışmasının engellenmesi durumudur. Kirlilik böylece yer seviyesine yakın soğuk hava tabakasının içerisinde toplanır.

CO'in ana kaynağı trafik ve trafikteki sıkışıklıktır. Sağlık etkileri, akciğer yolu ile kan dolaşımına girerek, kimyasal olarak hemoglobinle bağlanır. Kandaki bu madde, oksijeni hücrelere taşır. Bu yolla, CO organ ve dokulara ulaşan oksijen miktarını azaltır. Sağlıklı kişilerde, daha yüksek seviyelerdeki

CO'e maruz kalmak, algılama ve gözün görme gücünü etkileyebilir. Hafif ve daha ağır kalp ve solunum sistemi hastalığı olan kişiler ve henüz doğmamış ve yeni doğmuş bebekler, CO kirliliğine karşı en riskli grubu oluşturur.

Kurşun (Pb), doğada metal olarak bulunmaz. Kurşun gürültü, ışın ve vibrasyonlara karşı iyi bir koruyucudur ve hava yoluyla taşınır. Kurşun, maden ocakları ve bakır ve tunç (Cu+Sn) alaşımı işlenmesi, kurşun içeren ürünlerin geriye dönüştürülmesi ve kurşunlu petrolün yakılmasıyla çevreye yayılır. Kurşun içeren benzin ilavesi ürünlerinin de kullanılması, atmosferdeki kurşun oranını yükseltir.

Ozon (O3), kokusuz renksiz ve 3 oksijen atomundan oluşan bir gazdır. Ozon kirliliği, özellikle yaz mevsiminde güneşli havalarda ve yüksek sıcaklıkta oluşur (NO2+ güneş ışınları = NO+ O => O+ O2 = O3). Ozon üretimi uçucu organik bileşikler (VOC) ve karbon monoksit sayesinde hızlandırılır veya güçlendirilir. Ozonun oluşması için en önemli öncü bileşimler NOX (Azot oksitler) ve VOC'dır. Yüksek güneş ışınlarının etkisiyle ozon derişimi Akdeniz ülkelerinde Kuzey-Avrupa ülkelerinden daha yüksektir. Sebebi ise güneş ışınlarının ozon'un fotokimyasal oluşumundaki fonksiyonundan kaynaklanmasıdır.

Diğer kirleticilere kıyasla ozon doğrudan ortam havasına karışmaz. Yeryüzüne yakın seviyede ozon karmaşık kimyasal reaksiyonlar yoluyla oluşur. Bu reaksiyonlara NOX, metan, CO ve VOC'ler (etan (C2H6), etilen (C2H4), propan (C3H8), benzen (C6H6), toluen (C6H5), xylen (C6H4) gibi kimyasal maddelerde eklenir. Ozon çok güçlü bir oksidasyon maddesidir. Birçok biyolojik madde ile etkileşimde bulunur. Tüm solunum sistemine zarar verebilir. Ozonun zararlı etkisi derişim oranına ve ozona maruziyet süresine bağlıdır. Çocuklar büyük bir risk grubunu oluşturur. Diğer gruplar arasında öğlen saatlerinde dışarıda fiziksel aktivitede bulunanlar, astım hastaları, akciğer hastaları ve yaşlılar bulunur.

İlimizde evsel ısınmada, sanayide, araçlarda kullanılan yakıt miktarları ve cinsi aşağıdaki çizelgelere işlenmiştir.

Çizelge A.2 – İlimizde 2012 Yılında Evsel Isınmada Kullanılan Katı Yakıtların Cinsi, Yakıtların Özellikleri ve Bu Yakıtların Temin Edildiği Yerler (Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü-2012)

Yakıtın Cinsi (*)	Temin Edildiği Yer	Tüketim Miktarı (ton)	Yakıtın Özellikleri				
			Alt Isıl Değeri (kcal/kg)	Uçucu Madde (%)	Toplam Kükürt (%)	Toplam Nem (%)	Kül (%)
İthal	Rusya-Afrika	20.895	6.400	%12-31	%0,9	%10	%16
Yerli	Kütahya	11.105	4.800	-	%2	%25	%25
Briket	-	-	3.700	-	-	%15	-
Sosyal yardım	Yerli	18.000	4.800	-	%2	%25	%25

(*) Yerli kömür, ithal kömür, briket, biyokütle, Sosyal Yardımlaşma Vakfı kömürü, odun gibi.

İlimizde 2012 yılında sanayide kullanılan katı yakıtların cinsi, yakıtların özellikleri ve bu yakıtların temin edildiği yerler ile ilgili Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünden alınan bilgiler olmadığı için tabloya yer verilmemiştir.

Çizelge A.3 –İlimizde 2012 Yılında Kullanılan Doğalgaz Miktarı (Aksaray Doğalgaz Dağıtım A.Ş.-2012)

Yakıtın Kullanıldığı Yer	Tüketim Miktarı (m^3)	Isıl Değeri (kcal/kg)
Konut	41.864.811,24	9.162,48 (kcal/sm^3)
Sanayi	40.069.271,60	9.162,48 (kcal/sm^3)

Çizelge A.4- İlimizde 2012 Yılı İldeki Araç Sayısı ve Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı (Emniyet Müdürlüğü)

Araç Sayısı					Egzoz Ölçümü Yaptıran Araç Sayısı				
Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	Toplam	Binek Otomobil	Hafif Ticari	Ağır Ticari	Diğerleri	Toplam
47.420	10.677	19.069	1.105	78.271	-	-	-	-	29308

İlimizde kullanılan yakıt miktarları daha çok doğal gaz ve ithal kömür olarak kullanılmaktadır. Çevreye etkisi daha az olan doğal gaz kullanımı her geçen gün artış göstermektedir. Yeni yapılan binaların büyük bir kısmı doğal gaz yakıtı kullanımı olan alt yapıya sahip şekilde oluşturulmaktadır.

A.3. Hava Kalitesinin Kontrolü Konusundaki Çalışmalar

İlde hava kalitesinin kontrolü konusunda İlimizde bulunan hava istasyonumuz www.havaizleme.gov.tr adresinden anlık olarak takip edilmektedir. İlimizde bulunan hava kalitesi ölçüm istasyonumuz partikül madde ve SO2 olmak üzere iki parametre bazında ölçüm yapabilmektedir. Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonumuz aşağıdaki haritada görüldüğü gibi İlimiz merkezinde bulunmaktadır. Çizelge A.8 hava kalitesi ölçümü yapan istasyon ölçüm parametrelerini göstermektedir.

Harita A.1 – İlde Bulunan Hava Kirliliği Ölçüm Cihazının Yeri (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012)

Resim A.1–İlimizde bulunan hava ölçüm istasyonunun uydu görüntüsü(ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012)

Çizelge A.5- İlimizde Hava Kalitesi Ölçüm İstasyon Yeri ve Ölçülen Parametreler (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012)

İSTASYON YERİ	KOORDİNATLARI (Enlem, Boylam)	HAVA KİRLETİCİLERİ					
		SO_2	NO_X	CO	O_2	HC	PM
Aksaray	38.370316K, 33.998619D	X					X

A.4. Ölçüm İstasyonu

Hava Ölçüm İstasyonumuzda 2012 yılı boyunca yapılmış olan ölçümler aşağıdaki tablolarda bulunmaktadır.

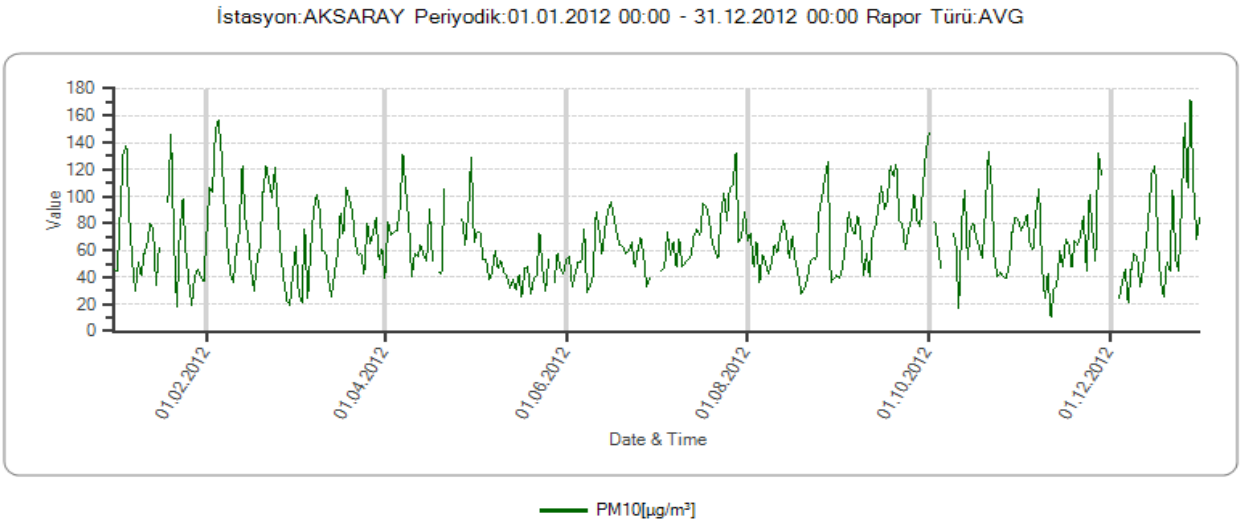

Grafik A.1- İlimizde Aksaray Hava İzleme İstasyonu PM10 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği

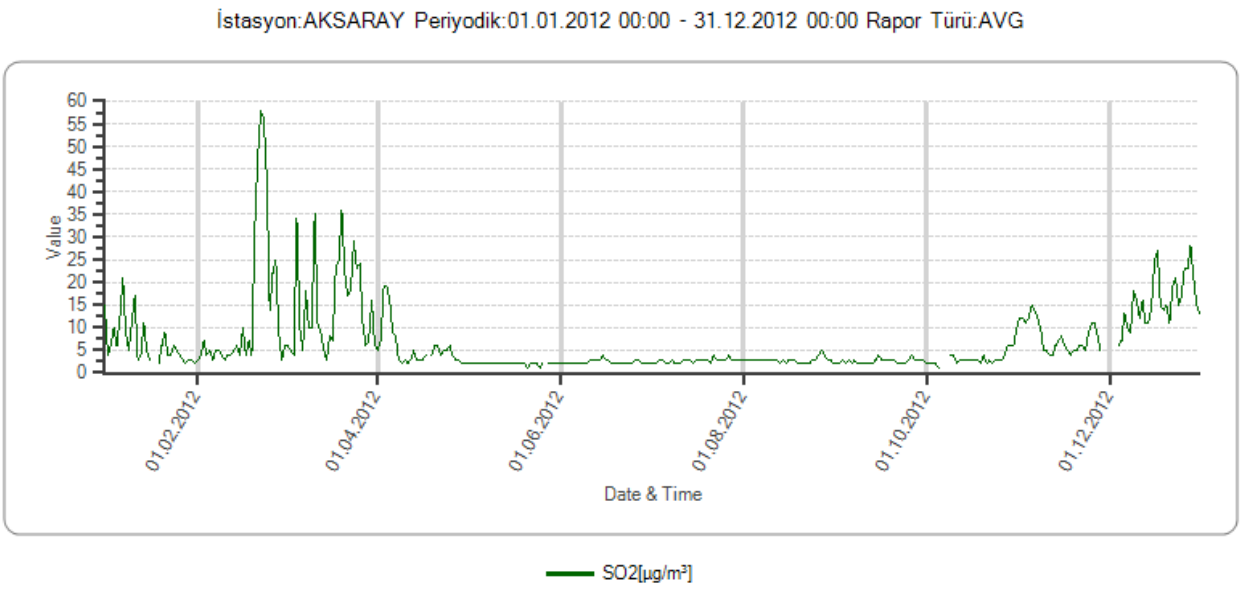

Grafik A.2- İlimizde Aksaray Hava İzleme İstasyonu SO2 Parametresi Günlük Ortalama Değer Grafiği (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürülüğü-2012)

Çizelge A.6- İlimizde 2012 Yılı Hava Kalitesi Parametreleri Aylık Ortalama Değerleri (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürülüğü-2012)

AKSARAY	SO_2	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO_2	AGS*	NO_X	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	7	-	**64**	**1**										
Şubat	14	-	**81**	**2**										
Mart	36	-	107	-										
Nisan	5	-	72	-										
Mayıs	2	-	70	-										
Haziran	3	-	93	-										
Temmuz	3	-	121	-										
Ağustos	3	-	70	-										
Eylül	2	-	44	-										
Ekim	2	-	**97**	**1**										
Kasım	8	-	66	-										
Aralık	16	-	**72**	**2**										
ORTALAMA	8,6		79,75	0,5										

* Sınır değerin aşıldığı gün sayısı

Çizelge A.7– Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği 2012 Yılında Hava Kalitesi Sınır Değerleri

SO_2: kükürt dioksit

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	1 saatlik ortalama sınır değer (mg/m^3)	Günlük ortalama sınır değer (mg/m^3)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m^3)	Sınır değerin aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m^3)
AB	-	-	-		-
HKDYY[1]	900		-		

Partikül Madde 10

Sınır Değeri Saptayan Kuruluş	Günlük ortalama sınır değer (mg/m^3)	Aşılmaması istenen gün sayısı (mg/m^3)	Sınır değerin aşıldığı gün sayısı	Yıllık ortalama sınır değer (mg/m^3)
AB	-	-		-
HKDYY	140	-		-

[1] HKDYY: Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği

A.5. Egzoz Gazı Emisyon Kontrolü

İlimizde 2012 yılında verilen 1 adet emisyon ölçüm yetki belgesi ile toplam emisyon ölçüm yetki belgesi sayısı 11 ve 2012 yılı egzoz emisyon ölçüm pulu sayısı ise 29.308 adettir.

A.6. Gürültü

Gürültü kirliliği veya diğer adıyla ses kirliliği, insan veya hayvan yaşamını olumsuz etkileyen, dengesini bozan her türlü insan, hayvan ya da makine kaynaklı ses oluşumudur. Gürültü kirliliğinin en yaygın biçimlerinden biri, özellikle motorlu araçların neden olduğu kirliliktir.

Dünya çapında en yaygın gürültü türü ulaşım sistemlerinden kaynaklanır. Motorlu araçların yanı sıra uçak ve demiryolu araçlarının yarattığı gürültü de önemli bir yer tutar. Şehir planlamacılığında yanlışlar yapılması sanayi ve yerleşim alanlarının birbirine bitişmesine neden olabilir ve sonuç olarak sanayi alanının yarattığı gürültü kirliliği komşu yerleşim birimlerinde yaşayanların sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratabilir. Gürültü kirliliği yaratan diğer etmenler arasında özellikle istirahat saatlerinde yayılan araba alarmları, acil durum sirenleri, çeşitli beyaz eşyalar ile ev âletlerinin gürültüleri, fabrika-makine sesleri, yapım ve onarım çalışmaları, ses çıkaran hayvanlar, ses sistemleri, hoparlörler, maç, eğlence, dini-sosyal faaliyetler sayılabilir.

Gürültünün insan sağlığı üzerindeki etkileri hem sağlıksal hem davranışsal yönde ortaya çıkabilir. Genel olarak, gürültü olarak adlandırılan her türlü ses insan sağlığını fizyolojik ve psikolojik olarak etkiler. İstenmeyen bu sesler sinir, saldırganlık, hipertansiyon, yüksek stres, kulak çınlaması ya da kulak uğuldaması, duyma kaybı, uyku bozuklukları gibi pek çok sonuç doğurabilir.

Bu sonuçlar içinde, stres ve hipertansiyon ciddi sağlık sorunlarına kapı açabilirken, kulak çınlamaları ve uğuldamaları unutkanlığa, ciddi ruhsal bunalımlara ve kimi zaman panik ataklara neden olabilir.

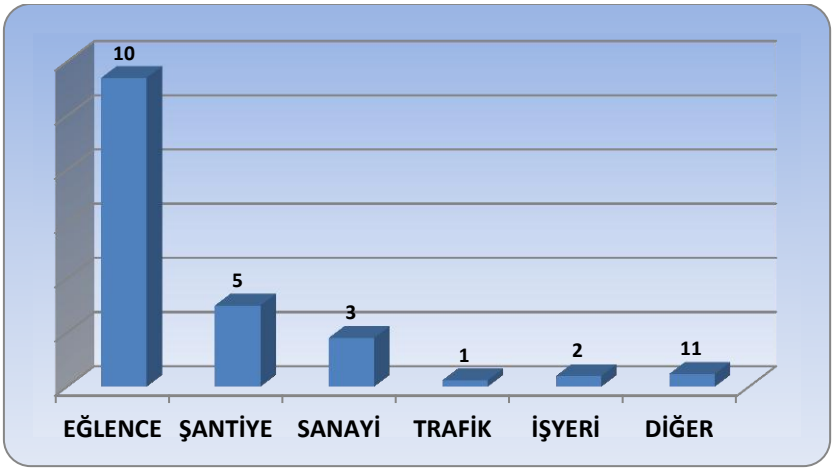

Grafik A.3– İlimizde 2012 Yılında Gürültü Konusunda Yapılan Şikayetlerin Dağılımı (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012)

İlimizde yapılan gürültüyle alakalı şikâyetlerin büyük bir bölümünü eğlence yerlerinden kaynaklanan gürültüler oluşturmaktadır. En az gürültü şikayeti ise trafikten kaynaklanan gürültü şikayetleri olarak kendini göstermektedir. Müdürlüğümüz olarak bize Alo181, BİMER ve bireysel dilekçe olarak gelen şikayetlere Müdürlüğümüz elemanları ölçüsünde şikayet mahalline gidilerek yapılan yerinde incelemeler neticesinde gerekli işlemler yapılmaktadır.

A.7. İklim Değişikliği Eylem Planı Çerçevesinde Yapılan Çalışmalar

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan ve 3 Mayıs 2010 tarihinde Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu tarafından onaylanan Ulusal İklim Değişikliği Stratejisinin uygulamaya konulması amacıyla sera gazı emisyonu kontrolü ve iklim değişikliğine uyum konusunda 2011-2023 yıllarına yönelik stratejik ilkeleri ve hedefleri içeren İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı(İDEP) hazırlanmış ve 2011 yılının temmuz ayında uygulamaya konulmuştur.

İDEP'in genel amacı, sera gazı emisyonlarını sınırlandırmaya yönelik ulusal koşullara uygun eylemler belirleyerek iklim değişikliği ile mücadele edilmesi, iklim değişikliğinin etkilerinin yönetilerek dayanıklılığın artırılması ve böylece Türkiye'de iklim değişikliği ile mücadele ve uyumun teşvik edilmesidir.

İDEP kapsamında Aksaray İli olarak, Müdürlüğümüz koordinesinde İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü ve İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü bilgilendirme yapılarak eylem kılavuzu oluşturulmuştur.

A.8. Sonuç ve Değerlendirme

Türkiye ilerleyen teknolojiyle birlikte hava kirliliği açısından da risk altında olan ülkeler arasında yerini almaktadır. Aksaray'da özellikle kış sezonunda hava kirliliği görülmektedir. Bunun önemli nedenleri arasında; özellikle kış sezonundaki kömürden kaynaklı ısınma ve şehirleşme ve sanayileşme çalışmalarının artmasıdır. Son yıllarda doğal gaza geçilmesiyle birlikte bu sıkıntı ortadan kalkmaya başlamıştır.

Kaynaklar

1. Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü (2012).
2. Aksaray Emniyet Müdürlüğü (2012).
3. S. Rosen and P. Olin, Hearing Loss and Coronary Heart Disease, Archives of Otolaryngology, 82:236 (1965).
4. J.M. Field, Effect of personal and situational variables upon noise annoyance in residential areas, Journal of the Acoustical Society of America, 93: 2753-2763 (1993).
5. Karl D. Kryter, The Effects of Noise on Man , Academic Press (1985).

B. SU VE SU KAYNAKLARI

B.1. İlin Su Kaynakları ve Potansiyeli

B.1.1. Yüzeysel Sular

B.1.1.1. Akarsular

Aksaray İli merkezinde yer alan en önemli akarsu kaynağı Uluırmaktır. Uluırmak'ın yüzey alanı 16 hektar olup, yıllık taşıdığı su miktarı ortalama 95,8 hm3'tür. Membası Mamasun Barajı'ndan başlayıp, mansabı Tuz Gölü'ne kadar uzanmaktadır. Aksaray şehrin merkezinden geçerek Aratol Mahallesi'nin güneydoğusunda bulunan Karasu kanalı ile birleşmektedir. Uluırmak, genelde sulama suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılmaktadır. Bu dere üzerinde DSİ'nin inşa ettiği Mamasun Barajı bulunmaktadır. Mamasun Barajı Aksaray İli'nin içme ve sulama amaçlı kullanımlarında en önemli su kaynağıdır.

Uluırmak dışında, Mamasun Barajı'nı besleyen Melendiz ve Karasu Çayının su potansiyeli de Aksaray İli için önemli kaynaklardır. Melendiz Çayı'nın membası, Ihlara-Ilısu-Belisırma-Selime güzergahından çıkıp Doğantarla mevkiinde Mamasun Barajı'na dökülmektedir. Karasu Çayı ise Gülağaç güzergahından başlayarak Çatalsu mevkiinde baraja dökülmektedir. Bunların dışında Ekecik ve Peçeneközü dereleri güneydoğuda, Helvadere kaynakları güneyde, Eşmekaya pınarı batıda, Öteyüz ve İnatlı dereleri ise doğuda bulunur.

Melendiz Çayı'nın debisi beslenme miktarına bağlı mevsimsel olarak değişmektedir. Uluırmak, Karasu, Ekecik, İnatlı ve Eşmekaya derelerinde yağışlı mevsimlerde aktif, kurak dönemlerde ise akış gözlenmemektedir.

Çizelge B.1 –İlimizin Akarsuları (Aksaray DSİ, 2012)

AKARSU İSMİ	Toplam Uzunluğu (km)	İl Sınırları İçindeki Uzunluğu (km)	Debisi (m^3/sn)	Kolu Olduğu Akarsu	Kullanım Amacı
Melendiz Çayı	125	-	1.877	Uluırmak	İçme ve sulama
Karasu Deresi	25	-	-	-	Sulama ve içme
Peçenek	-	-	-	-	Sulama
Ekecik Deresi	-	-	-	-	Sulama

İlimiz akarsularında balık çiftliği bulunmamaktadır.

B.1.1.2. Doğal Göller, Göletler ve Rezervuarlar

İlimizde bulunan sulama göletlerine ait bilgiler Çizelge B.2'de verilmektedir. Bu göletlerin kapasiteleri ve sulama alanları ile ilgili genel bilgiler Aksaray-DSİ tarafından temin edilmiştir.

Çizelge B.2-İlimizdeki Mevcut Sulama Göletleri (Aksaray D.S.İ., 2012)

Göletin Adı	Tipi	Göl hacmi, m^3	Sulama Alanı (net), ha	Çekilen Su Miktarı, (m^3)	Kullanım Amacı
Balcı Göleti	Toprak Dolgu	1.800.000	170	1.800.000	Sulama
Helvadere Göleti	Toprak Dolgu	900.000	253	900.000	Sulama
Sarıbük Göleti	Kaya Dolgu	590.000	197	590.000	Sulama
Çiftevi Göleti	Toprak Dolgu	1.500.000	211	1.500.000	Sulama
Güzelyurt Göleti	Toprak Dolgu	900.000	160	900.000	Sulama
Mamasın Barajı	Kaya Dolgu	165.080.000	20.000	80.000.000	Sulama-İçme

Tuz Gölü:

Tuz Gölü, Türkiye'nin Van Gölü'nden sonra ikinci büyük gölüdür. İdari olarak Aksaray Konya ve Ankara illeri sınırları içindedir.

Kapalı bir havzada yer alan göl, jeolojik olarak tektonik kökenlidir. Büyüklüğüne karşın ülkemizin en sığı göllerinden biridir. Derinliği bir çok yerde 0,5 metreyi dahi bulmaz. Suyun bol olduğu ilkbahar aylarında göl alanı 164.200 hektara ulaşır. Türkiye'nin en az yağış alan yeri olduğu için akarsu bakımından çok fakirdir. Önemli sayılabilecek akarsuları güneyden göle giren Bağlıca ve Kırdelik suları kaynakları ve batıdan giren İncesuyu ile doğudan gölü besleyen Peçenek suyudur.

Ancak bu suların tamamına yakını yazın kurur ve göle ulaşamaz. Aşırı buharlaşmanın da etkisiyle gölün tamamına yakını kurur. Kuruyan bölgelerde 30 cm.yi bulan tuz tabakası oluşur. Sadece ülkemizin değil dünyanın da en tuzlu göllerinden biridir. Suyun yoğunluğu 1.225 cm^3/gr.dır. Tuz oranı ise % 32,4.tür. Türkiye'nin tuz ihtiyacının büyük bir bölümü buradan karşılanır.

Gölde, tuz yoğunlaşmasının yüksekliği nedeniyle sucul bitkilere rastlanmaz. Göl çevresinde, akarsu etkisinde kalan bölgelerde tuza dayanıklı, seyrek bitki örtüsüne rastlanır.

Kuş varlığı yönünden Türkiye'nin en zengin göllerinden biridir. Kışın kapladığı çok geniş su alanı su kuşları için önemli bir kışlama alanı oluşturur. Tuzlu ortamlara uyum sağlamış olan flamingo, kılıçgaga, angit ve benzeri kuşların yanı sıra, yağmurcunlar, turnalar, yaban kazları ve yaban ördekleri gölde büyük topluluklar oluşturmaktadır. Göl çevresinin nispeten ıssız oluşu nedeniyle etraftaki su birikintilerinde, meralarda ve ekili alanlarda rahatça beslenmekte, kışın en soğuk günlerinde dahi donmayan göl sularında yüzebilmektedirler.

14.09.2000 tarih ve 2000/1381 sayılı kararı Kararname ile Özel Çevre Koruma Bölgesi ilan edilen Tuz Gölü Özel Koruma Bölgesi'nin sınır koordinatları 08.08.2002 tarih ve 24840 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 04.07.2002 tarihli ve 2002/4512 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile aşağıda belirtildiği şekilde yeniden tespit edilmiştir.

TABLO B.1. Tuz Gölü'nün Boylam ve Enlemleri

Nokta No	Enlem	Boylam
1	38º 39′ 15″ 63	32º 56′ 00″ 05
2	38º 39 ′ 19″ 98	32º 56′ 37″ 60
3	38º 48′ 01″ 27	32º 56′ 01″ 84
4	39º 03′ 42″ 00	33º 01′ 41″ 28
5	39º 04′ 52º 45	33º 05′ 30″ 08
6	39º 06′ 50″ 38	33º 06′ 17″ 45
7	39º 11′ 06″ 00	33º 17′ 56″ 00
8	39º 02′ 49″ 00	33º 27′ 54″ 00
9	38º 55′ 05″ 00	33º 31′ 23″ 00
10	38º 54′ 17″ 61	33º 35′ 29″ 89
11	38º 24′ 41″ 82	33º 58′ 34″ 42
12	38º 23′ 32″ 54	33º 59′ 23″ 03
13	38º 23′ 32″ 56	33º 59′ 15″ 07
14	38º 23′ 22″ 31	33º 58′ 57″ 53
15	38º 22′ 54″ 61	33º 59′ 01″ 67
16	38º 22′ 38″ 51	33º 59′ 14″ 48

17	38º 21′ 52″ 06	33º 58′ 48″ 35
18	38º 21′ 55″ 19	33º 58′ 09″ 14
19	38º 22′ 04″ 48	33º 57′ 21″ 32
20	38º 17′ 24″ 67	33º 56′ 44″ 06
21	38º 16′ 12″ 39	33º 46′ 34″ 57
22	38º 11′ 48″ 00	33º 33′ 37″ 00
23	38º 11′ 51″ 89	33º 20′ 36″ 56
24	38º 15′ 44″ 46	33º 10′ 36″ 63
25	38º 16′ 10″ 80	32º 59′ 36″ 58
26	38º 17′ 26″ 64	32º 53′ 42″ 47
27	38º 17′ 26″ 72	32º 46′ 04″ 98
28	38º 18′ 58″ 68	32º 45′ 54″ 33
29	38º 33′ 58″ 00	32º 47′ 06″ 00
30	38º 45′ 39″ 34	32º 39′ 21″ 37
31	38º 39′ 50″ 39	32º 53′ 56″ 20

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı-2012

B.1.2. Yeraltı Suları

a) Eskil	b) Ortaköy	c) Gülağaç	d) Aksaray
1. Güneşli	Çiftevi	Merkez	İncesu
2. B.Sekeliler	Harmandalı	Bekarlar	Armutlu
3. Mezgitli	Sarıkaraman	Sofular	Karataş
4. Bayramdüğün	Ozancık	Gaziemir	Karaören
5. Ortakuyu			
6. Eşmekaya			
7. Sağsakyayla			
8. K.Bozcamahmut			
9. Başaran			
10. Karakolyayla			

B.1.2.1. Yeraltı Su Seviyeleri

Aksaray İli'nde bulunan soğuk su kaynaklarının debileri oldukça düşüktür. Bu kaynaklar, kırk-çatlak ve fay hatları boyunca ve/veya jeolojik birimlerin dokunaklarından açığa çıkmaktadır. Bazı kaynaklar kaptaja alınarak içme ve sulama suyu amaçlı yararlanılmakta, diğerleri ise boşa akmaktadır. Aksaray İli'nin içme suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla bazı alternatif soğuk su kaynakları araştırılmıştır. Bu kaynaklar Dutpınar, Ayazma ve Kırkgözler kaynaklarıdır.

1) Dutpınar Soğuk Su Kaynağı

Ilısu Köyü'nde bulunan Dutpınarı kaynağı bazaltlar ile Selime tüfü dokunaklarından açığa çıkmaktadır. Kaynağın sıcaklığı 18 ^{o}C, debisi ise yaklaşık 3 lt/sn'dir. Dutpınarı kaynağı, Melendiz çayının hemen kenarında ortaya çıkmakta olup, yaz aylarında sulamada kullanılmakta, kışın ise Melendiz çayına boşalmaktadır.

2)Ayazma Soğuk Su Kaynağı

Aksaray-Güzelyurt İlçesi'nde yer alan Ayazma kaynağı, tüflerden açığa çıkmaktadır. Bu kaynağın debisi 2 lt/sn, sıcaklığı ise 15 ^{o}C'dir. Ayazma kaynağının kaptajı yapılarak ilçeye getirilmiş ve içme suyu ihtiyacını karşılamak amacıyla kullanılmaktadır.

3)Kırkgözler Soğuk Su Kaynağı

Kırkgözler kaynağı, Ihlara Vadisi yanında yer almaktadır. Bu kaynağın sıcaklığı 11 ^{o}C ve elektriksel iletkenliği "EC" değeri ise 100 MikroS/cm'dir. Ihlara Vadisi boyunca en düşük mineralizasyona sahip olan bu kaynak, genelde yöre halkı tarafından içme ve sulama suyu ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılmaktadır. Kaynak, farklı debiye "0,5-2 lt/sn" sahip olan yaklaşık 5-6 noktadan çıkmaktadır. Kaynak suları, Melendiz Çayı hattı boyunca akmaktadır.

4) Kuyular

Havzada ve Aksaray ovasında DSİ tarafından muhtelif zamanlarda açılmış sondaj kuyuları büyük bir yoğunluk göstermektedir. Bu kuyular genellikle alüvyonlar içinde açılmış olup derinlikleri 9-337 metreler arasında değişmektedir. Bundan başka Tuz Gölü havzasında TPAO'nun da sondaj kuyuları mevcuttur. Bunlar petrol aramaları ile ilgili derin kuyulardır. Ayrıca havzada su bulmaya yönelik başka bir kuruluş ve kişiler tarafından açılmış sığ sondaj kuyuları da mevcuttur.

İçme ve kullanma suyu elde etmek için elle açılmış çoğunlukla sığ olan ev ve tarla kuyuları da mevcuttur. Bu kuyulardaki su seviyesi derinliği çoğunlukla 0,5 m ile 30 m arasında değişmektedir. Adi kuyu derinlikleri genellikle 35 metreye kadar inebilmektedir. Havzanın bazı kısımlarında ise yer altı suyu yüzeye kadar çıkabilmekte, geniş alanlar kaplayan bataklıklar oluşturmaktadır. Sultanhanı yöresi, Bolluk Gölü batısı ve Tersakan Gölü güneyinde bu bataklıklar yaygındır. Göle yakın bölgelerde bataklıklar, tuzluluk nedeniyle çorak bölgeler olarak adlandırılmaktadır. Ayrıca zeminin geçirimsizliği nedeniyle çukur kısımlarda oluşan geçici bataklıklar da mevcuttur. Bunlara Yeniceoba kuzeyi, Tersakan Gölü güneydoğusu ve Sultanhanı kuzeybatısında rastlanır

İlimizin yeraltı suyu potansiyeli Çizelge B.3'de verilmektedir.

Çizelge B.3– İlimizin Yeraltı Suyu Potansiyeli (Aksaray DSİ, 2012)

Kaynağın İsmi	hm^3/yıl
-	113

Jeotermal Kaynaklar

1) Ziga Kaplıcası Sıcak ve Mineralli Su Kaynakları

Aksaray İli'nin sınırları içerisinde en önemli sıcak ve mineralli su kaynakları konumunda olan Ziga kaplıcası, Aksaray'a yaklaşık olarak 35 km ve Yaprakhisar Köyü'ne 1,5-2 km uzaklıktadır. Ziga termal kaynaklarını oluşturan normal fay hattı, güneybatı-kuzeydoğu yönünde uzanmakta ve yüzeyden kolaylıkla izlenebilmektedir.

Bu fay hattı boyunca, Ziga Kaplıcası'nda farklı debi ve sıcaklıkta, yüzeye çıkan beş adet sıcak ve mineralli su kaynağı tespit edilmiştir. Yapılan arazi ölçümleri sonucunda, Ziga Kaplıcası sıcak ve mineralli su kaynaklarının sıcaklık değerleri yaklaşık 45-52 ºC arasında değişmektedir. Ayrıca, Ziga sıcak ve mineralli su kaynakları güneybatı-kuzeydoğu yönünde Ziga fay hattı boyunca birçok noktada gaz çıkışı ile boşalmaktadır.

Ziga Kaplıcaları 47 derece sıcaklığında 150 lt/sn debisi olan mineral bakımından oldukça zengin başta romatizmal hastalıklar olmak üzere metabolizma bozuklukları, göz rahatsızlıkları ve kadın hastalıklarına iyi gelmektedir.

Bölgede kurulan Ziga Kaplıcaları ve Dinlenme Tesisi; 200 yataklı 4 yıldızlı otel, kür merkezi ve diğer sosyal tesislerden oluşmaktadır.

RESİM B.1. Ziga Kaplıcası Su Çıkış Noktası

2) Yaprakhisar Sıcak ve Mineralli Su Kaynağı

Bölgede eski Ziga olarak bilinen Yaprakhisar sıcak ve mineralli su kaynağı, Yaprakhisar Köyü'nde yer almaktadır. Kaynağın çıkış noktaları traverten alanlarının içinden çıkmaktadır.

Yaprakhisar kaynak bölgesinde, diğer sıcak ve mineralli kaynaklar gibi gaz çıkışlar yaygındır. Bu kaynağın sıcaklığı 36 ºC, debisi yaklaşık 1,l/sn ve toplam çözünmüş katı madde 3.450 mg/lt'dir. Kaynağın çıkışında kırmızımsı ve kahverengi bir çözelti bırakmaktadır.

3) Belisırma Sıcak Su Kaynağı

Sıcaklığı 24 ºC olan Belisırma kaynağı, Belisırma Köyü'nün güneyinde, Melendiz Çayı'nın kenarında çıkmaktadır. Kaynağın debisi 0,2 lt/sn'dir. Sıcak su kaynağının çıkış derinliği 312,5 m'dir. Kaynak, köy halkı tarafından temizlik işlerinde kullanılmaktadır.

4) Ihlara Sıcak ve Mineralli Su Kaynağı

Ihlara sıcak ve mineralli su kaynağı, Aksaray'ın güneydoğusunda yaklaşık 40 km uzaklıkta yer almaktadır. Bu kaynak, Ihlara Köyü Melendiz Çayı kenarından çıkmaktadır. Ihlara Köyü'nde iki ayrı çıkış noktası olan bu kaynaklar, 36 ºC sıcaklıkta olup, kaynak çıkış alanları üzerine iki ayrı hamam inşa edilmiştir. Ihlara erkek hamamı kaynağı 36 ºC sıcaklığında olup debisi yaklaşık 1,5 lt/sn'dir. İkinci kaplıcanın sıcaklığı ise 28 ºC ve debisi yaklaşık 1 lt/sn'dir.

5) Ilısu Sıcak Su Kaynağı

Ilısu kaynağı, Ilısu Köyü'nün içinde Melendiz Çayı kenarından çıkmaktadır. Sıcak su kaynağın sıcaklığı 40 ºC'dir. Kaynak üzerine inşa edilen hamam, köylüler tarafından tadavi amaçlı kullanılmaktadır. Bu bölgede, Melendiz Çayı boyunca farklı düşük debilere sahip sıcak su kaynakları çıkmaktadır. Kaynakta gaz çıkışları yok denecek kadar azdır.

6) Acıgöl Sıcak ve Mineralli Su Kaynağı

Acıgöl sıcak ve mineralli su kaynağı Aksaray'ın 60 km kuzeydoğusunda bulunan Acıgöl'ün kenarından çıkmaktadır. Bu bölgede birçok noktadan çıkan kaynakların sıcaklıkları 26-45 ºC arasında değişmektedir. Acıgöl kenarında çıkan sondajlarda suyun sıcaklığı ise 65 ºC'dir. Kaynaklardan gaz çıkışları oldukça fazladır.

İlimizde yeraltı su seviyesi ve bunun yıllar içerisindeki değişimi hakkında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

B.2. Su Kaynaklarının Kalitesi

Yüzey ve yeraltı suları için değerlendirme 7 Nisan 2012 tarih ve 28257 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik" ve 30 Kasım 2012 tarih ve 28483 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği"ne göre yeraltı su kaynaklarımız, yerleri, koordinatları ve ortalama nitrat değerleri aşağıdaki tablodaki gibidir.

Çizelge B.4 - İlimizde 2012 Yılı Yüzey ve Yeraltı Sularında Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliği İle İlgili Analiz Sonuçları
(Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü-2012)

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yer altı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun					
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüs-triyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordi-natları (YAS için)		Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
									Enlem	Boylam	
YERALTI						68-001		KUTLU BÜYÜKKÜNK KUTLU KASABASI BÜYÜKKÜNK SÜLÜK	38.282198	33.818426	5,4750
YERALTI						68-002		TANATÖME MEVKİİ YENİKENT	38.330126	33.752378	6,8000
									ENLEM	BOYLAM	
YERALTI						68-003		KONYA YOLU 20.KM	38.302320	33.804414	0,0000
YERALTI						68-004		ESKİ SULTANHANI	38.251489	33.512509	1,7000
YERALTI						68-005		1 NOLU KUYU KOÇAŞ TİM	38.449302	33.858541	15,750
YERALTI						68-006		İNCEÖZ MEVKİİ ACIPINAR	38.521252	33.836349	0,0000

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yer altı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun					
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüs-triyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordi-natları (YAS için)		Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
								KASABASI			
YERALTI						**68-008**		KÖY CİVARI HAMİDİYE-ALACA	38.291041	33.978728	17,225
YERALTI						**68-009**		KİLLİK MEVKİİ TAŞPINAR KASABASI	38.250720	33.980123	8,6250
YERALTI						**68-010**		KEPEZ MEVKİİ ARMUTLU KASABASI	38.196421	33.885264	2,0000
YERALTI						**68-011**		PİRİNÇLİK MEVKİİ SAĞLIK KASABASI	38.291612	34.073233	0,0000
YERALTI						**68-012**		KANAL ÜSTÜ TOPAKKAYA KASABASI	38.432799	33.966490	0,0000
YERALTI						**68-013**		FATİH MAH. ACIPINAR KASABASI	38.531489	33.847795	7,0500
YERALTI						**68-014**		KARABAYDI MEVKİİ KUTLU KASABASI	38.289418	33.856128	0,0000
YERALTI						**68-016**		KÖYCİVARI TEPESİDELİKHAN	38.465310	34.052713	4,2750
YERALTI						**68-021**		ALANYURT KÖYÜ GÜLAĞAÇ/AKSARAY	38.334049	34.334355	0,0000
YERALTI						**68-023**		GENÇOSMAN MAH.MUSA İPEK BAHÇESİ ARMUTLU KASABASI	38.189427	33.902345	0,0000
									ENLEM	BOYLAM	
YERALTI						**68-024**		MUSTAFA ATAR EŞMEKAYA KASABASI	38.252307	33.483298	8,3250
YERALTI						**68-025**		KARAYAĞMUR YAYLASI ESKİL	38.199107	33.347134	6,2000

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yer altı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun					
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüs-triyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordi-natları (YAS için)		Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
YERALTI						**68-026**		GÖLBEZ YAYLASI İRİŞLER KUYUSU ESKİL	38.326302	33.329939	5,5500
YERALTI						**68-027**		YAZIR YAYLASI BELEDİYE KUYUSU ESKİL	38.332855	33.418905	4,6500
YERALTI						**68-028**		AYTEKİN KUYUSU YEŞİLYURT MAH.SAPMAZ KÖYÜ	38.502752	33.853521	0,0000
YERALTI						**68-029**		BAKİ ÇEVİK KUYUSU HAMİDİYE-ALACA	38.301658	33.966119	1,0000
YERALTI						**68-030**		ORGANİZE SAN.BÖL.KARAT AŞ YOLU ÜZERİ	38.261220	34.028041	0,0000
YERALTI						**68-031**		OKUL CİVARI SİPAHİLER KÖYÜ SARIYAHŞİ	38.906631	33.836201	0,0000
YERALTI						**68-032**		HİRFANLI BARAJI YANI BELEDİYE SARIYAHŞİ	38.997308	33.855743	3,6500
YERALTI						**68-033**		HODALI MEVKİİ RECEP GÜÇLÜ KUYUSU SARIYAHŞİ	38.988943	33.852210	6,3000
YERALTI						**68-034**		MUSTAFA ATAK KUYUSU SARIYAHŞİ	38.991845	33.847837	8,7250
YERALTI						**68-035**		ŞABAN DÜZGÜN KUYUSU SARAYHAN KASABASI	38.568542	33.804976	6,9750
									ENLEM	BOYLAM	
YERALTI						**68-036**		KÖSELİ MAH.ŞEFİK AŞÇI KUYUSU	38.400655	33.857255	10,7000

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yer altı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun					
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüs-triyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordi-natları (YAS için)		Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
								YEŞİLOVA			
YERALTI						**68-037**		İSMAİL ARIBAŞ KUYUSU ÇİMELİYENİKÖY	38.477130	33.873235	0,0000
YERALTI						**68-038**		Fevzi KILIÇARSLAN ORTAKÖY	38.706229	34.001414	3,3500
YERALTI						**68-039**		Sefer KILIÇARSLAN ORTAKÖY	38.732272	34.039466	0,0000
YERALTI						**68-040**		Ramazan KAYA ORTAKÖY	38.724894	34.102113	0,0000
YERALTI						**68-046**		AKGÖL MEVKİİ BÖGET KÖYÜ ESKİL	38.324634	33.419167	8,7500
YERALTI						**68-048**		YURTSEVER MAH. AĞAÇÖREN	38.873270	33.917620	1,3500
YERALTI						**68-051**		YAVŞANLIK MEVKİİ DEVEDAMI KASABASI ORTAKÖY	38.545130	34.017450	2,1500
YERALTI						**68-053**		PINARBAŞI KÖYÜ ORTAKÖY	38.426090	33.557700	0,0000
YÜZEYSEL						**68-007**		MAMASIN BARAJI	38.404406	34.132197	1,4792
YÜZEYSEL						**68-015**		KÖYÖNÜ MEVKİİ TEPESİDELİK KÖYÜ	38.430187	34.028120	7,7417
YÜZEYSEL						**68-017**		KOCAKÖPRÜ MEVKİİ DEMİRCİ KASABASI	38.384423	34.288901	4,4667
									ENLEM	BOYLAM	
YÜZEYSEL						**68-018**		DOĞANTARLA YOLU KIZILKAYA	38.384423	34.288901	1,1333

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yer altı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun					
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüs-triyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordi-natları (YAS için)		Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
								KÖYÜ			
YÜZEYSEL						**68-019**		GÜLAĞAÇ GÖLETİ GÜLAĞAÇ/AKSARAY	38.354750	34.229400	2,4050
YÜZEYSEL						**68-020**		GÜLPINAR GÖLETİ GÜLPINAR KASABASI	38.396916	34.364841	3,9250
YÜZEYSEL						**68-022**		KÖY CİVARI MEVKİİ HAMİDİYE-ALACA	38.405348	34.377338	4,6750
YÜZEYSEL						**68-041**		GÜZELYURT GÖLETİ	38.291597	33.986089	3,6000
YÜZEYSEL						**68-042**		BOĞAZKÖY BARAJI	38.273799	34.354422	2,9083
YÜZEYSEL						**68-043**		HİRFANLI BARAJI SARIYAHŞİ	38.951493	33.884669	4,3375
YÜZEYSEL						**68-044**		BALCI GÖLETİ BALCI KASABASI ORTAKÖY	39.024025	33.896422	4,5500
YÜZEYSEL						**68-045**		HELVADERE GÖLETİ HELVADERE KASABASI	38.718676	34.057161	4,6917
YÜZEYSEL						**68-047**		HARLAK MEVKİİ AĞAÇÖREN	38.201860	34.209136	2,6333
YÜZEYSEL						**68-049**		CAMİLİ KASABASI GÖLETİ AĞAÇÖREN	38.508099	33.835918	1,2667
YÜZEYSEL						**68-050**		BOZKIR BARAJI ORTAKÖY	38.866470	33.947780	3,1667
YÜZEYSEL						**68-052**		SARIKARAMAN KÜLTEPE BARAJI	38.456620	34.048700	4,2583

Su Kaynağının Cinsi (Yüzey/Yer altı)	Adı	Kullanım amacı ve kullanılan miktar				Analiz Yapılan İstasyonun					
		İçme ve kullanma suyu	Enerji üretimi	Sulama suyu	Endüs-triyel su temini	Akım gözlem istasyonu kodu	Analiz sonuçları SKKY (Tablo-1)	Yeri (İlçe, Köy, Mevkii)	Koordi-natları (YAS için)		Yıllık Ortalama Nitrat Değeri (mg/L)
								ORTAKÖY			

Kıta İçi Su kaynaklarının Kalite Kriterleri;

Su Kaynakları, göl ve baraj sularının Kıta içi yüzey sularının sınıflaması ve kalite kriterlerine ve kullanım amaçlarına göre değerlendirilmiştir. Bu sınıflandırmaya göre;

I.Sınıf "Yüksek Kaliteli Su"

Kullanım amacı: Yalnız dezenfeksiyon ile içme suyu tamini, rekreasyonel amaçlar, alabalık üretimi, hayvan üretimi ve çiftlik ihtiyacı, diğer amaçlar

II. Sınıf "Az Kirlenmiş Su"

İleri ve uygun bir arıtma ile içme suyu temini, rekreasyonel amaçlar, alabalık dışında balık üretimi, sulama suyu kriterlerini sağlamak şartıyla sulama suyu olarak, Sınıf I dışındaki diğer bütün kullanımlar

III. Sınıf "Kirlenmiş Su"

Gıda, tekstil gibi kalite su gerektiren endüstriler hariç olmak üzere uygun bir arıtmadan sonra endüstriyel su temininde kullanılabilir.

IV. Sınıf "Çok Kirlenmiş Su"

Yukarıda I. II. ve III. Sınıfları için verilen kalite parametreleri bakımından daha düşük kalitedeki yüzeysel suları ifade eder.

1-Melendiz Çayı Kalitesi (Baraj Girişi)

Kıta içi su kaynaklarının sınıflarına göre, Mamasun Barajı'nı besleyen Melendiz Çayı'nın fiziksel ve kimyasal özellikleri I. sınıf kalite kriterlerine sahiptir. Bu sınıflama işleminde, suyun sıcaklığı, pH, Çözünmüş oksijen "DO", toplam çözünmüş iyon ve ağır metal içeriği vb. özellikler değerlendirilmiştir.

Ancak, Melendiz çayı sularının kirlilik parametrelerine bakıldığında "Toplam azot, NH4, NO3, NO2 ve Toplam PO4", parametrelerine göre II. ve IV. Sınıfları arasında değişmektedir. Bu değişim, çay sularına deşarj edilen atık sularının miktarı ve içeriğinin mevsimsel olarak değiştiğinin bir göstergesidir.

2-Karasu Çayının Kalitesi (Baraj Girişi)

Mamasun Baraj'nı besleyen Karasu Çayı, sıcaklık, pH, çözünmüş oksijen "DO" toplam çözünmüş iyon ve ağır metal parametrelerine göre I. sınıf sulara girmektedir. Ancak, suların kirlilik parametrelerine bakıldığında "klorür, NH4, NO3"paremetrelerine göre II. ve III. Sınıfları arasında değişmektedir. NO2, toplam PO4, ve mangan içeriğine göre ise, Karasu çayı 4. sınıf sudur.

3-Mamasun Baraj Sularının Kalitesi

Mamasun Barajı, Aksaray şehrinin içme ve sulama suyu ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla kullanılmaktadır. Baraj göl sularının fiziksel ve kimyasal özelliklerine göre I. sınıf, NO3, PO4 ve amonyum parametrelerine göre II. sınıf, NO2 içeriğine göre ise IV. sınıf kalitede olduğu belirlenmiştir.

4-Uluırmak Sularının Kalitesi

Özellikle yaz aylarında Uluırmak sularına yapılan yoğun atık su deşarjı, toplam organik madde ve NO2 içeriğinin artmasına neden olmuştur. Dolayısıyla, Uluırmak, organik madde ve NO2 içeriğine göre IV. sınıf su kalitesine sahiptir. Irmak sularının, fiziksel ve kimyasal özelliklerine göre, I. sınıf, ağır metaller, NO3, PO4 ve amonyum içeriğine göre ise II. sınıf kalitede olduğu tespit edilmiştir.

5-Aratol Karasu Kanal Sularının Kalitesi

Aratol Karasu kanalındaki suyun, sıcaklık, pH, SO2 ve ağır metaller değerleri dışındaki tüm parametreleri, IV. Sınıf kalitede olduğu tespit edilmiştir. Bu su kalitesi, bölgedeki yerleşim alanları ve tesislerin sürekli atık su deşarjından kaynaklandığını göstermiştir.

B.3. Su Kaynaklarının Kirlilik Durumu

B.3.1. Noktasal kaynaklar

B.3.1.1. Endüstriyel Kaynaklar

Aksaray Organize Sanayi Bölgesi'nde deşarj edilen yüksek ağır metal, toksit ve tehlikeli maddeler içeren endüstriyel atık sular, bölgedeki akarsuların fiziksel ve kimyasal özellikleri üzerinde olumsuz etki yaratmaktadır.

İlimizde, endüstriyel tesislerden çıkan atık sulardan kaynaklanan kirlenmenin önlenmesi amacıyla İl Müdürlüğümüzce arıtma tesislerinin kurularak gerekli tedbirlerin alınması sağlanmaktadır.

B.3.1.2. Evsel Kaynaklar

Bu tür kirlilik, Melendiz ve Karasu çayları, Baraj Girişi, Uluırmak boyunca ve diğer ana yüzey su kaynaklarına deşarj edilen atık suları, kanalizasyon, deterjan, yağ, sıvı ve katı atıkları içerir. Bu kirlilik, suyun fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerinde değişimlere yol açmaktadır. Bu atık suların içeriği akarsularda mikrobiyel kirlenme ve buna bağlı olarak birçok tehlikeli hastalıklara neden olmaktadır.

B.3.2. Yayılı Kaynaklar

B.3.2.1. Tarımsal Kaynaklar

Mamasun Barajı suları ve diğer göletlerin çevresinde yer alan tarım alanlarında tarım ilaçları, pestisit, hayvan-bitki artıkları ve yapay gübreler kullanılması, hem organik hem de mikrobiyel kirlenmeye neden olmaktadır. Bu tür kirlenmeyi, tarım arazilerinde yetiştirilen sebze ve meyvelerden insan sağlığı üzerinde olumsuz etkiler yaratması mümkündür. İlimizde pestisitlerle ilgili olarak bir çalışma yapılmamıştır.

B.3.2.2. Diğer

İlimizde vahşi depolama sahası bulunmamaktadır.

B.4. Sektörel Su Kullanımları ve Yapılan Su Tahsisleri

B.4.1. İçme ve Kullanma Suyu

Bu gösterge belediye, sulama, içme ve kullanma, sanayi olmak üzere sektörel bazda kaynaklardan çekilen toplam su miktarını gösterir.

Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Kaynaklara Göre Çekilen Su (%)					
	Baraj (1000m3/yıl)	Kuyu (1000m3/yıl)	Kaynak (1000m3/yıl)	Akarsu (1000m3/yıl)	Göl-Gölet (1000m3/yıl)
1994	-	2.956	13.131	-	-
2004	10.092	9.782	6.263	-	162
2006	11.195	8.049	8.351	-	-
2008	12.975	8.878	3.019	-	-
2010	6.732	12.736	1.823	9	-
2012	6.224	6.494	9.397	-	-

B.4.1.1 Yüzeysel su kaynaklarından kullanılan su miktarı ve içme suyu arıtıma tesisi mevcudiyeti

İlimiz (Merkez) içme suyu potansiyeli mevsimlere göre değişiklikler göstermekte olup şehrimiz yılda ortalama 13,5x106 m^3/yıl su tüketmektedir. Aksaray İli içme suyu ihtiyacını üç ayrı kaynaktan kullanmaktadır. Bunların ikisi yer altı su kaynağı olup diğeri de yüzeysel su kaynağı olan Mamasun Barajıdır. Mamasun Barajı en büyük içme suyu kaynağı olup buradan alınan su belli bir fiziksel ve kimyasal arıtmaya tabi tutulduktan sonra şehre verilmektedir. Diğer iki yeraltı su kaynağı ise (Bağlıköy yeraltısu kaynağı ve Helvadere tatlı su kaynağı) kimyasal arıtım ile arsenik giderimi yapılarak şehre verilmektedir. Bu kaynaklardan şehre verilen suyun tamamı evsel amaçlı olarak kullanılmak üzere verilmektedir. Verilen suyun ne kadarının sanayi amaçlı olduğu olarak kullanıldığı hakkında bir çalışma bulunmamaktadır.

İlimiz içme ve kullanma suyu şebekesi ile hizmet verilen belediye Aksaray Belediyesi olup hizmet verilen ortalama nüfus 187.000 civarındadır.

B.4.1.2. Yeraltı su kaynaklarından temin edilen su miktarı ve içmesuyu arıtım tesisi mevcudiyeti

İlde iki ayrı yer altı su kaynağı bulunmaktadır. Bunlar Bağlı köy Yeraltı su kaynağı ve Helvadere tatlı su kaynağıdır. Her ikisinde de arsenik giderimi için basınçlı kum filtreleri esasına dayalı kimyasal arıtım yapan tesisler mevcuttur. Bağlıköy yer altı su kaynağının kapasitesi 315 lt/ sn olup tesisin işletim sistemine ve verimine dayalı olarak 210 lt/sn su alınabilmektedir. Helvadere tesisi ise 80 lt/sn kapasiteye sahiptir. Bu kaynaklardan alınan sular sadece şehrin içme ve kullanma suyu ihtiyacında kullanılmaktadır.

B.4.1.3. İçme Suyu temin edilen kaynağın adı, mevcut durumu, potansiyeli vb.

İlimizde İçme Suyu temin edilen ilk kaynağımız Mamasun Barajı olup buradan alınan su belirli bir fiziksel ve kimyasal arıtımdan geçirildikten sonra şehre verilmektedir. Tesis yılın 365 günü faal olup tam kapasitesi 42.000 m3 tür. Ancak barajın çok eski bir baraj olması ve dolayısıyla aşırı kirletici bulundurması sebebi ile barajdan alınıp şehre verilen su miktarı 26.000 m3 ü geçmemektedir. İkinci su kaynağımız Bağlıköy yer altı su kaynağı olup arsenik giderimi için basınçlı kum filtreleri esasına dayalı kimyasal arıtım yapan tesisi mevcuttur. Yılın 365 günü faal olup tam kapasitesi 315 lt/sn ve tesisin işletim sistemine ve evrimine dayalı olarak 210 lt/sn su alınabilmektedir. Şehrin mevsimlere dayalı ihtiyacına göre 105-210 lt/sn su alınmaktadır. Üçüncü su kaynağımız Helvadere tatlı su kaynağı olup bu kaynakta da arsenik giderimi için basınçlı kum filtreleri esasına dayalı kimyasal arıtım yapan tesis mevcuttur. Fakat tesisin kesin kabulü DSİ tarafından yapılıp tarafımıza teslim edilmediğinden kullanılamamaktadır. Buranın kapasitesi 80 lt/sn'dir.

B.4.2. Sulama

İlimizde toplam tarım arazisi 420.430 (ha) olup, sulanabilir arazi 357.793(ha) , sulanmayan tarım arazisi 235.490,5 (ha) , sulanan tarım arazisi 122.302,5(ha) dır.

B.4.2.1. Salma sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İlimizde salma sulama yapılan miktar;

Çizelge B.5 Salma Suyuna Yapılan Alan ve Kullanma Suyu (DSİ 44. Şube Müdürlüğü-2012)

	İl Özel İdaresi	DSİ	Halk Sulamaları (DSİ Ruhsatlı Kuyular)	Halk Sulamaları (Kendi İmkanları)	Toplam
Salma sulama	2.545	25.761	-	-	28.306

B.4.2.2. Damlama, yağmurlama veya basınçlı sulama yapılan alan ve kullanılan su miktarı

İlimizde basınçlı sulama yapılan miktar;

Çizelge B.6 İlimizde Basınçlı Sulama Yapılan Miktar (DSİ 44. Şube Müdürlüğü-2012)

	İl Özel İdaresi	DSİ	Halk Sulamaları (DSİ Ruhsatlı Kuyular)	Halk Sulamaları (Kendi İmkanları)	Toplam
Basınçlı sulama	7.695	11.019	38.301,8	30.192,5	87.208,3

İlimizde bulunan sulama kooperatifi sayısı:

Çizelge B.7 İlimizde Bulunan Sulama Kooperatifi Sayısı (DSİ 44. Şube Müdürlüğü-2012)

	Sulama Kooperatifi Sayısı
Merkez	11
Ağaçören	-
Eskil	11
Gülağaç	4
Güzelyurt	2
Ortaköy	6
Sarıyahşi	1

B.4.3. Endüstriyel Su Temini

İl genelinde sanayi tesislerinde şebeke suyu ve kuyu suyu kullanılmaktadır

B.4.4. Enerji Üretimi Amacıyla Su Kullanımı

İlimizde hidroelektrik santral bulunmamaktadır.

B.4.5. Rekreasyonel Su Kullanımı

İl genelinde rekreasyonel amaçlı su kullanılmamaktadır.

B.5. Çevresel Altyapı

B.5.1. Kentsel Kanalizasyon Sistemi ve Hizmeti Alan Nüfus

İl Genelinde Atık Su Arıtma Tesisi ile hizmet veren iki adet belediye bulunmaktadır. Bunlar İlimiz, Ağaçören Belediyesi ve Ortaköy İlçesine bağlı Harmandalı Belediyesi'ne ait olup doğal arıtma sistemleri bulunmaktadır.

Çizelge B.8 İlimizde 2012 Yılı Atık Su Arıtma Tesisi İle Hizmet Edilen Nüfusun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü-2012)

YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2011	2012
Atık Su Arıtma Tesisi ile Hizmet veren belediye sayısı	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Arıtma Tesisine Bağlı Belediye nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı	-	-	-	-	-	-	-	-	3,91%

Çizelge B.9 İlimizde 2012 Yılı Kanalizasyon Hizmeti Verilen Nüfusun Belediye Nüfusuna Oranı (Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü-2012)

YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2011	2012
Kanalizasyon Şebekesi ile Hizmet veren Belediye Sayısı	-	-	-	-	-	-	-	-	21
Kanalizasyon Şebekesine Bağlı Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı	-	-	-	-	-	-	-	-	22,80%

B.5.2. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB) ve Münferit Sanayiler Atık Su Altyapı Tesisleri

Aksaray OSB'nin Atık Su Arıtma Tesisi İnşaatı devam etmekte olup işin tamamlanma süresi 14.12.2014 olduğunu belirtir sözleşme bulunmaktadır.

Çizelge B.10 – İlimizdeki 2012 Yılı OSB'lerde Atık Su Arıtma Tesislerinin Durumu

OSB Adı	Mevcut Durumu	Kapasitesi (ton/gün)	AAT Türü	AAT Çamuru Miktarı (ton/gün)	Deşarj Ortamı	Deşarj Koordinatları
Aksaray OSB	Arıtma Tesisi İnşaat Aşamasında ve 14.12.2014 tarihinde faaliyete geçmesi planlanmaktadır.					

B.5.3. Katı Atık Düzenli Depolama Tesisleri

İlimizde 1 adet Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi bulunmaktadır. Tesis Mahalli İdareler Hizmet Birliği tarafından işletilmektedir. Yıllık olarak Aksaray Belediyesi mücavir alan sınırları atıklar (ton), düzenli depolanan katı atık miktarı (ton) ve oranı (%) ve oranı;

Çizelge B.11 Atık Üreten Belediye ve Üretilen Toplam Atıktaki Yüzdelik Dilimi (Aksaray Belediyesi-2012)

Atık Üreten Belediye Adı	Atık Miktarı (ton)	%'lik Oran
Aksaray Belediyesi	70.278	87,91%

Aksaray Belediyesi mücavir alan sınırları dâhilinde toplanan 2012 yılı atık kompozisyonu grafiği;

Organik	40
Kağıt	13
Cam	8
Metal	7
Plastik	14
Kül	6
Diğer	12

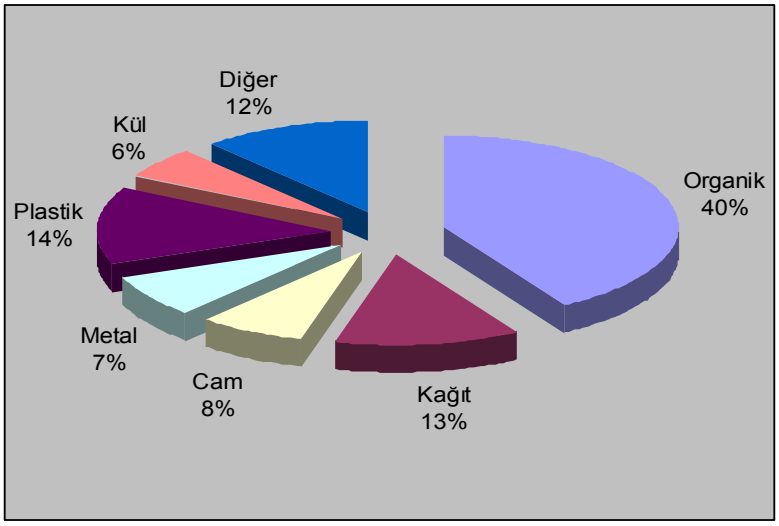

Grafik B.1 Belediye Mücavir Alan Sınırları Dâhilinde Toplana Atık Kompozisyonu (Aksaray Belediyesi-2012)

B.5.4. Atık Suların Geri Kazanılması ve Tekrar Kullanılması

İlimizde atık suların geri kazanılması ile ilgili olarak herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

B.6. Toprak Kirliliği ve Kontrolü

B.6.1. Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalar

Atmosferik Kirlenme

Atmosferde SO_2, flor gazı ve florlu bileşikler, kükürtlü hidrojen, mağnezit tozları, demir tozları, karbon gazları gibi partikül maddelerin ve ağır metallerin toprakta meydana getireceği kirlilikle ilgili olarak ilimizde yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır

Atıklardan Kirlenme

Özellikle yirminci yüzyılın ortalarına doğru hızlı nüfus artışı ile birlikte, tarım ve diğer alanlardaki sanayi ve teknolojinin hızla gelişmesine paralel olarak toprak kirliliği her geçen gün artmaya başlayan bir çevre sorunu haline gelmiştir.

Yerleşim alanlarından çıkan çöplerin boşaldığı alanlar ile kanalizasyon şebekelerinin arıtılmaksızın doğrudan toprağa verildiği alanlarda toprak kirliliği meydana gelmektedir. Toprak kirliliğine neden olan bir faktör de tarımsal mücadele ilaçları ve suni gübrelerdir. Tarımsal mücadele ilaçlarının bilinçsiz ve aşırı kullanımı sonucu, toksit maddelerin toprakta birikimi artmakta ve doğal ortamın kirlenmesine sebep olmaktadır. Sodyum, fosfor, potasyum, kalsiyum, magnezyum, demir, çinko,

bakır, mangan, bor gibi besin maddelerini içeren suni gübreler de aşırı ve bilinçsiz kullanım sonucu toprağın yapısını bozmakta ve toprak kirliliğine yol açmaktadır.

Mikrobiyal Kirlenme

Arıtılmadan dere, ırmak, akarsu gibi yüzeysel su kaynaklarına deşarj edilen endüstri ve şehir atık suları önemli ölçüde toprak kirliliğine neden olmaktadır. Su kaynaklarının kıt oluşu nedeni ile bu tür yüzeysel sular yöre halkı tarafından tarımsal sulamada kullanılmaktadır. Bunun sonucu, kirli sular içerisinde bulunan katı ve süspanse maddeler, ağır ve iz elementler toprakta birikerek toprağın fiziksel, biyolojik ve kimyasal yapısını etkilemektedir. Özellikle ağır metallerin toprakta, fitotoksit düzeyde zenginleşmesi bitki gelişimini ve verimini olumsuz yönde etkilemekte, kirletici maddelerin bir kısmı burada yetişen bitkilerle besin zincirine geçmektedir.

B.6.2.Arıtma Çamurlarının toprakta kullanımı

Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasıyla ilgili olarak bir çalışma yapılmamıştır.

B.6.3.Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılmasına ilişkin yapılan çalışmalar

"Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği" kapsamında Madencilik Faaliyetleri İle Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliği kapsamında, İlimizde 28 adet Doğaya Yeniden Kazandırma Planı hazırlanmıştır. Bu tür faaliyetlerin kapanmasına müteakip genellikle ağaçlandırma çalışması yapılmaktadır.

B.6.4. Tarımsal Faaliyetler İle Oluşan Toprak Kirliliği

Çizelge B.12 – İlimizde 2012 Yılında Kullanılan Ticari Gübre Tüketiminin Bitki Besin Maddesi Bazında ve Yıllık Tüketim Miktarları (Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2012)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (Ha)
İnsektisitler		36,5	295.555
Herbisitler		126	
Fungusitler		182	
Rodendisitler		0,1	
Nematositler		0	
Akarisitler		0,1	
Kışlık ve Yazlık Yağlar		0	
Toplam		344,7	

Çizelge B.13- İlimizde 2012 Yılında Tarımda Kullanılan Girdilerden Gübreler Haricindeki Diğer Kimyasal Maddeleri (Tarımsal İlaçlar vb) (Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2012)

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (Ha)
İnsektisitler		36,5	295.555
Herbisitler		126	
Fungusitler		182	
Rodendisitler		0,1	
Nematositler		0	
Akarisitler		0,1	
Kışlık ve Yazlık Yağlar		0	
Toplam		344,7	

Çizelge B.14- İlimizde 2012 Yılında Topraktaki Pestisit vb. Tarım İlacı Birikimini Tespit Etmek Amacıyla Yapılmış Analizin Sonuçları (Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, 2012),

Analiz Yapan Kurum/Kuruluş	Analiz Yapılan Yer (İlçe,Köy,Mevkii Koordinatları)	Analiz Tarihi	Analiz Edilen Medde	Tespit Edilen Birikim Miktarı (µg/kg-fırın kuru toprak)
-	-	-	-	-

B.7. Sonuç ve Değerlendirme

Dünyada olduğu gibi Aksaray'da da su kaynaklarına olan ihtiyaç giderek artarken, sınırlı olan bu kaynaklar üzerindeki kirlilik baskıları da giderek artmaktadır. Aksaray'da su kirliliğini etkileyen başlıca unsurlar şehirleşme, nüfus artışı, zirai faaliyet ve sanayileşmedir.

Arıtılmadan deşarj edilen sanayi kuruluşlarının sıvı atıkları ile evsel nitelikli atık sular su kirliliğine ve dolaylı olarak toprak ve bitki örtüsü üzerinde aşırı kirlenmelere neden olmakta ve hızlı bir şekilde çevrenin tahribatına yol açmaktadır. İlimizde sanayi tesisleri Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunmakta olup, sanayi tesislerinden çıkan atık sular arıtma işlemine tabi tutulmadan kanalizasyon vasıtasıyla alıcı ortama verilmektedir. Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla Organize Sanayi Bölgesi'nde kurulması planlanan arıtma tesisinin biran önce kurularak faaliyete geçirilmesi gerekmektedir.

Aksaray akarsular yönünden oldukça fakirdir. Karasu Deresi ve Melendiz Çayı içme ve kullanma amaçlı olarak kullanılan Mamasun Barajı'nı besleyen en önemli kaynaklardır. Bu bakımdan ilimizde mevcut olan bu kaynakların korunması ve kirliliğin önlemesi büyük önem arz etmektedir.

Kaynaklar

1- DSİ. 44. Şube Müdürlüğü, 2012
2- Aksaray İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü,2012
3- Mülga İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Çalışmaları, 2011

C. ATIK

C.1. Belediye Atıkları (Katı Atık Bertaraf Tesisleri)

İlimizde günde yaz aylarında ortalama 195,5 ton kış aylarında ise günde ortalama 195 ton katı atık toplaması yapılmaktadır. İlimizde bir adet katı atık toplama sahası mevcuttur. Atık toplama sahası Güzelyurt yolu üzerinde bulunmaktadır.

İlimizdeki atık kompozisyonu Grafik C.1. de gösterilmektedir.

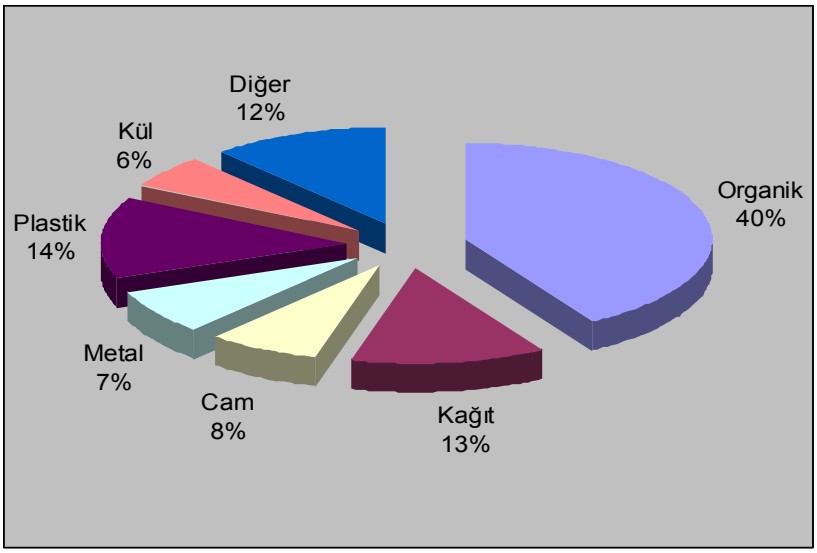

Grafik C.1- İlimizdeki 2012 Yılı Atık Kompozisyonu (Aksaray Belediyesi-2012)

Çizelge C.1 – İlimizde 2012 Yılı İçin İl/İlçe Belediyelerince Toplanan ve Birliklerce Yönetilen Katı Atık Miktar ve Kompozisyonu (Aksaray Belediyesi-2012)

İl/İlçe Belediye veya Birliğin Adı	Birlik ise birliğe üye olan belediyeler	Nüfus		Toplanan Ortalama Katı Atık Miktarı (ton/gün)		Geri Kazanılan Ortalama Atık Miktarı (ton/gün)		Kişi Başına Üretilen Ortalama Katı Atık Miktarı (kg/gün)		Atık Kompozisyonu (yıllık ortalama, %)					
		Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Yaz	Kış	Organik	Kağıt	Cam	Metal	Plastik	Kül
Mahalli İdareler Hizmet Birliği	Aksaray Belediyesi			195,5	195					40	13	8	7	14	6
İl Geneli				195,5	195					40	13	8	7	14	6

Çizelge C.2 – İlimizde 2012 Yılı Belediyede Oluşan Katı Atıkların Toplanma, Taşınma ve Bertaraf Yöntemleri ve Tesis Kapasiteleri(Aksaray Belediyesi-2012)

İl/ilçe Belediye Adı	Hangi Atıklar Toplanıyor?			Transfer İstasyonu Varsa Sayısı	Atık Yönetimi Hizmetlerini Kim Yürütüyor?**			Mevcut Bertaraf Yöntemi ve Tesis Kapasitesi/Birimi				
	Evsel*	Tıbbi	Diğer (Belirtiniz)		Toplama	Taşıma	Bertaraf	Düzensiz Depolama	Düzenli Depolama	Kompost	Yakma	Diğer (Belirtiniz)
Aksaray Belediyesi	X	X	X		B	B	B		X			

* Ofis işyeri dahil.
** Belediye (B), Özel Sektör (ÖS), Belediye Şirketi (BŞ) seçeneklerinden uygun olanının sembolünü yazınız.

C.2. Hafriyat Toprağı, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları

"Hafriyat Toprağı İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği" kapsamında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

C.3. Ambalaj Atıkları

İlimizin 2012 yılı içerisinde elde ettiği ambalaj ve ambalaj atıkları istatistik sonuçları belirlenerek Çizelge C.4 oluşturulmuştur.

Çizelge C.3- İlimizdeki2012 Yılı Ambalaj Ve Ambalaj Atıkları İstatistik Sonuçları(Çevre yönetimi Şube Müdürlüğü-2012)

Ambalaj Cinsi	Üretilen Ambalaj Miktarı (kg)	Piyasaya Sürülen Ambalaj Miktarı (kg)	Geri Kazanım Oranları (%)	Geri Kazanılması Gereken Miktar (kg)	Geri Kazanılan Miktar (kg)	Gerçekleşen Geri Kazanım Oranı (%)
Plastik		720.631	40	40.408	40.408	100
Metal		688.365	40	-	-	-
Kompozit		-	40	-	-	-
Kağıt Karton	375.974	811.921	40	-	-	-
Cam		-	40	46.811	46.811	100
Toplam		2.221.577	40	87.315	87.315	100

C.4. Tehlikeli Atıklar

İlimizde geri kazanım, bertaraf, stok olarak toplamda 1.399.049 ton tehlikeli atık bulunmaktadır. İlimizdeki Tehlikeli Atık Beyan sistemine kayıtlı tesislerden elde edilen veriler doğrultusunda Grafik C.3 ve Çizelge C.5 oluşturulmuştur.

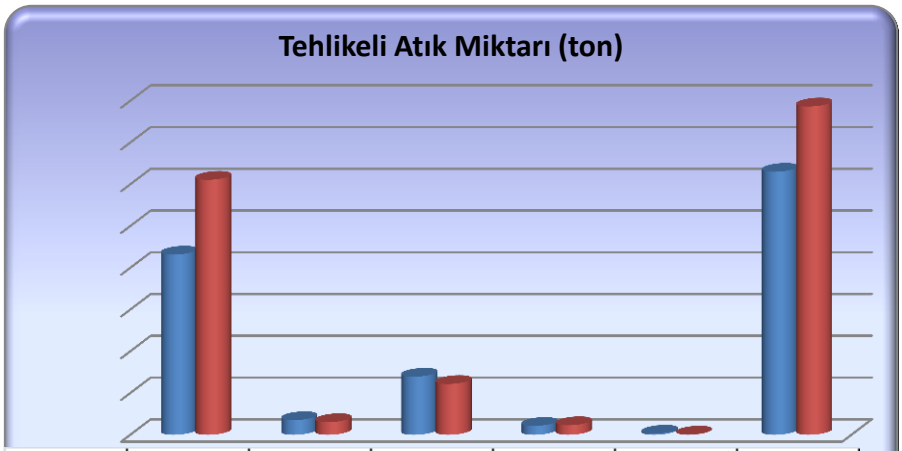

	Geri Kazanım	Bertaraf	Stok	Tesis İçi	İhracat	Toplam
2011	991.338	20.170	61.762	-	-	1.073.270
2012	1.084.257	195.928	118.864	-	-	1.399.049

Grafik C.2- TABS Göre İlimizdeki Tehlikeli Atık Yönetimi(Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü-2012)

İlimizdeki 2012 yılında sanayi tesislerinde oluşan tehlikeli atıklarla ilgili veriler Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünden alındığından ve herhangi bir bilgi olmadığı için tabloya yer verilmemiştir.

C.5. Atık Madeni Yağlar

"Atık Yağların Kontrolü Yönetmelik" çerçevesinde Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünden alınan bilgiler doğrultusunda tablolar oluşturulamamıştır.

İlimizdeki atık yağ geri kazanım ve bertaraf miktarları Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünden alındığından ve herhangi bir bilgi olmadığı için tabloya yer verilmemiştir.

İlimizde 9 firmaya Geçici Faaliyet Belgesi veya lisans verilmiştir.

İlimizdeki 2012 yılı için atık madeni yağlarla ilgili veriler Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünden alındığından ve herhangi bir bilgi olmadığı için tabloya yer verilmemiştir.

İlimizdeki atık yağ geri kazanımı sonucu elde edilen ürün miktarları Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünden alındığından ve herhangi bir bilgi olmadığı için tabloya yer verilmemiştir.

C.6. Atık Pil ve Akümülatörler

İldeki pil ve akümülatörler hakkında Çizelge C.9, Çizelge C.10, Çizelge C.11,Çizelge C.12, Çizelge C.13 oluşturulmuştur.

Çizelge C.4 – İlimizde 2012 Yılında Oluşan Akümülatörlerle İlgili Veriler(Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü-2012)

ATIK AKÜMÜLATÖRLER							
APA Taşıyan Lisanslı Araç Sayısı	Atık Akümülatör Geçici Depolama İzni Verilen		Toplanan Atık Akümülatör Miktarı (ton)	İldeki Atık Akümülatör Geri Kazanım Tesisleri		Geri kazanım Tesislerinde İşlenen Atık Akümülatör Miktarı	
	Depo Sayısı	Kapasitesi (ton)		Sayı	Kapasite (ton/yıl)	Miktarı (ton)	%
-	1		-	2	-	-	-

İlimizde yıllar itibariyle atık akü kazanım miktarı (ton),yıllar itibariyle toplanan atık akü miktarı (kg), yıllar itibariyle toplanan atık pil miktarı (kg) Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünden alındığından ve herhangi bir bilgi olmadığı için tabloya yer verilmemiştir.

Çizelge C.5– İlimizde Taşıma Lisanslı Araçların Yıllara Göre Gelişimi (Adet) (Çevre Yönetimi Şube Müdürülüğ-2012)

2008	2009	2010	2011	2012
-	-	2	3	3

C.7. Bitkisel Atık Yağlar

"Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmelik" kapsamında, ilimizde herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

İlimizde 2012 yılı için atık bitkisel yağlarla ilgili veriler ve 2009-2012 yılları arasında bitkisel atık yağ taşıma lisanslı araç sayısı Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünden alındığından ve herhangi bir bilgi olmadığı için tabloya yer verilmemiştir.

C.8. Poliklorlu Bifeniller ve Poliklorlu Terfeniller

Kalıcı Organik Kirleticilerden biri olan PCB'ler bir grup aromatik klorlu bileşik olan poliklorlu bifenillere verilen genel isimdir. PCB'lerin zararlı etkileri, bu maddelerle kirletilmiş gıda ve içecekler tüketildiğinde veya bu maddeler teneffüs edildiğinde, yutulduğunda ya da deriyle temas ettiğinde ortaya çıkmaktadır. PCB'ler bertaraf veya başka herhangi bir amaçla yakıldıklarında tam bir yanma meydana gelmezse, çok daha zararlı etkilere sahip furanlar (PCDF) ve dioksinler (PCDD) yan ürün olarak ortaya çıkmaktadır.

İlimizde, "Poliklorlu Bifenillerin (PCB) ve Poliklorlu Terfenillerin (PCT) Kontrolü Hakkında Yönetmelik" kapsamında PCB ve PCB içeren madde ve ekipmanların bertarafını sağlamak amacıyla faaliyet gösteren lisanslı tesisimiz bulunmamaktadır.

C.9. Ömrünü Tamamlamış Lastikler (ÖTL)

İlimizde "Ömrünü Tamamlamış Lastiklerin Kontrolü Yönetmeliği" kapsamında bir adet geçici depolama alanı mevcuttur.

Çizelge C.6 – İlimizde 2012 Yılında Oluşan Ömrünü Tamamlamış Lastikler İle İlgili Veriler (Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü-2012)

ÖMRÜNÜ TAMAMLAMIŞ LASTİKLER (ÖTL)								
ÖTL Geçici Depolama Alanı		Geçici Depolama Alanlarındaki ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Geri Kazanım Tesisi		Geri Kazanılan ÖTL Miktarı (ton)	ÖTL Bertaraf Tesisi		Bertaraf Edilen ÖTL Miktarı (ton)
Sayısı	Hacmi (m^3)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)		Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
1	-	-	1	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-

İlimizde geri kazanım tesislerine ve çimento fabrikalarına gönderilen toplam ötl miktarları (ton/yıl) Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünden alındığından ve herhangi bir bilgi olmadığı için tabloya yer verilmemiştir.

C.10. Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyalar (AEEE)

Avrupa Birliği'nin 2002/96/EC sayılı Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Direktifi ile elektrikli ve elektronik eşyaların üretiminde kullanılan tehlikeli maddelerin kullanılmasını yasaklayan 2002/95/EC sayılı elektrikli ve elektronik eşyalarda bazı zararlı maddelerin kullanımının sınırlanmasına ilişkin direktiflerin ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması çalışmaları kapsamında "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" hazırlanarak 22.05.2012 tarih ve 28300 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. İlde bu yönetmelik kapsamında herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Bu Yönetmelik büyük ev eşyaları, küçük ev aletleri, bilişim ve telekomünikasyon ekipmanları, tüketici ekipmanları, aydınlatma ekipmanları, elektrikli ve elektronik aletler (büyük ve sabit sanayi aletleri hariç olmak üzere),oyuncaklar, eğlence ve spor aletleri, tıbbi cihazlar (emplantasyon ürünleri ve hastalık bulaşıcı temaslarda bulunan ürünler hariç), izleme ve kontrol aletleri ve otomat sınıflarına dâhil olan elektrikli ve elektronik eşyalar ile elektrik ampulleri ve evsel amaçlı kullanılan aydınlatma gereçlerini kapsamaktadır. İlimizde 2012 Yılı AEEE Toplanan ve İşlenen Miktarlar ile ilgili Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğünde bilgi olmadığından dolayı tabloya yer verilmemiştir.

C.11. Ömrünü Tamamlamış (Hurda) Araçlar

"Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik" kapsamında Çizelge C.19 oluşturulmuştur.

Çizelge C.7- İlimizde 2012 Yılı Hurdaya Ayrılan Araç Sayısı(Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü-2012)

Oluşturulan ÖTA Teslim yerleri	ÖTA Geçici Depolama Alanı		ÖTA İşleme Tesisi		İşlenen ÖTA Miktarı (ton)
Sayısı	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	Sayısı	Kapasitesi (ton/yıl)	
3	3	-	-	-	-

C.12. Tehlikesiz Atıklar

"Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik" 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Yönetmelik ile atıkların oluşumlarından bertaraflarına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esaslar belirlenmiştir. Aynı zamanda Yönetmeliğin yürürlüğe girmesi ile Avrupa Birliği mevzuatının ulusal mevzuatımıza uyumlaştırılması sağlanmıştır.

Yönetmelikte "atık", "üretici", "sahip", "yönetim", "toplama", "bertaraf" ve "geri kazanım" tanımları yapılmakta, atık yönetimi ilkeleri sıralanmakta, geri kazanım ve bertaraf faaliyetlerini yapan işletmeler için lisans ve kayıt tutma zorunluluğu getirilmekte, atık yönetim maliyetinin finansmanı ile ilgili hükümlere yer verilmektedir. Ayrıca atık kategorileri, atık bertaraf ve geri kazanım faaliyetleri ile 839 atık türü liste olarak verilmiştir.

Söz konusu 839 atık türünden 434 tanesi tehlikesiz atık özelliğindedir. Bu atıklardan tehlikeli atıklar, ambalaj ve evsel atıklar gibi atık türlerinin yönetimine ilişkin usul ve esaslar ilgili Yönetmeliklerle belirlenmiştir. Ancak, üretimden kaynaklanan bazı tehlikesiz atıkların yönetimi boşlukta kalmıştır. Bu aşamada bazı tehlikesiz atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermeden geri kazanım faaliyetlerinin yönetilebilmesi amacıyla Bakanlığımızca "Bazı Tehlikesiz Atıkların Geri Kazanımı Tebliği" hazırlanmış ve 17 Haziran 2011 tarih ve 27967 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Tehlikesiz atıkların düzenli depolama faaliyetleri, 26 Mart 2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik" kapsamında yürütülmektedir. Yönetmeliğin Ek-2 kapsamında yapılan analiz sonuçlarına göre atıklar, I. Sınıf, II. Sınıf ya da III. Sınıfı Düzenli Depolama Sahalarında bertarafı sağlanmaktadır.

Türkiye'de tehlikesiz atık statüsünde olan ve miktar olarak oldukça fazla olan demir çelik sektöründen kaynaklanan, cüruf atıkları; Termik santrallerden kaynaklanan, kül atıkları ve daha çok biyolojik arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bu atık grubunda değerlendirilmektedir.

İlde tehlikesiz atıklar konusunda gerçekleştirilen çalışmalarla ilgili herhangi bir çalışma yapılmadığından dolayı tabloya yer verilmemiştir.

C.12.1 Demir ve Çelik Sektörü ve Cüruf Atıkları

Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar, 05 Temmuz 2008 tarih ve 26927 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik"in Atık Listesinde; 10 02 koduyla, "Demir ve Çelik Endüstrisinden Kaynaklanan Atıklar" olarak belirtilen başlık altında yer almaktadır. Söz konusu atık sınıflandırılması Çizelge C.21'de gösterilmektedir. İlimizde demir çelik sektörü mevcut olmadığından dolayı tablosuna yer verilmemiştir

C.12.2 Kömürle Çalışan Termik Santraller ve Kül

İlimizde termik santral bulunmamaktadır.

C.12.3 Atık Su Arıtma Tesisi Çamurları

İlde sanayi kuruluşları ve belediyenin sanayi/evsel/ kentsel atık su arıtma tesislerinden kaynaklanan arıtma çamurları bulunmamaktadır.

C.13. Tıbbi Atıklar

İlde "Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmelik" kapsamında yapılan çalışmalardan söz edilerek Çizelge C.21, Çizelge C.22 oluşturulmuştur.

Çizelge C.8– 2012 Yılında İlimiz İl Sınırları İçindeki Belediyelerde Toplanan Tıbbi Atıklar(Aksaray Belediyesi-2012)

İl/ilçe Belediyesinin Adı	Tıbbi Atık Yönetim Planı		Tıbbi Atıkların Taşınması		Tıbbi Atık Taşıma Aracı Sayısı *		Toplanan tıbbi atık miktarı	Bertaraf Yöntemi		Bertaraf Tesisi Sterilizasyon/ Yakma		
	Var	Yok	Özel	Kamu	Özel	Kamu	ton/gün	Yakma	Sterilizasyon	Belediyenin	Yetkili Firmanın	Tesisin Bulunduğu İl
Aksaray Belediyesi	X		X		1 Adet		0,5		X	Aksaray	ATHİSA Çevre Sağ. Hizm. San. ve Tic. Ltd. Şti.	Aksaray

*Tıbbi atık taşıma aracı sayısı "adet" olarak belirtilecektir.

Çizelge C.9- İlimizdeki Yıllara Göre Tıbbi Atık Miktarı(Aksaray Belediyesi-2012)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tıbbi Atık Miktarı (ton)	85,25	201,6	242,4	253,6	174	192,3

C.14. Maden Atıkları

Günlük hayatta kullanılan araç ve gereçlerin büyük bir bölümü doğal kaynaklardan, yani madenlerden sağlanmaktadır. Bu sebepten toplumların refah ve gelişmişlik düzeyleri ile madencilik faaliyetleri arasında çok yakın bir ilişki bulunmaktadır. Doğal kaynakların etkin kullanımı ile gelişmişlik arasında doğrudan bir ilişki mevcut olup demir-çelik sektörünün hammaddeleri, demir cevheri ve kömür, enerji hammaddeleri olan, kömür, petrol, doğalgaz gibi fosil yakıtlar, tarımın ana girdisi olan gübre üretiminde kullanılan hammaddelerin çoğunluğu madencilik faaliyetleri sonucunda elde edilmektedir. Ayrıca, tüm sanayi dallarının ürünlerinde veya kullandıkları araç ve gereçte, doğrudan veya dolaylı olarak maden ürünlerine gereksinim duyulmaktadır. Seramik, metalürji, cam inşaat sektörü başta olmak üzere; dolgu maddeleri doğal boyalar, aşındırıcılar, değerli taşlar, sondaj çamurları, gübre, elektronik ve kimya endüstrilerinin en önemli girdisi madenlerdir.

Bu anlamda TR71 Bölgesinde bulunan Aksaray ilinin Maden sektöründeki pozisyonunun çok iyi incelenmesi, sahip olduğu doğal zenginliklerin de etkin kullanılması Aksaray ekonomisi için önem arz etmektedir.

İç Anadolu Bölgesinde düz bir arazi yapısına sahip olan ve kuzey batısında Tuz Gölü'nün büyük bir kısmını, güneyinde de volkanik Hasan Dağı'nı bünyesinde barındıran Aksaray il sınırları içerisinde önemli yer altı kaynaklarına sahiptir. Aksaray'ın sahip olduğu bu jeolojik yapı nedeniyle önemli sayılabilecek endüstriyel hammadde zuhurları ve yatakları mevcuttur. Bugün Aksaray ilinde Maden

sektöründe faaliyet gösteren 10'dan fazla işletme ilin bu önemli kaynaklarını değerlendirmektedir. İlimizde tesislerden kaynaklanan atık miktarlarını içeren tablo İl Özel İdaresi tarafından alındığından ve herhangi bir bilgi olmadığından dolayı tablosuna yer verilmemiştir.

C.15. Sonuç ve Değerlendirme

Aksaray İli'nin karşılaştığı en önemli sorunlardan bir tanesi de kentsel çöpler yani evsel atıklardır. Kentlerimizin ve yakın çevresinin temizliği, güzelliği ve sağlığının korunması, kentte oluşan katı atık ve çöplerin düzenli bir şekilde toplanması ve giderilmesi ile sağlanabilmektedir.

Bu amaçla ilimizde Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı tarafından yapılan "Aksaray Katı Atık Düzenli Depolama Sahası" yapım işi tamamlanmış ancak faaliyete geçmemiştir. İlimizde katı atıklar halen Tuzlu Mevkii'nde bulunan alanda düzensiz olarak gelişigüzel depolanmaktadır. Bu da önemli bir çevre kirliliği oluşturmaktadır.

Bu nedenle yapılan katı atık düzenli depolama tesisinin bir an önce faaliyete geçirilerek düzensiz çöp alanının rehabilite edilmesi gerekmektedir.

Kaynaklar

1- Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü-2012
2- Aksaray İl Özel İdaresi-2012
3- T.C. Ahiler Kalkınma Ajansı Aksaray Yatırım Destek Ofisi-2012

Ç. KİMYASALLARIN YÖNETİMİ

Ç.1. Büyük Endüstriyel Kazalar

İlimizde SEVESO kuruluşu bulunmamaktadır.

Kaynak

1- Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü-2012

D. DOĞA KORUMA VE BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK

D.1. Ormanlar ve Milli Parklar

Aksaray İli birçok özelliği bakımından Türkiye'nin diğer bölgelerinden farklılıklar gösterir. Bölge yüksekliği ortalama 950-1.100 m olan bir yüksek platodur. Basamaklarla ya da fay kırıkları ile birbirinden ayrılan düz ovalar ve bu ovaları çevreleyen tepeler ve dağlar bölgenin jeomorfolojik karakteridir.

İç Anadolu Bölgesi'nin etrafı yüksek dağlarla çevrili bulunduğundan denizlerden gelen nemli hava bölge içlerine kadar ilerleyememekte ve bu nedenle iç bölgeler ve Aksaray oldukça kurak kalmaktadır.

Resim D.1. Aksaray İli Orman yapısı.

Aksaray İli'nin iklimi kışları soğuk ve yağışlı, yazları ise kurak ve sıcaktır. Ormanlarımızın yoğunlukta bulunduğu alan Hasandağı ve Ekecik Dağı'dır. Hasandağı'nın denizden yüksekliği 3258 m.dir. Hasandağı ve çevresinde yağış miktarı 700 mm.ye yükselmekte ve sıcaklık değerleri ise düşmektedir. Hasandağı eteklerinde ormanlarımız 1.400 m civarında yükseltiden başlayıp 1.850-1.900 m.ye kadar yükselmektedir.

Normal kapalılığa sahip bir orman yetişebilmesi için en az 600 mm yağış alınması gerekmektedir. Yağış bu miktardın altına düştüğü zaman su rekabeti artacağından birim 55 alanda yetişen ağaç sayısı azalmakta ve orman özelliği kaybolmaktadır. Yağış miktarı daha da azaldığından orman örtüsü iyice kaybolarak ve stepler başlamaktadır.

Çorak olarak bilinen Aksaray toprakları aslında aşırı yağışlardan dolayı yıkanmadığı için verimlidir. Tuzlu taban suyunun yüksekliği ve kil oranının çok az olmasından dolayı su tutma kapasitesinin düşük olması toprak verimliliği ve ormanların yayılışı üzerinde olumsuz etkiler meydana getirmektedir. Tuz oranının yüksek ve su tutma kapasitesinin düşük olduğu topraklar üzerinde yapılan ağaçlandırma çalışmalarında başarı düşük olmaktadır.

İlimizde ormanlık sahalar 1. ve 2. zamana aittir. Volkanik sahalardan müteşekkil olup; Eosen kratase kalker ve yeşil serpantinlerden oluşmuştur. İlimiz ormanlarında analorya magmatik kayaçlardan olup, genelde andezittir. Taşlılık yer yer % 60-70'den fazla, yer yer ise % 50'nin altına düşmektedir. Toprak orta derinliktedir. Toprağın türü balçık karakterindedir.

İlimizde orman varlığı yönünden zengin olar yerlerde de yer altı sularının fazla olduğu görülmektedir. Hasandağı'nın volkanik bir dağ olması nedeni ile su kaynağı Helvadere Kasabası'nda toplanmış, Ekecik Dağı çevresinde yer altı suları yönünden zengindir. İlimizin orman alanı, genel alanın % 2,78'idir. Baltalıklarda; normal baltalık sahaların bozuk baltalık sahalarına oranla % 14,8; koru ormanların baltalık ormanlara oranı ise % 47,63'üdür. Koru ormanları tabii olarak değil insan eli ile tesis edilmiştir.

İlimiz sınırları içerisinde Milli Park, Tabiat Parkı, Tabiat Anıtı ve Tabiatı Koruma Alanı bulunmamaktadır.

D.2. Çayır ve Mera

Çayır-mera-yaylak olarak kullanılan araziler 174.029 hektarlık alanı kaplamaktadır.

Çizelge D.1 Aksaray İli Mera Ot Verimi Aksaray İli Çayır, Mera ve Yaylak Durumu (İl Gıda, Tarım ve hayvancılık Müdürlüğü-2012)

Aksaray İli Çayır, Mera Yaylak Durumu						
İlçesi	Parsel Sayısı	Mera	Yaylak	Çayır	Tahsis Amacı Değişikliği	Toplam(ha)
Ağaçören	776	10.363,35	0	0		10.337,26
Eskil	563	48.225,71	0	0	55,68	48.170,04
Gülağaç	1.071	5.029,99	0	86,15	11,39	5.104,75
Güzelyurt	326	4.201,21	0	0	66,81	4.134,40
Merkez	5.222	91.756,30	305,86	7,91	3.955,16	88.114,91
Ortaköy	2.492	17.497,23	0	0	938,97	16.558,26
Sarıyahşi	201	2.056,14	0	0	446,13	1.610,02
Toplam	10.651	179.129,94	305,86	94,06	5.500,23	174.029,63

İlimizde çayır–mera alalarının büyük bir çoğunluğu otlatma amacıyla kullanılmaktadır. Ancak çiftçiler tarafından tarla olarak sürülen veya ev ve müştemilat yapılmak suretiyle işgal edilen mera parselleri de vardır.

D.3. Sulak Alanlar

İlimizde bilinen tek sulak alan Eskil ilçesi sınırları içerisinde bulunan Eşmekaya Sazlığı'dır. Yüzölçümü 7936 ha olup, denizden yüksekliği 945 m'dir. Tuz Gölü Özel Çevre Koruma alanı içinde yer alan ve Önemli kuş alanı statüsü de olan Eşmekaya Sazlığı, aynı zamanda I. Derecede Doğal Sit Alanı ve Yaban Hayatı Koruma Sahasıdır. Tuz Gölü'nün güneyinde yer alan Ö.K.A., sazlıklarla çevrili açık bir tatlı su gölünden (Eşmekaya Gölü), ana göl çevresindeki küçük sulak alandan ve içinde pek çok pınarın bulunduğu geniş bataklık ve meralardan oluşmuştur. Bölgede görülen önemli kuş türleri arasında; Kızılboyunlu batağan, leylek, sakarca, macar ördeği, dikkuyruk, bozkır delicesi, çayır delicesi, küçük kerkenez, turna, bataklık kırlangıcı, gülen sumru, su kuşu, mahmuzlu kızkuşu sıralanabilir. Ancak, Konya Kapalı Havzasındaki yer altı sularının düşüşüyle birlikte pınarlar kurumuş ve bir zamanlar birçok su kuşu için üreme alanı olan Eşmekaya Sazlığı bugün neredeyse tamamen kurumuştur. Orta Anadolu'nun en zengin sulak alanlarından biri olan Ö.K.A. bugün ne yazık ki yenileme aşamasına gelmiştir.

D.4. Flora

İlimizde bulunan türler tablolar halinde verilmiştir.

TABLO D.1. Bitki Türleri

BİTKİ TÜRLERİ	TÜRKÇE İSİMLERİ	RED-DATA
ASTERACEAE		
Cicporium inthybus	Hindi Baba	-
Achillea aleppica	-	Nt.
Lactuca serriola	Yabani Marul	-
Scariola viminea	-	-
Matricaria chamomilla	Mayıs Papatyası	-
Xanthium spinosum	Pıtrak	-
BRASSICACEAE		
Cheiranthus	Adi Şebboy	-
Sinapis arvensis	Hardal	-
Capsella bursa-postoris	Çoban Çantası	-
Raphanus raphanistrum	Yabani Turp	-
SOLANACEAE		
Solanum nigrum	Köpek Üzümü	-
PAPAVERACEAE		
Papaver rhoeas	Gelincik	-
LAMİACEAE		
Lamium purpureum	Kırmızı Ballıbaba	-
ROSACEAE		
Amygdalus communis	Badem	-
Rubus sanctus	Böğütlen	-
AMARANTHACEAE		
Amaranthus albus	Horoz İbiği	-
POLYGONACEAE		
Rumex scutatus	-	-

BİTKİ TÜRLERİ	TÜRKÇE İSİMLERİ	RED-DATA
Polygonum aviculare	Çoban Değneği	-
RANUNCULACEAE		
Ranunculus arvensis	Düğün Çiçeği	-
PLANTAGINACEAE		
Plantago major-intermedia	-	-
RUBIACEAE		
Gallium aparine	Yapışkan Otu	-
FUMARIACEAE		
Fumaris spicata	Şahtere	-
CONVOLVULACEAE		
Convolvulus arvensis	Tarla Sarmaşığ	-
POACEAE		
Lolium temelentus	Delice	-
Sorghum halephense	Kaynaş	-
Avena fatua	Deli Yulaf	-
Triticum sativum	Buğday	-
Hordeum vulgare	Arpa	-
Zae mays	Mısır	-
Pao pratensis	Salkım Otu	-
Agropron repens	Ayrık	-
Cynadon dactylon	Domuz Ayrığı	-
CHENOPODİACEAE		
Chenopodium faliosum	-	-
Beta vulgaris L provar	Şeker Pancarı	-
FABACEAE		
Madicago-sativa	Yonca	-

BİTKİ TÜRLERİ	TÜRKÇE İSİMLERİ	RED-DATA
ELAEAGNACEAE		
Elaeagnus angustifolia	İğde	-
MİMOSACEAE		
Acacin dealbata	Akasya	-
PİNACEAE		
Pinus nigra	Karaçam	-
Picea orientalis	Doğu Ladini	-
ROSACEAE		
Rosa domescana	Gül	-
CAPRİFOLİACEAE		
Lonicera c caucaesica	Hanımeli	-
Medicago sativa	Yonca	-

F.3. Fauna

İlimizde bulunan türler tablolar halinde verilmiştir.

TABLO D.2. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Amfibia (Çift Yaşamlılar)

FAMİLYASI	TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	STATÜSÜ	
			Avrupa Yaban Hayatını Koruma Sözleşmesi	Merkez Av Komisyonu Kararı
BUFONİDAE	Pelobates	Toprak Kurbağası	-	-

TABLO D.3. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Reptial (Sürüngenler)

FAMİLYASI	TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	STATÜSÜ	
			Avrupa Yaban Hayatını Koruma Sözleşmesi	Merkez Av Komisyonu Kararı
LACERTIDAE LACERTIDAE LACERTIDAE	Lacerta harva Lacerta danfordi danfordi Agama ruderata ruderata	Cüce Kertenkele Toros Kertenkelesi Bozkır Keleri	-	-

TABLO D.4. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Aves (Kuşlar)

FAMİLYASI	TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	STATÜSÜ	
			Avrupa Yaban Hayatını Koruma Sözleşmesi	Merkez Av Komisyonu Kararı
CORBİDAE CORBİDAE SUTURNİDAE CORBİDAE PASSERİDAE	Corvus moneduala Pica pica Suturnus vulgaris Streptopelia decaocta Passer domesticus	Küçük Karga Saksağan Sığırcık Kumru Serçe	-	Her zaman avlanabilir Her zaman avlanabilir Her zaman avlanabilir

TABLO D.5. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, Mamalia (Memeliler)

FAMİLYASI	TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	STATÜSÜ	
			Avrupa Yaban Hayatını Koruma Sözleşmesi	Merkez Av Komisyonu Kararı
FELİDAE EFORİDAE MURİDAE MURİDAE	Felis domesticus Lepus europaeus Rattus Rattus Mus Musculus	Kedi Yabani Tavşan Sıçan Ev Faresi	-	- Uygun dönemde avlanır - -

TABLO D.6. Bölgede Bulunan Hayvan Türleri, İnsecta (Böcekler)

FAMİLYASI	TÜRÜ	TÜRKÇE ADI	STATÜSÜ	
			Avrupa Yaban Hayatını Koruma Sözleşmesi	Merkez Av Komisyonu Kararı
İNSECTA İNSECTA İNSECTA İNSECTA	Serillus Comestris Musca Domestica Lampyris Nostiluca Apis Mollifica	Cırcır Böceği Karasinek Ateş Böceği Bal Arısı	-	-

TABLO D.7. Bölgede Bulunan Kürklü Hayvanlar Listesi

TÜRLER	YABANCI İSİMLER	POPULASYONLAR
Kurt	Ordusu : Carnıvora Türadı : Canis Lüpus	Çok
Tilki	Ordusu : Carnivora Türadı : Vulpes Vulpes	Çok
Porsuk	Meles Meles	Az
Tavşan	Ordusu : Lapomorpha Türadı : Lepus Europaeus	Az
Domuz	Ordosu :Artiodactyla Türadı : Sus Scrofa	Çok
Su Samuru	Lutra Lutra	Az
Gelincik	Mustela Livanis	Çok

Yeşilova, Yeşiltepe, Peçenek ve Gülağaç bölgelerinde Çil Keklik, Bıldırcın ve Bağırtlak, Hasandağı bölgesinde Keklik ve Tavşan, Çulluk, Kaz, Ördek, Tavşan ve Tilki bulunmaktadır.

TABLO D.8. Bölgede Bulunan Kuş Türleri Listesi

TÜRLER	YABANCI İSİMLER	POPULASYONLAR
Macar Ördeği	Netta Rufina	Az
Mahmuzlu kız kuşu	Hoplopterus Spinosus	Az
Sakarca		Az
Turna	Grus Grus	Az
Flamingo	Phoeniccopterus ruber	Çok
Leylek	Ciconu Ciconia	Çok

Bataklık Kırlangıcı	Galereola Pratincola	Çok
*Çayır Delicesi	Cicus pyparpus	Az
*Saz Delicesi	Circus aerupinosus	Az
*Küçük Kerkenez	Falco naumanni	Az
Boz Ördek	Anas Strepara strepara	Az
Yeşilbaş Ördek	Anas Platyhynchos.p	Çok
Suna	Tadorna tadorna	Az
Sakarca	Anser Albifrons Albifrons	Az
Bozkaz	Anser Anser Ruprirostris	Çok
Küçük Sakarca Kazı	Anser ertyropus	Az
Küçük Tarla Kazı	Anser brachyrhnchus	Az
Fasülye Kazı	Anser fabalis rossicus	Az
Fiyu	Anes penelope	Çok
Çamurcun	Anos crecca crecca	Çok
Çıkrıkçın	Anos puerpuedula	Az
Kılkuyruk	Anas Acuta Acuta	Az
Kaşık Paşa	Anas cly peata	Az
Elmabaş Pakta	Fuika atra	Az
Sakar Meke	Fuika atra	Az
*Kızıl Şahin	Buteo Rufinus	Az
Peçeli Baykuş	Tyto Alba	Az
Kuku Mav	Athena Noctua	-

*(Avcı Kuşlar)

D.6. Tabiat Varlıklarını Koruma Çalışmaları

TABLO D.9. Arkeolojik sit alanları

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Aratol (tömesi) Höyüğü	Aratol Kasabası	17	1, 3	I. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Acem Höyük	Yeşilova Kasabası			I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Arap Tepesi Höyüğü	Helvadere Kasabası İncesu Mevkii	13	2062	Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Alasakallı Höyük	Yeşilova Kasabası	43	5309	Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Acıyer Höyük (Düz	Ağzıkarahan Köyü Havutlualtı	L.32a-08b	1091-1095	I.-III.Derece	Höyük

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
	Yerleşim)	Mevkii			Ark. Sit	
Merkez	Akhan I Höyüğü ve Han Kalıntısı	Kutlu Köyü	L31b-21b	1702, 1704-1705, 1850	I. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Akhan II Höyüğü	Kutlu Köyü	L31b-21b	1702, 1704-1705, 1850	I. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Bezirci Höyük	Sultanhanı Kasabası	L31.b.1		Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Bozyer Höyük	Sultanhanı Kasabası	L31.b.1		Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Çağlak Höyüğü	Sultanhanı Kasabası	L31.d1		Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Adalının Höyük	Sultanhanı Kasabası		3157-3159 ve 3355-3386 ve 3388-3391	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Büyük Taşlı Höyük	Yeşilova Kasabası	13	1718	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Küçük Taşlı Höyük	Yeşilova Kasabası			I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Çerdiğin Höyük	Sultanhanı Çerdiğin Yaylası			Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Çeltek Höyüğü	Çeltek Köyü	2	180-182	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Döhlü (Döl) Höyük	Yeşilova Kasabası	12	3351, 3291	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Elagöz Höyük	Eşmekaya Kasabası Elagöz Köyü	L30.c2		Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Güneşli Höyük	Sultanhanı Kasabası			Arkeolojik Sit	Höyük

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Höyüktepe (Kulunçlupınar) Tümülüsü	Ağzıkarahan Köyü	L32.a.04.d	1017	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Hazine Höyük (Dokuzun Höyük)	Armutlu Kasabası		2093-2094, 2097, 2101	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	İncesu Höyüğü	İncesu Beldesi	L31.b.07.d	(I)1836-1838, 3672-3673, 3796, 1848, 1851-1853 (III) 1834-1835, 1837-1838, 3672-3673, 1847-1849, 1851-1853	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Eski Mezarlık Alanı	İncesu Kasabası			I. Derece Ark. Sit	
Merkez	Kırcı Höyük	Yeşilova Kasabası	40	4889	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Künktepe Höyüğü	Kutlu Köyü	L31.b.23.a	(I) 869, 872-876, 879; (III) 869, 872-876, 879, 888, 1038	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Koçaş Höyüğü	Yeşilova Kasabası	6	1260	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Malır (Marul) Höyük	Sultanhanı Kasabası	L.31.d1		I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Malır Yaylası Höyüğü	Sultanhanı Kasabası				Höyük
Merkez	Nora/Viranşehir	Helvadere Kasabası	L32.d.2		I. Derece Ark. Sit	Ören Yeri
Merkez	Kaletepe	Helvadere Kasabası	L32-d-2	Orman Arazisi	I. Derece Ark. Sit	Kale
Merkez	Mıstığın Höyüğü	Yeşiltepe (Kırkıl) Kasabası	L31.b.1 (3-4)	457, 705, 4447	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Sırçan Tepe Höyük	Bebek Köyü	K.32d.25.d	229	I.-	Höyük

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
					III.Derece Ark. Sit	
Merkez	Sungurlu Höyük	Çokyatan Köyü	11	(I.) 639, 694, (III.) 692	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Serkiz Tepe I	Akin Köyü			I.-III.Derece Ark. Sit	Tümülüs
Merkez	Serkiz Tepe II	Akin Köyü			I.-III.Derece Ark. Sit	Tümülüs
Merkez	Mecemir-Tepesidelik	Koçpınar Köyü	2	2648, 542	I.-III.Derece Ark. Sit	Yerleşim yeri
Merkez	Tepesi Delik Höyük	Tepesi Delik Köyü	L32a.05d	715	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Tuvağın Tömeği I Höyüğü	Hatipağatolu Köyü	L32.b2		I. Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Tuvağın Tömeği II Höyüğü	Hatipağatolu Köyü	L32.b2		I. Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Tuvağın Tömeği III Höyüğü	Hatipağatolu Köyü	L32.b2		I. Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Topakkaya Höyük	Topakkaya Kasabası	24	7	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Yılanlı Höyük	Yeşilova Kasabası	40	4889	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Bayrambaba Tepesi Höyük	Merkez Bedir Muhtar Mah.	96	4	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Taşpazar Mahallesi	Taşpazar Mahallesi	L32-a-11-c-1-a ve L32-a-11-d-2-b		Arkeolojik Sit	Sit Alanı
Merkez	Yassı Höyük	Helvadere Kasabası İncesu	13	1684	I.-III.Derece	Höyük

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
		Mevkii			Ark. Sit	
Merkez	Rumdüğün Örenyeri	Topakkaya Kasabası	L31b-10.a-b	2357-2361	I.-III.Derece Ark. Sit	Ören Yeri
Merkez	Büyük Pörnekler Yeraltı Şehri	Büyük Pörnekler Köyü	K32-d3	(I.) 789-796, 844; (III.) 839-843	I.-III.Derece Ark. Sit	Yeraltı Şehri
Merkez	Kale ve Çevresi	Kalebalta Köyü			I. Derece Ark. II. Derece Doğal Sit	Ören Yeri
Merkez	Doğantarla	Doğantarla Kasabası			III. Derece Ark. Ve Doğ. Sit	
Merkez	Yukarı Dikmen Köyü Örenyeri	Yukarı Dikmen Köyü	L32d-1		I.-III.Derece Ark. Sit	Örenyeri
Merkez	Efentepesi Höyük	Yeşilova Beldesi		(I) 1980, 2020, 2038; (III) 1880, 1964, 1980-1982, 2032, 2034, 2037-2038	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Kırkdelik Kanalları	Sultanhanı Beldesi	L31-d-01-a	(I) 1960, 2257-2260, 2274, 2481-2486, 2627, 2629; (III) 1960, 2257, 2259-2260, 2274, 2482, 2487-2488, 2627, 2629, 2781	I.-III.Derece Ark. Sit	Sivil Yapı
Merkez	Ulukışla Höyüğü	Ulukışla Beldesi	13-14	1601, 2362	II. Derece Ark.Sit Alanı	Höyük
Merkez	Esentepe Höyüğü	Yeşilova Kasabası			I.ve III. Derece Ark. Sit Alanı	Höyük
Merkez	Çiftlik Höyüğü	Yeşilova Kasabası			I.ve III. Derece Ark. Sit	Höyük

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
					Alanı	
Merkez	Killik Höyük	Armutlu Kasabası Başkillik Yaylası	L31c2	2825	I.-III.Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Çeşmesırtı I Höyüğü	Armutlu Beldesi	L32.c2	(I) 1113-1115, 1140, 1147-1150, 1211, 1245-1246, 1698, 2469; (III) 1092, 1113, 1115, 1137, 1140, 1146, 1150-1152, 1211, 1246, 1698	I.-III. Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Çeşmesırtı II Höyüğü	Armutlu Beldesi	L32.c2	(I) 1113-1115, 1140, 1147-1150, 1211, 1245-1246, 1698, 2469; (III) 1092, 1113, 1115, 1137, 1140, 1146, 1150-1152, 1211, 1246, 1698	I.-III. Derece Ark. Sit	Höyük
Merkez	Yalman Höyük	Yalman Köyü	K32.c3	702-703, 712-713	I. Derece Ark. Sit Alanı	Höyük
Merkez	Savaştepe Nekropolü	Sultanhanı Kasabası	L31.d1		I. Derece Ark. Sit Alanı	Nekropol
Merkez	Yeniköy Tümülüsü	Ekecik Yeniköy	K32.d3		I. Derece Ark. Sit Alanı	Tümülüs
Merkez	Uzartık Höyük	Yeşilova Kasabası		978, 1105, 1272, 949-950,977, 1070,1072,1108, 1111-1112, 1289, 1291, 1293-1298,	I. ve III. Derece Ark. Sit Alanı	Höyük
Merkez	Yassı ve Tepe (Topak) Höyükler	Babakonağı Köyü	K32-c-11-b	(I) 731-733, 735-739, 781-818, 824-835, 1050-1060, 1063-1064, 3203; (III) 701, 711-727, 734,	I. ve III. Derece Ark. Sit Alanı	Höyük

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
				774, 777-780, 791, 819-823, 836-847,886, 1037-1049, 1061, 1065-1077, 1446		
Merkez	Çöven Höyük	Yenikent Kasabası			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Demircinin Höyük	Ataköy			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Gök Höyük	Taşpınar Kasabası			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Altıncının Höyük	Selecitolu Köyü			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Çiftarkaç Höyük	Kutlu Kasabası			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Yiriktepe Höyük	Yeşilova Kasabası			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Karahöyük Tepesi Höyüğü	Yeşilova Kasabası			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Eğrikuyu Höyük	Sultanhanı Kasabası			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Ezgen Nekropolü	Yenikent Kasabası			III. Derece Arkeolojik	Mezarlık

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
					Sit Alanı	
Merkez	Kepez Örenyeri	Akçakent Kasabası Gidiriş Yaylası			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Örenyeri
Merkez	Mermerliktepe Tümülüsü	Gençosman Köyü		866	I. Derece Arkeolojik Sit	Tümülüs
Merkez	Dedehöyük	Alayhan Köyü			I. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Karakoyunlu Höyüğü	Ataköy		157-158	I. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Merkez	Abidin Höyüğü	Yeşilova Kasabası			III. Derece Ark. Sit	Höyük
Ortaköy	Büyük Bezirganlı Höyük	Harmandalı Kasabası	K32.b.05.d	Tapulama Harici	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Ortaköy	Küçük Bezirganlı Höyük ve Mezarlık Alanı	Harmandalı Kasabası	K32.b.05.d	(I.) 1214-1215; (III.) 1196-1197, 1204-1209, 1213, 1216-1219, 1225-1228, 1230-1235, 1402, 1676, 1673, 2030	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Ortaköy	Ersele Höyük	Çatin Köyü	K32.d.10.a	(I.) Tapulama Harici; (III.) 1038-1039	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Ortaköy	Ozancık Yer altı Şehri ve Antik Kalıntılar	Ozancık Kasabası	K32.d.10.d	1121-1123, 1430-1432, 1416	I. Derece Arkeolojik Sit	Örenyeri

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Ortaköy	Koçhasan Höyük ve Mezarlık Alanı	Balcı Kasabası	K32.d.02.b	(I.) 3108, 2872, 3604; (III.) 2872, 2874-2875, 3107, 3109-3110, 3112-3113, 3603-3604, 3249, 7348-7349	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Ortaköy	Caferli Höyük	Çiftevi Kasabası	K32a.16a	2371-2373	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Ortaköy	Kıraç Höyük (Çifte Höyük 2)	Sarıkaman Beldesi	K32.a.24.c	2440-2441, 2439, 2453	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Ortaköy	Sulu Höyük (Çifte Höyük 1)	Sarıkaman Beldesi	K32.d.04.b	(I.) Tapulama Harici; (III.) 2278, 2283-2285	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Ortaköy	Çataltepe Tümülüsü	Sarıkaman Beldesi	K32a.3		I. Derece Arkeolojik Sit	Tümülüs
Ortaköy	Sinandı Kalesi	Yıldırımlar Köyü	K32c.2		I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Kale Yerleşimi
Ortaköy	Çatalçeşme Höyük	Hocabeyli Köyü			I. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Ortaköy	Mezarlık	Balcı Kasabası			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Mezarlık
Ortaköy	Kötü Höyük	-			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Eskil	Böğet Höyük	Böğet Köyü	K30.b.20.d	Tapulama Harici	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Eskil	Ortakuyu Höyüğü	Eskil	L30.c1		Arkeolojik Sit	Höyük
Eskil	Ortakuyu Yaylası Ören Yeri	Ortakuyu Yaylası	L30.c1		I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Örenyeri
Eskil	Sağsak Höyük	Sağsak Yaylası	L30.b.17.c ve L30.b.22.b	(I) 1725-1728, 1734, 1772; (III) 1723-1726, 1772,	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Eskil	Tosun Höyüğü	Tosun Yaylası, Tömek Mevki	L30b.12.a	(I) 2528-2530, 2532-2533, 2604; (III) 2528-2534, 2604	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Eskil	Erdoğdu Yeraltışehri	Eşmekaya Kasabası	L30-b4,L30-b3		I. Derece Arkeolojik Sit	Yer altı şehri
Eskil	Bakalak Yaylası Höyüğü	Eşmekaya Kasabası Bakalak Nahiyesi			Arkeolojik Sit	Höyük
Eskil	İğneağızları Höyüğü	Merkez			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Eskil	Kırkkapılı Mağaraları	Büyük Erdoğdu Köyü			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Mağara
Gülağaç	Göktaş Yer altı Şehri	Demirci Kasabası	L.32.b.1		II. Derece Arkeolojik Sit	Yer altı şehri
Gülağaç	Kültepe Höyüğü	Kızılyer Mevkii	L.32.b13-a	Tapulama Harici	I.-III. Derece	Höyük
Gülağaç	Aşıklı Höyük	Kızılkaya Köyü		1178-1187, 1205, 1215-1219, 1221	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Gülağaç	Musular Örenyeri	Kızılkaya	1	(I) 982-985, 987; (III) 981, 988,	I.-III. Derece	Höyük

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
		Kasabası		1657	Arkeolojik Sit	
Gülağaç	Bekarlar Höyüğü	Bekarlar Beldesi	L32.b.14	(I) 6-7, 12-13, 15-16; (III) 8-11, 14, 17-34	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Gülağaç	Çukurören Yer altı Şehri	Camiliören-Gülpınar Kasabası	L32.b.04.b	1351, 1363-1384, 1391-1394, 2789-2794, 2799, 8147, 8149, 8179-8183, 8185-8188	I.Derece Arkeolojik Sit	Yer altı şehri
Gülağaç	Altuntaş (Altıntaş) Höyüğü	Demirci Beldesi	L.32.b12.a	(I) 5886, 5888; (III) 5885-5889	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Gülağaç	Nenezi Dağı Ark. Sit Alanı	Bekarlar Beldesi	L32.b2-L32.b3		I. Derece Arkeolojik Sit	
Gülağaç	Yoncalı Höyüğü	Delihebil Köyü			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Gülağaç	Geyral Höyük	Pınarbaşı Köyü			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Gülağaç	Yeraltı Şehri	Saratlı Kasabası	L32a.10.b	(I) 3-6; (III) 1-3	I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Yer altı şehri
Gülağaç	Yeraltı Şehri	Saratlı Kasabası Zaferve İstiklal Mahalleleri			II. Derece Ark.Sit Alanı	Yer altı şehri
Gülağaç	Süleyman Höyüğü	Süleymanhöyüğü Köyü			I. Derece Ark. Sit Alanı	Höyük
Güzelyurt	Kızıl Kilise Çevresi	Sivrihisar Köyü	L32-b-24-c	136-140, 122, 144-146	III. Derece	

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Yüksek Kilise Tepe ve Gözkaya Tepe	Eskibağlar Mevkii	L32-b4		I. Derece Arkeolojik Sit	Örenyeri
Güzelyurt	Kaya oyma yapılar	Gaziemir Köyü Yakacık Mah.	2	560-564	Kültür Varlığı	Yeraltışehri
Güzelyurt	Ihlara Vadisi	Ihlara Vadisi			I.-III. Derece Arkeolojik ve Doğal	Örenyeri
Güzelyurt	Toptepe Höyüğü	Selime Kasabası	5	Taşlık- Tapulama Harici	I.-III. Derece	Höyük
Güzelyurt	Selime Kalesi	Selime Kasabası	9-10	Tapulama Harici	I. Derece Arkeolojik ve Doğal Sit	Kale
Güzelyurt	Manastır Vadisi	Güzelyurt Merkez	L32-b-23-a-D 30K (I c,d-IV a,b,d)		I. ve III. Derece Doğal ve Arkeolojik Sit	
Güzelyurt	Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı	Ilısu Kasabası			I. ve III. Derece Doğal ve Arkeolojik Sit	
Güzelyurt	Tek Mezar Tümülüsü	Selime Kasabası			I. Derece Arkeolojik Sit	Tümülüs
Güzelyurt	Sit Alanı	Ilısu Kasabası			I. ve III. Derece Ark. Sit Alanı	
Ağaçören	Kale Höyük	Ağaçören Merkez	K31-b-2		I. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Ağaçören	Hacısüğün Höyük	İğdeli Köyü			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Ağaçören	Göynük Köyü Höyüğü	Göynük Köyü	K31-c-1		II. Derece Arkeolojik Sit	Höyük
Ağaçören	Hanhöyük	Tuzgölü Köyü			I.-III. Derece Arkeolojik Sit	Höyük

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2012

TABLO D.10. Kentsel Sit Alanı Listesi

Merkez	Taşpazar Mahallesi Kentsel ve Arkeolojik Sit Alanı		K.K.T.V.K.K	13.08.1992/1404
Merkez	Minarecik Mahallesi Ticari Kentsel Sit Alanı	44 Adet Tescilli Dükkan Mevcut	K.K.T.V.K.K	13.08.1992/1404
Güzelyurt	Kentsel ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Tescilli Dükkanlar Mevcut	K.K.T.V.K.K	30.09.1988/275
Güzelyurt	Ihlara Kasabası Kentsel Sit Alanı		K.K.T.V.K.K	10.10.1991/1150
Güzelyurt	Selime Kasabası Kentsel ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı		K.K.T.V.K.K	10.10.1991/1150
Güzelyurt	Belisırma Köyü Kentsel ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı		K.K.T.V.K.K	10.10.1991/1150
Güzelyurt	Ihlara Kasabası Kentsel ve III. Derece Arkeolojik Sit Alanı		K.K.T.V.K.K	10.10.1991/1150

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2012

TABLO D.11. Anıtsal Yapılar

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Tiyatro Binası (Eski Gazhane)	Büyük Bölcek Mah.		1		
Merkez	Kale Sur Duvarı Kalıntısı	Zincirli Mah. Zincirli Sok. No:20	2	67	II. Grup	Askeri Yapı
Merkez	Ulu Cami	Ulu Cami Mah. Hükümet	1	8	I. Grup	Dini Yapı

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
		Cad.				
Merkez	Kurşunlu (Hacı Bektaş) Cami	Minarecik Mah.	6	13	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Salih Ağa Cami	Nakkaş Mah. Kaymakamlık Sok. No:19	20L-III	4-5	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Zafer Cami	Zafer Mah.	93	1	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Terlemez Baba Cami	Şifahane Mah.	78	21	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Bedir Muhtar Cami	Bedir Muhtar Mah.	95	43	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Horoz Baba Cami ve Türbesi Türbesi	Çerdiğin Mah.	20L-II	8	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Hasas (Hacı Musa) Cami	Meydan Mah.	10	20	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Hasas Cami	Hasas Mah. No:33	20LII	51	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Nakkaş Cami	Nakkaş Mah.	20L-II	4	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Tuğla tonoz kalıntısı	Nakkaş Mah.	211	9		
Merkez	Hacı İsmail (İbrahim) Ağa Cami	Küçük Bölcek Mah.	20L-IV	14	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Eskicioğlu Cami	Küçük Bölcek Mah.	42	143	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Sülüklüoğlu (Kılıçoğlu) Camii	Küçük Bölcek Mah.	42	110	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Çavdar Baba Cami ve Türbesi	Küçük Bölcek Mah.	42	84	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Köprübaşı (Debbağlar) Cami	Pamucak Mah.	16	12	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Pamucak Cami	Pamucak Mah. No: 36	17	35	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Kerimağa (Uzunbaba) Cami	Taşpazar Mah.	19L-II	4-5	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Uzunbaba Mezarı	Sebil Mah.				Dini Yapı
Merkez	Tekeş Baba Cami	Pamucak Mah. Söyler Sok. No:11	17	58	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Hacı Hasanlı Cami	Sebil Mah.	7	1	II. Grup	Dini Yapı

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Maraşlıoğlu Cami	Sebil Mah. No: 104	19	47	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Küçük Bölcek (Sırçalı) Cami	Küçük Bölcek Mah.	20L-III	5	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Kızıl Minare	Çerdiğin Mah.	20L-II	1	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Kızıl Minare Camii	Çerdiğin Mah.	20L-II	1	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Kırkıl Cami	Yeşiltepe Kasabası			I.Grup	Dini Yapı
Merkez	Hacı Yusuf Ağa (Kalanlar) Camii	Kalanlar Mah.	126	1	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Eski Cami	Yalman Köyü	2	60		Dini Yapı
Merkez	Leyla Hatun (Şifahane) Camii	Merkez	78	5	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Rıza Hasan (Köprübaşı) Camii	Sofular Mah.	14	1	II. Grup	Dini yapı
Merkez	Feriştah Hatun Cami	Şifahane Mah.	78	1	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Taptık Emre Cami	Taptık Köyü	1	117	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Turhasan Dede Zaviyeli Camii	Bağlı Köyü-Sümrü Yaylası				Dini Yapı
Merkez	Karaören Cami	Karaören Köyü	7	1943	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Cıncıklı (Hacı Yusuf) Mescidi	Muhsin Çelebi Mah. Taşpazar Sok. No:1	8	12	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Yusuf Hakiki Baba Mescidi ve Türbesi	Şeyh Hamid Mah. Güzel Baba Sok. No:42	13	53	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Şeyh Hamidi Veli Mescid ve Türbesi	Kurtuluş Mah. Ervah Mezarlığı	26	1	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Pir Ali Mescidi	Taşpazar Mah.	19L-II	3	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Pir Ali Sultan Türbesi	Taşpazar Mah. Çorakçı Sok.	19L-II	1	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Hırkalı Sultan Türbesi	Sebil Mah. Gündoğdu Cad. No:107	20	34	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Feriştah Hatun Türbesi	Şifahane Mah.	78	1	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	II. Kılıçarslan Türbesi ve	Kurtuluş Mah.	28	111	I. Grup	Dini Yapı

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
	Kırkızlar Köşkü					
Merkez	Kabakbaşı Veli Emir Şeyh Türbesi	Meydan Mh.	20L-II	6		Dini Yapı
Merkez	Külhani Ali Baba Türbesi	Kurtuluş Cad. Sebil Mah.	7	57	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Cemalettin Aksarayi Türbe ve Zaviyesi	Ervah Kabristanı	26	1	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Bayram Baba Türbesi	Bedir Muhtar Mah.	96	4	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Bedir Muhtar Türbesi	Bedir Muhtar Mezarlığı	95	43	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Hasas Baba Türbesi	Çerdiğin Mah.	20L-II	1	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Titiz Baba Türbesi	Nakkaş Mah. Kaymakam Sok.	20L-III	12	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Şeyh Hamza Türbesi	Ervah Kabristanı	26	1	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Kemal Baba Türbesi	Sebil Mah.	7	7	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Terlemez Baba Türbesi	Şifahane Mah.	78	63	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Taptık Baba Türbesi	Taptık Köyü	1	117	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Çaput Baba Türbesi	Şifahane Mah.	21M-IV	1	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Eğri (Kızıl) Minare	Nevşehir Cad. Çerdiğin Mah.	20L-II	1	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Kesik (Yıkık) Minare	Küçük Bölcek Mah. No: 18	20L-III	5	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Hırkalı Sultan Türbesi	Sebil Mah.Gündoğdu Cad.	20	34	II.Grup	Dini Yapı
Merkez	Üçler Tekkesi	Kılıçarslan Mah.	32	109	II. Grup	Dini Yapı
Merkez	Ervah Mezarlığı	Kurtuluş Mah.	26	1		Dini Yapı
Merkez	Bedir Muhtar Mezarlığı	Bedir Muhtar Mah.	95	43		Dini Yapı
Merkez	Eski Mezarlık	Bedir Muhtar Mah.	96	7		Dini Yapı
Merkez	Çocuk Mezarlığı	Küçük Bölcek Mah.	43	188		Dini Yapı
Merkez	Hazire	Sebil Mah.	20	1		Dini Yapı
Merkez	Hazire	Nevşehir Cad. Çerdiğin	20L-II	5		Dini Yapı

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
		Mah.				
Merkez	Samoğulları Haziresi	Sebil Mah.	7	27		Dini Yapı
Merkez	Hazire	Taptık Köyü	1	117		Dini Yapı
Merkez	Darphane (Melih Mahmud Gazi Hangahı)	Şeyh Hamid Mah. Güzel Baba Sok. No:13	13	53	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Selecitolu Mezarlığı	Selecitolu Köyü	2	31-34, 196	I. Grup	Dini Yapı
Merkez	Zinciriye Medresesi (Eski Müze)	Zincirli Mah. Fabrika Cad. No:3	2	5	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Kadıoğlu Medresesi	Taşpazar Mah. No: 16	102	1-2-3-4	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Beramuni Medresesi Taç Kapı Kalıntısı	Dere Mah. Eski Ortaokul Bahçesi	9	36	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Ağzıkarahan Kervansarayı	Ağzıkarahan Köyü	1	1211	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Tepesidelik Han (Öresun)	Tepesidelik Köyü			I. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Alay Han (Pervanı Kervansarayı)	Alayhan Kasabası			I. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Sultan Hanı	Sultan Hanı Kasabası			II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Ashab-ı Kehf (Karahan) Hanı	Helvadere Kasabası	2	1093		Sivil Yapı
Merkez	Hacılar Hanı	Kurtuluş Mah. Ervah Mezarlığı	26	1	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Çorakçılar Hanı	Hamidiyi Mah.	1	1-15	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Başköprü	Nevşehir Cad. Çerdiğin Mah.	12		II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Nakkaş (Orta) Mahallesi Köprüsü	Dere Mah. Kaymakamlık Sok.	9		II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Debbağlar Köprüsü	Zinciriye Mah. Fabrika Cad.	8		II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Kalanlar Köprüsü	Kalanlar Mah.	126	-	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Yeni Hamam (Paşa Hamamı)	Fabrika Cad. Zinciriye Mah. No:27	2	1-2	I. Grup	Sivil Yapı

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Eski Hamam	Sofular Mh.Nevşehir Cd	14	1	I. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.Vehbi Bey Cd. No:15	4	2	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.Vehbi Bey Cd. No:13	4	1	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.Vehbi Bey Cd. No:13	4	2	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.Vehbi Bey Cd. No:11	4	3	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Minarecik 2 Sok. No:4	4	12	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 3 Nolu Hükümet Cad. No:7	4	18	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 3 Nolu Cd. No:5	4	19	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.3 Nolu Hükümet Cd. No:3	4	20	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Sarraflar Sk. No:13	4	1	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.4 Nolu Hükümet Cd. No:19	4	6	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 3 Nolu Hükümet Cd. No:28	4	13	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Minarecik 1 Sk. No:14	4	14	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Minarecik 1 Sk.No:16	4	15	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 4 Nolu Hükümet Cd. No:35	4	16	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mah. 4 Nolu Hükümet Cd. No:17				
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 4 nolu Hükümet Cd. No:15				

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 4 Nolu Hükümet Cd. No:9				
Merkez	Dükkan	Minareck Mh. Minarecik 2 Sk. No:15	4	2	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 2 Sok. No:13				
Merkez	Dükkan	Minaercik Mh.. 3 Nolu Hükümet Cd. No:8				
Merkez	Dükkan	Minarecik Sk. 3 Nolu Hükümet Cd. No:19	4	5	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.Sarraflar Sk. No:16	4	6	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.Sarraflar Sk. No:18	4	7	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Sarraflar Sk. No:20	4	8	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 4 nolu Hükümet Cd. No:13	4	9	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 4 nolu Hükümet Cd. No:11	4	10	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minareck Mh. 3 Nolu Hükümet Cd. No:9	4	1	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Minarecik 2. Sk. No:11	4	2	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Minarecik 2 Sk. No:9	4	3	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mah. Minarecik 2 Sk. No:7	4	4	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.2 Nolu Hükümet Cd.	4	5	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 2 Nolu Hükümet Cd.	4	6	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Sarraflar Sk. No:6	4	7	II. Grup	Sivil Yapı

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.Sarraflar Sk. No:8	4	8	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mah.Sarraflar Sk. No:10	4	9	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Sarraflar Sk. No:12	4	10	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.3 Nolu Hükümet Cd. No:11	4	11~12	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.1 Nolu Hükümet Cd. No:12	4	2	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. 1 Nolu Hükümet Cd. No:14	4	3	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Sarraflar Sk. No:2	4	4	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Sarraflar Sk. No:4	4	5	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh.Sarraflar Sk. No:7	4	2	II. Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Sarraflar Sk. No:5	4	3	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Dükkan	Minarecik Mh. Sarraflar Sk. No:3	4	4	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Kaymakamlık Konutu	Kaymakam Sk.		2,3,4,12	I.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Vali Konağı	Nakkaş Mah. Kaymakamlık Sk. No:13	86	69	I. Grup	İdari Yapı
Merkez	Hükümet Konağı	Hükümet Cad.	6	22	II. Grup	İdari Yapı
Merkez	Adliye ve Jandarma Binası	Hükümet Cad.	6	22	II. Grup	İdari Yapı
Merkez	Defterdarlık (Maliye) Binası	Hükümet Cad.	6	22	II. Grup	İdari Yapı
Merkez	Yollar İdaresi Binası	Taşpazar Mah.	8	3	II. Grup	İdari Yapı
Merkez	Lise Binası	Nevşehir Cad. Dere Mah.	9	36	I. Grup	Kamu Yapı

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Kütüphane Binası	Hamidiye (Ulu Cami) Mah.	1	6	II. Grup	Kamu Yapı
Merkez	Un Fabrikası	Muhsin Çelebi Mah.	8	1	II. Grup	Kamu Yapı
Merkez	Perekler Konağı	Nevşehir Cad. Kemeraltı Mah.	13	3	II. Grup	Konak
Merkez	Çorakçı Konağı	Taşpazar Mh. Çorakçı Sk. No:16	19L-II	4	II. Grup	Konak
Merkez	Konak	Gündoğdu Cad. Hacı Hasanlı (Hacı İsmail) Mah. No:22	18	12-13	II. Grup	Konak
Merkez	Konak	Şeyh Hamid Mah. İleri Sok. No:56-57	13	9-10	II. Grup	Konak
Merkez	Konak	Hasas Mah. Cevizci Sok. No:64/1	20L-II	8	II. Grup	Konak
Merkez	Kızıltanlar Konağı	Şamlı Mah. Bağlar Sok. No: 16	20L-II	7	II.Grup	Konak
Merkez	Konak	Taşpazar Mah. Çorakçı Sok. No:10	102	11	II.Grup	Konak
Merkez	Konak	Küçük Bölcek Mah. No: 20	20L-III	4	II.Grup	Konak
Merkez	Konak	Nakkaş Mah. Kaymakamlık Sok. No:17	20L-III	13	II.Grup	Konak
Merkez	Konak	Nevşehir Cad. Kemeraltı Mah. No:56	20L-II	5-6	II.Grup	Konak
Merkez	Konak	Nevşehir Cad. Kızıl Minare Mah. No:1	10	24	II.Grup	Konak
Merkez	Konut	Meydan Mah. Meydan Sok. No:4	10	6-7	III.Grup	Konut
Merkez	Konut	Nakkaş Mah. Kaymakam Sok. No:12	20L-III	1-2-9	II. Grup	Konut
Merkez	Konak	Nakkaş Mh. Kaymakamlık Sk. No:13	86	69	II.Grup	Konak
Merkez	Konut	Şeyh Hamid Mah. Nevşehir Cd. No:21	13	2	II.Grup	Konut

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Konut	Sofular Mah. Başer Sok. No: 1	20M-I	9	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Taşpazar Mah. Çorakçı Sok.	102	9	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Taşpazar Mah. Çorakçı Sok.	102	8	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Taşpazar Mah. Çorakçı Sok. No:14	102	12	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Taşpazar Mah. Çorakçı Sok. No:16	102	13	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Taşpazar Mah. Çorakçı Sok. No:19	19L-II	5	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Paşacık Mah.	19L-II	5	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Paşacık Mah.	19L-II	6	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Paşacık Mah.	19L-II	1	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Muhsin Çelebi Mah.	8	11	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Muhsin Çelebi Mah. Taşpazar Sok.	8	14	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Muhsin Çelebi Mah.	8	1	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Kalanlar Mah.	126	3	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Küçük Bölcek Mah. No: 31	20L-III	2	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Küçük Bölcek Mah. No: 33	20L-IV	1	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Zincirli Mah. Ortaokul Sok.	2	8(2)	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Zincirli Mah. Ortaokul Sok.	2	2(1)	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Zincirli Mah. Ünlü Sok.	2	3	II. Grup	Konut
Merkez	Konut	Zinciriye Mh. Fehbibey Cd. No:27	2	1~2	II.Grup	Konut
Merkez	Konut	Meydan Mh.Nevşehir Cd. No:1	10	24	II.Grup	Konut

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Çeşme	Helvadere Beldesi	27	4552	I.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Yunak (Çamaşırhane)	Helvadere Beldesi	27	4551	II.Grup	Sivil Yapı
Merkez	Çanlı Kilise	Akhisar Köyü			I. Grup	Kilise
Merkez	Hitit Yazıtlı Kaya Anıtı	Gökçe Köyü	L32-a2			Arkeolojik
Merkez	Tarihi Duvar Kalıntısı	Helvadere Kasabası Aydınlar Mahallesi			Taşınmaz Kültür Varlığı	Askeri Yapı
Güzelyurt	Yunak (Çamaşırhane)	Ihlara Kas. Hükümet Meyd.			II.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Akropol	Akropol Sok. No: 36/A	3	1329	I. Grup	Akropol
Güzelyurt	Kaya Cami	Şehit Celal Sok.	5	Kayalık	I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Yukarı Mahalle Cami	Selime Köyü			I.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Cami	Selime Köyü			I.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Han	Açık Pazar Sok. No: 6-8/B	4	1074	I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Han	Belediye Meydanı No: 38-39-40	4	1061	I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Köprü	Güney Deresi	5		I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Taş Köprü	Belediye Çamaşırhanesi Yanı	2		I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Çağla Köprüsü ve Çağlayan	Manastır Vadisi	1		I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Hatta Çayı Köprüsü	Manastır Vadisi	1		I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Köprü	Irmak Üzeri	2		I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Köprü	Manastır Vadisi			I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Köprü	Manastır Vadisi			I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Çeşme	Göller Mevkii		1626	I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Çeşme	Göller Mevkii-Soğuk Çeşme	23-a-D	1626	I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Fadime Pınarı Çeşmesi	Ortaokul sok. No:16	3	1495	I.Grup	Sivil Yapı

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Fadime Pınarı Çeşmesi		23-a-D	1495	I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Çeşme	Aksaray Cad. No: 50	23-a-D	1359	I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Çeşme	Aksaray Cad. No: 50	3	1359	I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Çeşme	Manastır vadisi			I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Çeşme	Akropol Sok. Yarar Sok. Köşesi	3	1275	I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Köprü	Yaprakhisar Köyü	9		II.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Yaprakhisar İlkokulu	Yaprakhisar Köyü	13	2339	II.Grup	Kamu Yapı
Güzelyurt	Çeşme	Cevizli Sok.	2		I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Molla Çeşmesi	Aksaray Cad.	4		I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Çeşme	Irmak Üzeri	2		I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Su Sarnıcı	Aşağı Mah. Irmak Yanı	2	559	I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Su Sarnıcı	Aşağı Mah. Irmak Yanı	2	559	I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Su Kemeri II.	Güney Deresi	4		I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Su Kemeri I.	Güney Deresi	5		I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Mahalle Fırını	Cevizli Sok.	5		I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Mahalle Fırını	Cevizli Sok.	5		I. Grup	Kamu Yapı
Güzelyurt	Erkekler Okulu	Yukarı Mah.	4	990	I. Grup	Kamu Yapı
Güzelyurt	Kızlar Okulu	Yukarı Mah.	4	991	I. Grup	Kamu Yapı
Güzelyurt	Çamaşırhane	Güney Deresi	4		II. Grup	Kamu Yapı
Güzelyurt	Belediye Çamaşırhanesi	Irmak Üzeri	2	518	II. Grup	Kamu Yapı
Güzelyurt	Konut	Ortaokul Sok. No: 16	3	1362	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ortaokul sok. No:16	3	1362	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ortaokul Sok. No: 14	3	1363	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ortaokul sok.No:14	3	1363	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ortaokul Sok. No: 12	3	1364	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ortaokul Sok:No:12	3	1364	II.Grup	Konut

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Konut	Ortaokul Sok. No: 10	3	1365	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ortaokul Sok. No: 8	3	1365	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ortaokul sok.No:8	3	1365	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ortaokul Sok. No: 6/A	3	1366	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 41	3	705	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 39/B	3	709	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Sağlık Sok. No: 2	3	397	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 37	3	399	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 35	3	401	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 33	3	403	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 31	3	404	I. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut		2	468-469	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 39	2	480-481-482	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Gaye Sok. No: 2	3	1412	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Santral Sok.	3	1216	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Santral Sok. No: 3	3	1215	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Santral Sok. No: 5/A	3	1214	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Enerji Sok. No: 5	3	1213	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 26	3	1224	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 17	3	1375	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Akropol Sok. No: 28/B	3	1334	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Akropol Sok. No: 34/A	3	1330	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut		2-3	1385-1386	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yeşim Sok. No: 4	3	1324	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yeşim Sok. No: 2	3	1325	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Akropol Sok. No: 7	3	1311	II. Grup	Konut

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Konut	Yarar Sok.	3	1312	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. Yukarı Mah. No:9	3	1272	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yılmaz Sok. No: 11	4	1291	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yılmaz Sok. No: 35	5	902	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yılmaz Sok. No: 29	5	999	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yılmaz Sok. No: 31	5	998	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Şehit Celal Sok. No:29	5	997	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Cevizli Sok. No: 14	2	1391	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Cevizli Sok. No: 29	5	742	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Dört Ali Mah. No: 34	4	1118	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yukarı Mah.	4	1060	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yukarı Mah.	4	991	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yukarı Mah. No: 8/C	4	988	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yukarı Mah. No: 6	4	987	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad.	4	1098	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad.	4	1097	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No:1	4	985	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Cevizli Sok. No: 7	4	1026	I. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 20	4	866	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aksaray Cad. No: 22	4	865	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Şehit Celal Sok. No: 17	5	1007	I. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Şehit Celal Sok. No: 21	5	1005	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Cevizli Sok. No: 10	5	812	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Cevizli Sok. No: 19	5	827	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aşağı Mah. Gurutos Yolu No:44	2	514	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aşağı Mah. Gurutos	2	515	II. Grup	Konut

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
		Yolu No:46				
Güzelyurt	Konut	Aşağı Mah. Gurutos Yolu No:45	2	515	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü	10	4205	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü No:165			II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü	13	3948	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü	13	3931	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü	10	4208	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü	10	4149	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü	10	4137	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü	9	4119	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü No:?	10	4134	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü No:74			II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü No:?	10	4177	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü No:?	10	4189	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü No:?	10	4166	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü No:?	10	4196	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü No:?	10	4161	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü Yukarı Mah.	10	4207	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü		4137	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü		4176	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Selime Köyü	10	4203	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	14	2457	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	14	2458	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	14	2501	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	14	2490	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	14	2496	II.Grup	Konut

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	14	2445	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	14	2446	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	14	2412	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü			II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	13	2404	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	14	2436	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	13	2368	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü	13	2357	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Yaprakhisar Köyü			II.Grup	Konut
Güzelyurt	Köy Odası	Yaprakhisar Köyü	14	2439	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü	3	442	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No.59	3	469	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü	3	430	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü	Maliye		II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü	2	184	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:47	3	500	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:82	3	480	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:85	3	526	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü	3	478	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:72	3	476	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:72/A	3	476	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:62	3	466	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:?		465	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:75/D	?	?	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:31		440	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No.22		446	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:13		451	II.Grup	Konut

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:16	2~3	449	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:42	3	507	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:60	3	437	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:39	3	438	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü	3	498	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:37		435	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No:34		435	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kasabası Karşı Mah. Güngördü Sk. No:69	27	5032	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kasabası Karşı Mah. Güngördü Sk. No:22	27	5009	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Köy Odası	Ihlara Kasabası Güngördü Sk. No:6	31	5005	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kasabası Karşı Mah. Güngördü Sk. No:37/B	31	5958	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kasabası Karşı Mh. Güngördü Sk. No:4/A	31	5958	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kasabası Kayabaşı Mh. No:12	28	5758	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kasabası Kayabaşı Mh.	28	5755	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas.Kayabaşı Mh. Çatyolu Sk. No:98/72A	32	5697	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas.Kayabaşı Mh. Vadi Sk.	28	5613	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Kayabaşı Mh. Vadi Sk. No:9	28	5607	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas.Kayabaşı Mh. Çarşı içi Sk. No:18	28	5586	II.Grup	Konut

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Kayabaşı Mh. Çarşı içi sk. No:22	27	5544	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Kayabaşı Mh. Çarşı İçi sk. No:18	27	5548	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas.Kayabaşı Mh. Vadi Sk. No:24	28	5527	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Kayabaşı Mh. Çarşı içi sk.	27	5516	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Karşı Mh. Hükümet Cd.	32	5327	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Karşı Mh. Hükümet Cd. No:60	28	5326	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Karşı Mh. Hükümet Cd.	29/32	5214	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Karşı Mh. Hükümet Cd.	28	5204	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Kayabaşı Mh.	29	5116	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Kayabaşı Mh. No:6/A	28	5151	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Kayabaşı Mh. No:4	28	5118	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas.Karşı Mh. Güngördü sk.	27	5092	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Karşı Mh. Güngördü Sk. No:45	31	5073	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Karşı Mh. güngördü Sk. No:5	31	5070	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas.Karşı Mh. Güngördü Sk. No:12	31	5069	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas.Karşı Mh. Güngördü Sk. No:14		4992	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlar Kas. Karşı Mh. Güngördü sk. No:3	31	4987	II.Grup	Konut

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Karşı Mh. Güngördü Sk.No:2	31	4961	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Köy içi Mh. Çaybaşı sk.No:21	27	4905	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlar Kas. Karşı Mh. Güngördü Sk.No:4	31	4902	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Kayabaşı Mh. Çarşı İçi Sk.No:29	27	4896	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Akbayır Sk.No:5	27	4881	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Akbayır Sk.	27	4875	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Akbayır Sk.No:83	27	4860	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Ihlara Kas. Karşı Mh. Karasay Sk. No:78	26	4704	II.Grup	Konut
Güzelyurt	konut	Ihlara Kas.Kayabaşı Mh. Hükümet Cd. No:19/B	28	4687	II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Belisırma Köyü No.36			II.Grup	Konut
Güzelyurt	Konut	Aşağı Mah. Gurutos Yolu No:44	2	514	II. Grup	Konut
Güzelyurt	Baydı Hatun Türbesi	Ihlara Kasabası			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Mescit	Ihlara Kas.			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Karşıyaka Camii	Ihlara Kas.Karşıyaka Mh.			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Büyük Camii	Ihlara Kas.Hükümet Meyd.	28	5207	I. Grup	Dini Yapı
		No:7				
Güzelyurt	Bezirhane	Ihlara Kas.Çarşı İçi Mh.			II.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Bezirhane	Ihlara Kas.Kayabaşı Mh.			II.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kilise-Bezirhane	Belisırma Köyü			II.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Konut ve Kaya Şapeller	Aksaray Cad. No: 25/B	3	1411	I. Grup	Sivil-Dini
Güzelyurt	Papaz Evi	Cevizli Sok.	5	797	I. Grup	Konut

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Papaz Evi	Cevizli Sok.	5	797	I. Grup	Konut
Güzelyurt	Aya Gregorios Theologos	Cevizli Sok.	2-5	793	I. Grup	Dini Yapı
	Kilisesi					
Güzelyurt	Kaya Kilise	Kumluk Mevkii	3		I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Kumluk Mevkii	3		I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Kumluk Mevkii	3		II.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Kumluk Mevkii	3		I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Şehit Celal Sok. No: 18	5		I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Ahmadlı Kilise	Manastır Vadisi	2		I.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Ahmadlı Kilise		2	Kayalık	I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Sivişli Kilise		5	Kayalık	I.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Sivişli Kilise		5	Kayalık	I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Güzelyurt	Kaya Kilise	Cevizli Sok.	1056	I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Cevizli Sok. No: 8	5	812	I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Gurutos Yolu	2	543	I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Çömlekçi Mevkii	1		I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Çömlekçi Mevkii	1		I.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Çömlekçi Mevkii	1		I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Koç Kilise ve İki Yanında	Çömlekçi Mevkii	1		I.Grup	Dini Yapı
	İki Kaya Şapel					
Güzelyurt	Koç Kilise ve İki Yanında	Çömlekçi Mevkii	1		I. Grup	Dini Yapı
	İki Kaya Şapel					
Güzelyurt	Kaya Kilise	Manastır Vadisi			I.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Manastır Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kalburlu Kilise	Manastır Vadisi			I.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kömürlü Kilise ve Kaya Mekanlar	Manastır Vadisi			I.Grup	Dini Yapı

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Kömürlü Kilise	Manastır Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Yüksek Kilise		3	1367	II. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Karagedik Kilisesi	Ihlara Vadisi-Belisırma Köyü			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kilise	Selime Köyü		4150	II.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Selime Camii	Selime Köyü	9	4101	I.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Türbe	Selime Köyü			I.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Cafarlar Kilisesi ve Yer altı Şehri	Çömlekçi Mevkii	1		I.Grup	Dini-Sivil
Güzelyurt	Gözkayası Yer altı Şehri	Gözkayası Mevkii	L32-b	3968	I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Pınarca Yer altı Şehri	Kumluk Mevkii	3	1472	I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Kuluk Ali'nin Evi Yer altı	Şehit Celal Sok. No: 16	5	Kayalık	I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Balak Ramazan'ın Evi Yer altı şehri	Manastır Vadisi	5	1095	I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Belediye Oteli Yanı Kilise	Belediye Oteli Yanı No: 6-6/A	4	1139	I. Grup	Dini-Sivil
	ve Yer altı Şehri					
Güzelyurt	Belediye Binası	Belediye Meydanı	4	1107	II.Grup	İdari Yapı
Güzelyurt	Dükkanlar	Belediye Meydanı	4	1014…1019	II.Grup	Sivil Yapı
				1140…1143		
				1145…1148		
				1150…1156		
				1237…1242		
				1244…1250		
				1062…1073		

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
				1151…1156		
				1101…1106		
Güzelyurt	Dükkanlar	Belediye Meydanı No:38,39,40	4	1084-1086	II.Grup	İdari Yapı
				1087-1088		
				1092…1094	A-B	
Güzelyurt	Yer altı Şehri	Manastır Vadisi			I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Otel ve Dükkanlar	Belediye Meydanı	4	1102	II.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Yer altı Şehri	Manastır Vadisi			I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Fırın Taşı Yer altı Şehri	Manastır Vadisi			I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Selime İlkokulu	Selime Köyü	9	3689	II.Grup	KamuYapı
Güzelyurt	Kaya Mekanlar	Manastır Vadisi			I. Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Kaya Mekanlar	Manastır Vadisi			I.Grup	Sivil Yapı
Güzelyurt	Ali Paşa Türbesi	Selime Kasabası			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Emir Gazi Türbesi ve Anıt Ağaç	Gaziemir Köyü				Dini Yapı
Güzelyurt	Ağaçaltı Kilisesi	Ihlara Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Ala Kilise ve Bezirhane	Ihlara Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Bahattin Samanlığı Kilisesi	Ihlara Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Direkli Kilise	Ihlara Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Eğritaş Kilisesi	Ihlara Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kırkdamaltı Kilisesi	Ihlara Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kokar Kilise	Ihlara Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Pürenliseki Kilisesi	Ihlara Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Sümbüllü Kilise	Ihlara Vadisi			I. Grup	Dini Yapı

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Güzelyurt	Yılanlı Kilise	Ihlara Vadisi			I. Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kaya Kilise	Kumluk Mevki	3		II.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kilise	Çömlekçi Mevkii	1		I.Grup	Dini Yapı
Güzelyurt	Kızıl Kilise	Sivrihisar Köyü	L.32.b.24.c	207	I. Grup	Dini Yapı
Ortaköy	Yunus Emre Türbesi ve	Sarıkaraman Beldesi-Reşadiye				Dini Yapı
	Çilehanesi	Köyü-Ziyarettepe Mevkii				
Ortaköy	Durhasanlı Türbesi	Durhasanlı Köyü			II. Grup	Dini Yapı
Eskil	Böğet Cami	Böğet Köyü			II. Grup	Dini Yapı
Eskil	Karşı Mahalle Camiii	Karşı Mahalle				Dini Yapı
Eskil	Aşağı Mahalle Camii	Aşağı Mahalle				Dini Yapı
Gülağaç	Camiliören Köyü Cami	Camiliören Köyü			II. Grup	Dini Yapı
Gülağaç	Cami	Doğantarla Kasabası		5259		Dini Yapı
Gülağaç	Bekar Sultan Türbesi	Bekarlar Kasabası				Dini Yapı
Gülağaç	Eski Cami	Demirci Kasabası				Dini Yapı
Gülağaç	Yeni Cami	Demirci Kasabası				Dini Yapı
Gülağaç	Aşağı Cami	Demirci Kasabası				Dini Yapı

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2012

TABLO D.12. Doğal Sitler ve Anıt Ağaçların Listesi

İlçesi	Adı	Adres	Pafta	Parsel	Grup	Tür
Merkez	Kanlı Pelit	Kurtuluş Mah.	26	1	II. Grup	Konut
Merkez	Bezirci (Güneşli) Gölü	Sultanhanı Kasabası			I. Derece Doğal Sit	
Merkez	Tepeköy (Kırkdelik) Sazlığı	Sultanhanı Kasabası Kırkdelik Yaylası			I. Derece Doğal Sit	
Merkez	Sülüklü Göl	Sultanhanı Kasabası Kaha Yaylası	L32.b.3		I. Derece Doğal Sit	

Gülağaç	Narlıgöl	Aksaray-Niğde arası	L32-b2 L33-a1 L32-b3 L32-c2 L33-d1		I. ve III Derece Doğal Sit	
Eskil	Tuzgölü				I. Derece Doğal ve Çevresel Sit	
Eskil	Akgöl	Eşmekaya	L30.b.3		I. Derece Doğal Sit	
Eskil	Eşmekaya Sazlığı	Eşmekaya	L30.b.3		I. Derece Doğal Sit	
Eskil	Turnapınar Gölü	Büğet Köyü	L30.b.3		I. Derece Doğal Sit	
Sarıyahşi	Ağbayır Mağaraları	Bekdik Köyü	K31-b-2		I. Derece Doğal Sit	

İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2012

TABLO D.13. İl Kültür ve Çevre Envanterinde Yer Alması Gereken Tarihsel ve Doğal Değerler

Yeri	Adı	Adres
Merkez	Selçuklu ve Bizans Mezarlığı	Tacin Mahallesi
Merkez	Başören Sivil Mimari	Ağzıkarahan Köyü
Merkez	Anlaç Öreni Tümülüs/Kaya Hücreleri	Ağzıkarahan Köyü
Merkez	Besidamı Höyük	Yeşilova Kasabası
Merkez	Yalnızceviz Sivil Mimari	Yalnızceviz Köyü
Merkez	Dikilitaş Kutsal Alanı	Bebek Köyü
Merkez	Boruklu Tümülüs Mezarlığı	Kutlu Köyü
Merkez	Selecitol Höyüğü	Selecitol Köyü
Merkez	Helvacının İni	Topakkaya Kasabası
Merkez	Çimenli Höyük	Acıpınar Kasabası
Merkez	Gidiriş Yaylası	Gidiriş Köyü
Merkez	İncesu Mezrası Ören Yeri	İncesu Köyü
Merkez	Sümrü Yaylası	Aksaray-Adana Karayolu

Yeri	Adı	Adres
Merkez	Asma Kalesi	Altınkaya Kasabası
Merkez	Kışla Mahallesi Yer altı Şehri	Helvadere Kasabası
Merkez	Gökçe Sivil Mimari	Gökçe (Mamasun) Köyü
Merkez	Malayır Höyük	Gökçe (Mamasun) Köyü
Merkez	Çuğunözü Tepesi Tümülüs/Höyük	Gökçe (Mamasun) Köyü
Merkez	Taşlıbelen Antik Eski Yol Höyük	Gökçe (Mamasun) Köyü
Merkez	Çuğunözü Antik Eski Yol	Gökçe (Mamasun) Köyü
Merkez	Körustanınkeli Höyük	Yeşilova Kasabası
Merkez	Çalı Höyüğü	Yeşilova Kasabası
Merkez	Acıöz Mevkii Kaya Barınak ve Yerleşim Yeri	Çeltek Köyü
Merkez	Sülüklü Tepesi Höyük	Sultanhanı Kasabası
Merkez	Sarıyassı Höyük	Sultanhanı Kasabası
Merkez	Ağaçalı/Ağaçağıl Höyük	Sultanhanı Kasabası
Merkez	Konukçuini Barınağı	Sultanhanı Kasabası
Merkez	Karındöllüğü Höyük	Sultanhanı Kasabası
Merkez	Kol Höyük	Yeşilova Kasabası
Merkez	Kuru Höyük	Baymış Köyü
Merkez	Kurtini Tepesi Yer altı Şehri	Hamidiye Kasabası
Merkez	Musluk Höyük	Acıpınar Kasabası
Merkez	Küçükbozkeli Höyük	Ulukışla Kasabası
Merkez	Kötüüç Höyük	Ulukışla Kasabası
Merkez	Karakoyunlu Höyüğü	Hanobası Köyü
Merkez	Kuruhöyük Tümülüsü	Baymış Köyü
Merkez	Fatili Höyük	Selecitol Köyü
Merkez	Sinekköy Tepesi	Aratol Kasabası
Merkez	Pazartepe Höyük	Karaören Köyü
Merkez	Dede Höyük	Babakonağı Köyü

Yeri	Adı	Adres
Merkez	Suhara Höyük	Kalebalta Köyü
Merkez	Delihebil Höyük	Delihebil Köyü
Merkez	Şeyhler Höyük	Şeyhler Köyü
Merkez	Körkuyu Höyük	Çekiçler Köyü
Merkez	Höyüktepe Höyük	Ağzıkarahan Köyü
Merkez	Gökçe Höyük	Gökçe (Mamasun) Köyü
Merkez	İstil	Koçpınar Köyü
Merkez	Akkaya Kaya Oyma Yerleşmesi	Acıpınar-Sapmaz arası
Merkez	Uğurunyurdu kaya yerleşmesi	Acıpınar-Cerit arası
Merkez	Siyak Hitit Kaya Anıtı	Gücünkaya Köyü
Merkez	Savaştepe Tümülüsü	Sultanhanı Kasabası
Güzelyurt	Nohutlunun İçi Mevkii	Selime Kasabası
Güzelyurt	Kemiklikaya Kaya Mezarları	Merkez
Güzelyurt	Taşbaşı Kaya Mezarları	Merkez
Güzelyurt	Zohul I-II Düz Yerleşmesi	Merkez
Güzelyurt	Tırhazarzı Düz Yerleşmesi	Merkez
Güzelyurt	İnceöz Kaya Barınakları Yamaç Döküntüsü-Antik Yol ve Mezar	Selime Kasabası
Güzelyurt	Kayaiçi Yerleşimi	Alanyurt Köyü
Güzelyurt	Çakıliçi Höyük	Gaziemir Köyü
Güzelyurt	Kaya Mekan	Belediye Parkı
Güzelyurt	Asacık Tepe/Kale Öreni	Alanyurt Köyü
Ortaköy	Yukarı Kabakulak Höyüğü ve Yerleşimi	Yukarı Kabakulak Köyü
Ortaköy	Kuştepe	Balcı Kasabası
Ortaköy	Murat Höyük	Devedamı Kasabası
Ortaköy	Bağlıkaya Tümülüsü	Bağlıkaya Köyü
Ortaköy	Yıldırımlar Tümülüsü	Yıldırımlar Köyü
Ortaköy	Karataş Höyük	Karataş Köyü

Yeri	Adı	Adres
Gülağaç	Kaya Mahmut Höyük	Gürpınar Köyü
Gülağaç	Güvercinkayası Yerleşimi	Çatalsu (Apsarı) Köyü
Gülağaç	Kültepe Höyük	Karaağaç Mevkii
Gülağaç	Sofular Vadisi	Sofular Kasabası
Gülağaç	Saray Kayaiçi Yerleşimi	Sofular Kasabası (Püngüç Mevkii)
Gülağaç	Eski Kızılkaya Köyü	Kızılkaya Köyü
Gülağaç	Yalıdireği Düz Yerleşimi	Kızılkaya Köyü
Gülağaç	Kepez	Kızılkaya Köyü
Gülağaç	Eski Kızılkaya Köyü	Kızılkaya Köyü
Gülağaç	Yalıdireği Düz Yerleşimi	Kızılkaya Köyü
Gülağaç	Demirci Köy Yerleşimi	Demirci Kasabası
Gülağaç	Boklucığıl Antik Eski Yol	Çatalsu (Apsarı) Köyü
Gülağaç	Bekarsultan Tümülüsü	Bekarlar Kasabası
Gülağaç	Büyükdeliler Tümülüsü	Demirci Kasabası
Gülağaç	Küçükdeliler Tümülüsü	Demirci Kasabası
Gülağaç	Karabayırın İçi Eski Antik Yol	Demirci Kasabası
Gülağaç	Zindanlık Tepe Tümülüsü	Demirci Kasabası
Gülağaç	Antik Yol	Bekarlar Beldesi Kuyulu Tatlar Köyü
Gülağaç	İki Tepe Mevkii Örenyeri	Demirci Kasabası
Gülağaç	Bozyaz Antik Eski Yol	Gürpınar Köyü
Gülağaç	Güvercinkayası Yerleşimi	Çatalsu (Apsarı) Köyü
Gülağaç	Kültepe Höyük	Karaağaç Mevkii
Gülağaç	Sofular Vadisi	Sofular Kasabası
Gülağaç	Saray Kayaiçi Yerleşimi	Sofular Kasabası (Püngüç Mevkii)
Gülağaç	Yazır Öreni	Demirci Kasabası
Gülağaç	İsaktepe Höyük ve Tümülüs	Kızılkaya Köyü
Gülağaç	Doğantarla (Göstük) Köy Mimarisi	Doğantarla Kasabası

Yeri	Adı	Adres
Gülağaç	Sıtma Tepesi	Doğantarla Kasabası
Gülağaç	Saraylar Mevkii Kaya Yerleşmesi	Doğantarla Kasabası
Gülağaç	Geyral Yer altı Şehri	Pınarbaşı Köyü
Gülağaç	Tepetarla Höyük	Saratlı Kasabası
Gülağaç	Kayacık Höyük	Gülpınar Kasabası
Eskil	Sep Pınarı Höyüğü	Eşmekaya Kasabası
Eskil	Höyüklü Han Höyüğü	Akgöl Yaylası
Eskil	Eşmekaya Su Bendi	Böget Köyü
Eskil	Eşmekaya Höyüğü	Eşmekaya Kasabası
Eskil	Tekketepesi Türbesi	Merkez
Eskil	Akgöl Höyük	Akgöl Yaylası
Eskil	Çukuryurt Höyük	Çukuryurt Köyü
Eskil	Çulfa Höyük	Çulfa Köyü
Eskil	Oklava Höyük	Oklava Yaylası
Ağaçören	Abalı Eski Bağ Höyüğü	Abalı Köyü
Ağaçören	Camili Sahul (Pazar) Höyüğü	Yılmazlar Mahallesi Pazarcık Mevkii
Ağaçören	Çatalçeşme Baş Höyük	Başhöyük Mevkii Çatalçeşme Köyü
Ağaçören	Hüsrev (Kötü) Höyüğü	Hüsrev Yaylası Mevkii Hüsrev Köyü
Ağaçören	İsa Bağlar Höyüğü	Gürcü Mevkii Sarıhasanlı Köyü
Ağaçören	Kederli Karacaören Höyüğü	Kederli Köyü
Ağaçören	Kül Höyük	Çatalpınar Mevkii Sarıhasanlı Köyü
Ağaçören	Yağmur Höyüğü	Yağmur Höyüğü Köyü
Ağaçören	Taşkale Höyüğü	Yenişabanlı Köyü
Ağaçören	Topraktepe İkiz Tümülüsler	Hacıismailli Köyü
Ağaçören	Camili (Ören)-Karataş Tümülüsü	Camili Kasabası Yılmazlar Kasabası
Ağaçören	Güzelöz Üçüz Tümülüsler	Güzelöz Köyü
Ağaçören	Hacıismailli Höyüğü- Çataltepe Tümülüsleri	Bozdağ Mevkii Hacıismailli Köyü

Yeri	Adı	Adres
Ağaçören	Gürcü Tümülüs	Sarıhanlı Köyü
Ağaçören	Taşkale Tümülüsü	Hacıismailli Köyü
Ağaçören	Topraktepe Tümülüsü	Hacıismailli Köyü
Ağaçören	Yağmur Höyüğü Köyü Tümülüsü	Yağmur Höyüğü Köyü
Ağaçören	Taşkale Örenyeri	Yenişabanlı Köyü
Ağaçören	Kabaktepe	Ağaçören Merkez
Sarıyahşi	Çomdan Mevkii Tümülüsleri	Demirciobası Köyü
Sarıyahşi	Koçaşdağı Kalesi	Sipahiler Köyü
Sarıyahşi	Bekdik Höyüğü	Bekdik Köyü Yol Üzeri
Sarıyahşi	Karatepe Höyüğü	Sipahiler Köyü
Sarıyahşi	İkiz Tümülüsler	Boğazköy Kasabası
Sarıyahşi	Bekdik Tümülüsü	Bekdik Köyü
Sarıyahşi	Toklu Kalesi	Demirciobası Köyü

7. Sonuç ve Değerlendirme

Yapay ve doğal çevre süreçleri arasındaki etkileşim uyum içerisinde olursa her iki çevrede bundan olumlu yönde etkilenecektir. Eğer etkileşim uyum içerisinde olmazsa çevre kirliliği, ekolojik dengenin bozulması gibi her iki çevreye de zarar veren sonuçlar meydana gelecektir. Bu nedenle, çevre kirlenmelerine ve bozulmalarına duyarlı alanların, tabi güzelliklerin gelecek kuşaklara ulaşmasını emniyet altına almak için gerekli düzenlemelerin yapılması gerekmektedir.

Ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi olan çevre kirlenmeleri ve bozulmalarına duyarlı alanların, tabii güzelliklerin gelecek nesillere ulaşmasını emniyet altına almak üzere gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla Bakanlar Kurulu'na "Özel Çevre Koruma Bölgesi" tespit ve ilan etme yetkisi verilmiştir.

İlimizde, Tuz Gölü ve Ihlara Bölgesi Özel Çevre Koruma Bölgeleri olarak tespit ve ilan edilmiştir. Bununla bölgenin çevre dengesinin korunması, arazinin çevreye duyarlı bir biçimde planlanması hedeflenmektedir.

Kaynaklar

1- Aksaray Çevre Durum Raporu (2011).
2- İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2012).

E. ARAZİ KULLANIMI

E.1. Arazi Kullanım Verileri

İlimiz sınırları içerisinde 407.441ha tarım arazisi, 6.831ha sebzelik, 3.483ha meyvelik, 2.675ha bağ arazisi olduğu Grafik E-1'de gösterilmektedir.

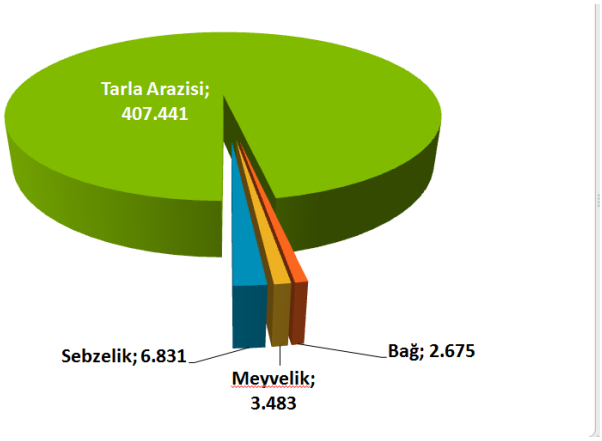

Grafik E.1 – İlimizin 2012 Yılı Arazi Kullanım Durumu(İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü-2012)

Çizelge E.1 – 2012 Yılı İlimizin Arazilerinin Kullanımına Göre Arazi Sınıflandırılması (Aksaray Tarım Master Planı-2012)

Arazi SINIFI	Alanı (ha)	(%)
1. Sınıf Araziler	48.223,32	11,17%
2. Sınıf Araziler	42.547,52	9,85%
3. Sınıf Araziler	100.188,47	23,20%
4. Sınıf Araziler	64.872,35	15,02%
5. Sınıf Araziler	12.612,90	2,92%
6. Sınıf Araziler	61.971,38	14,35%
7. Sınıf Araziler	72.860,52	16,87%
8. Sınıf Araziler	28.547,20	6,61%
TOPLAM	431.823,65	100,00%

Mevcut Kentsel Yerleşim Alanı: 9.798 ha
Mevcut Kırsal Yerleşim Alanı: 4.284 ha
Konut Dışı Kentsel Çalışma Alanı: 179 ha
Üniversite Alanı: 8 ha
Yüksekokul: 7 ha
Askeri Alan: 9 ha
Tarım Arazileri: 332.629 ha (ilin toplam arazisinin % 44'ünü oluşturmakta)
Özel Çevre Koruma Bölgesi: 205.305 ha
Sanayi: 866 ha
Mera: 122.706 ha
Orman: 13.376 ha
Gölet Alanı: 32 ha
Göl: 193.065 ha
Baraj: 1.310 ha

E.2. Mekânsal Planlama

E.2.1. Çevre düzeni planı

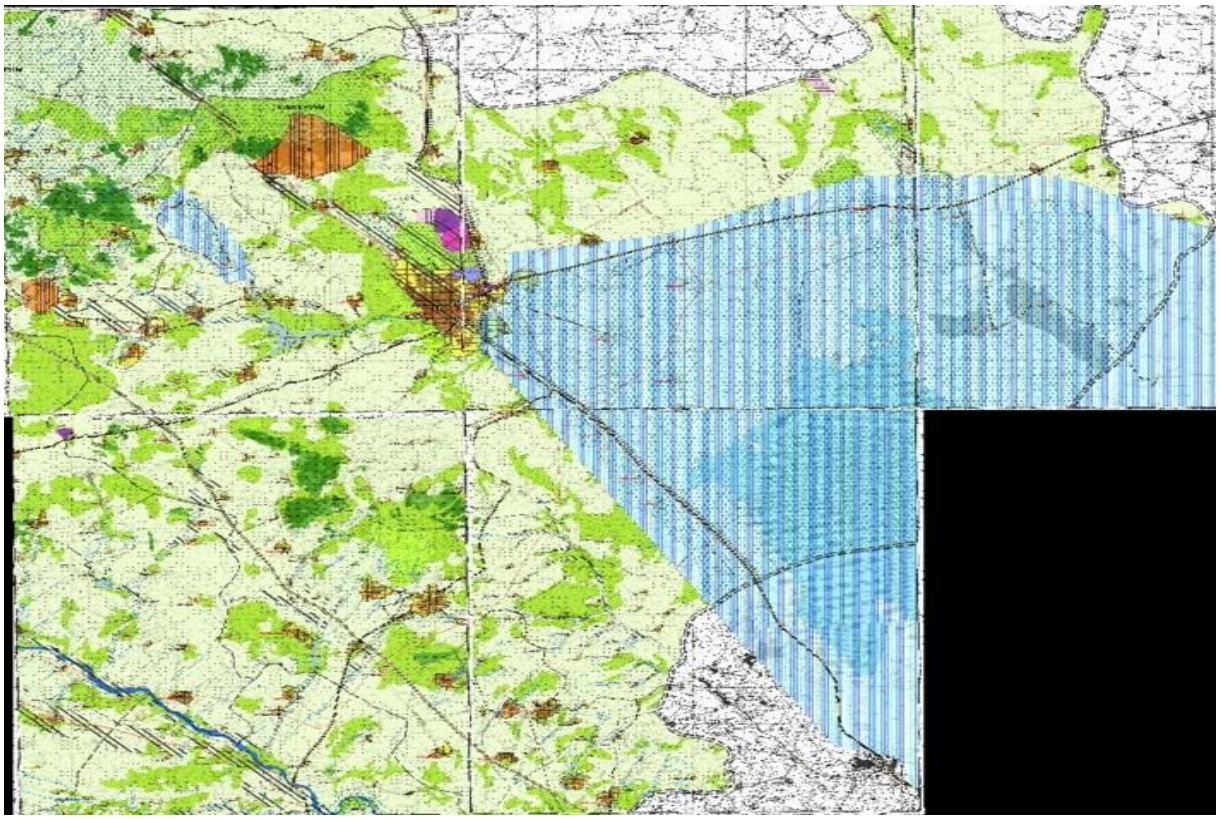

Resim E.1. Aksaray İli Çevre Düzeni Planı (İmar ve Planlama Şube Müdürlüğü-2012)

E.3. Sonuç ve Değerlendirme

Planlama alanının Ankara, Konya, Kayseri gibi önemli merkezlere yakın olması, bu merkezlerdeki gelişmelerden ve yeniliklerden etkilenmesine-faydalanılmasına yardımcı olmaktadır. Kentin kendi içindeki ulaşımının güçlü olması sayesinde ise, gelişmelerin tüm ilçelere yayılabilmesi sağlanır. Bölgede bulunan tüm iller karayolu ulaşımı açısından gelişmiş durumdadır fakat demiryolu ulaşımı Niğde dışındaki illerde proje halinde kalmış ve henüz hayata geçirilememiştir. Demiryolu, taşımacılık konusunda en düşük maliyetli sistemdir. Bu yüzden projeler aktif hale geldiği takdirde, bölgenin ana sektörü durumunda olan tarımdan elde edilen ürünlerin ve sanayi ürünlerinin taşıma maliyetleri düşecek, üreticinin karı artacak ve bölge ekonomisine daha fazla katkı sağlanmış olacaktır. Yeni demiryolu sistemleri kurulurken belirlenecek olan güzergahın önemli ekonomik faaliyet merkezlerinden geçmesine dikkat edilmelidir. Sistemin tarım, sanayi, ticaret ve turizm faaliyetlerinin yoğun olduğu merkezlerden geçmesi bu aktivitelerin canlılığının artmasına yol açar. Demiryolu istasyonlarına saplanan toplayıcı arterler kentin her noktasından karayolu yardımıyla demiryoluna erişimi sağlar.

Kaynaklar

1- İmar ve Planlama Şube Müdürlüğü (2012).
2- Aksaray İl Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2012).
3- Kırşehir-Nevşehir-Niğde-Aksaray 1/100.000 Çevre Düzeni Planı (2006).

F. ÇED, ÇEVRE İZİN VE LİSANS İŞLEMLERİ

F.1. ÇED İşlemleri

2012 Yılı içerisinde "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği" kapsamında Müdürlüğümüz tarafından verilen Ek-2 Listesi ÇED Gereklidir ya da Gerekli Değildir Kararları, sayıları ve bunların sektörel dağılımları aşağıda verilmiştir.

Çizelge F.1 – İlimizde Bakanlık merkez ve ÇŞİM tarafından 2012 Yılı İçerisinde Alınan ÇED Olumlu ve ÇED Gerekli Değildir Kararlarının Sektörel Dağılımı (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012)

Karar	Maden	Enerji	Sanayi	Tarım-Gıda	Atık-Kimya	Ulaşım-Kıyı	Turizm-Konut	TOPLAM
ÇED Gerekli Değildir	10	1	4	2	-	-	1	18
ÇED Olumlu Kararı	1	-	-	-	-	-	-	1

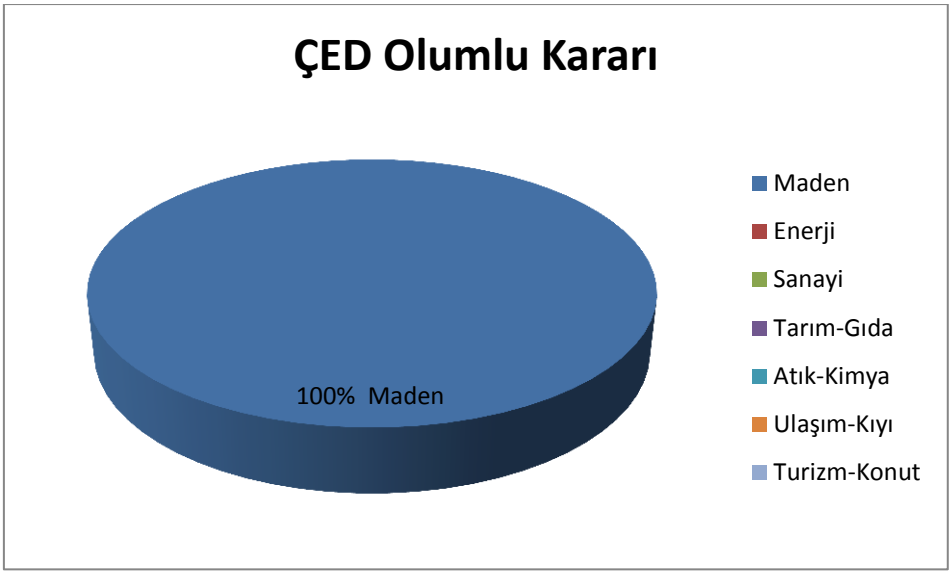

Grafik F.1 – İlimizde 2012 Yılı ÇED Olumlu Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012)

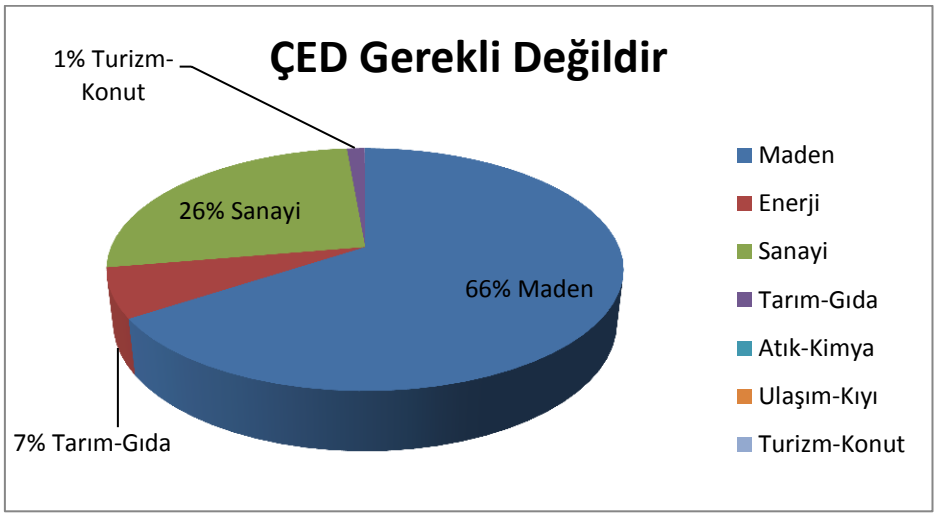

Grafik F.2 – İlimizde 2012 Yılı ÇED Gerekli Değildir Kararı Verilen Projelerin Sektörel Dağılımı (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012)

F.2. Çevre İzin ve Lisans İşlemleri

Yönetmelik kapsamında 2012 yılı içerisinde verilen geçici faaliyet belgeleri, Çevre izinleri ve Lisansları hakkında aşağıdaki tablo oluşturulmuştur.

Çizelge F.2 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Verilen Geçici Faaliyet Belgesi ve Çevre İzni/Çevre İzni ve Lisansı Belgesi Sayıları (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürülüğü-2012)

	EK-1	EK-2	TOPLAM
Geçici Faaliyet Belgesi	1	8	9
Çevre İzini	2	7	9
Lisans	1	1	2
TOPLAM	4	16	20

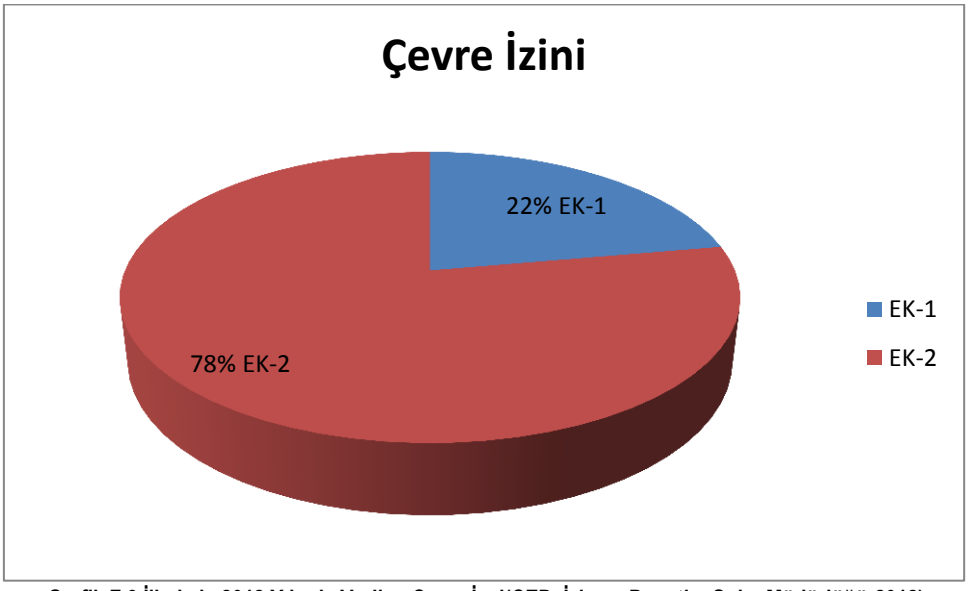

Grafik F.3 İlimizde 2012 Yılında Verilen Çevre İzni(ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012)

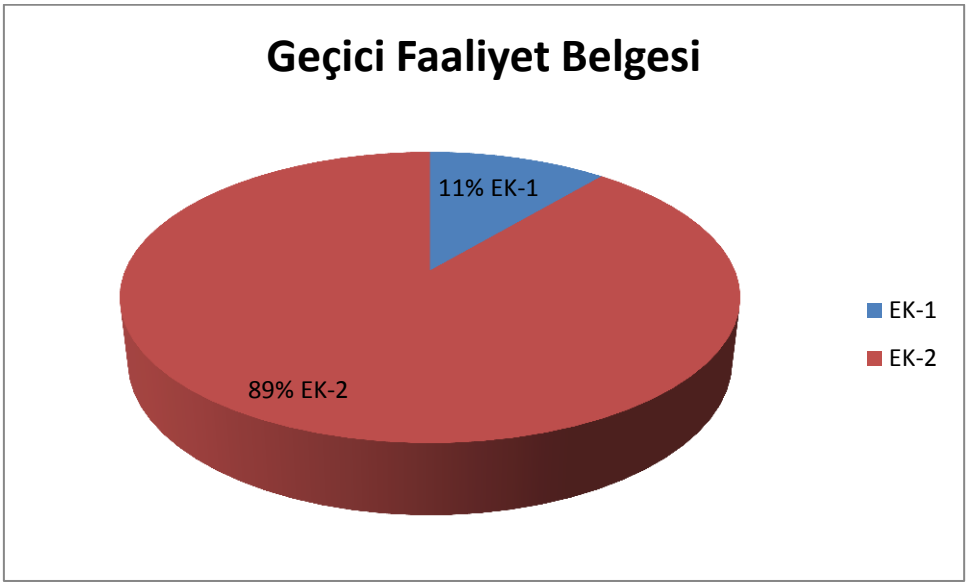

Grafik F.4 İlimizde 2012 Yılında Verilen Geçici Faaliyet Belgesi(ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012)

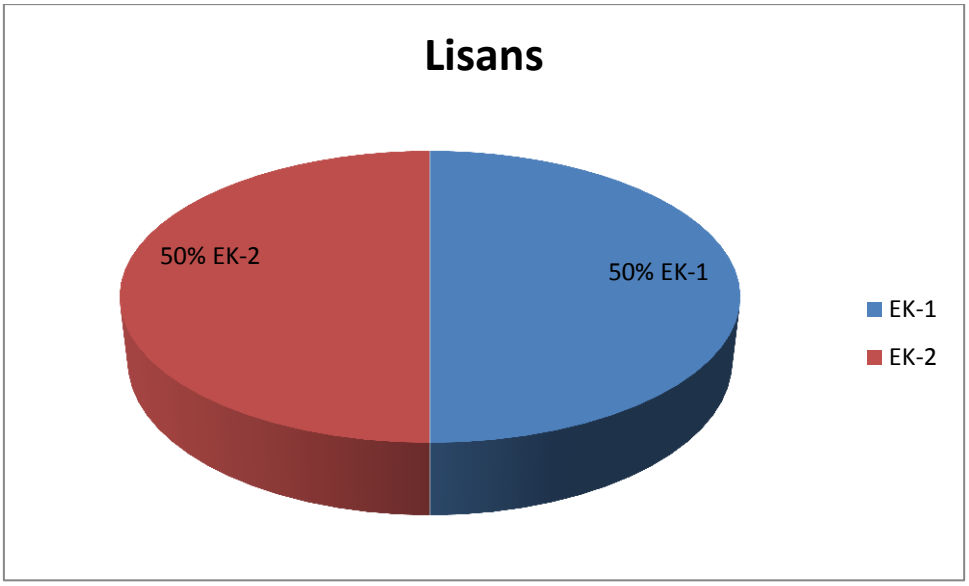

Grafik F.5 İlimizde 2012 Yılında Verilen Çevre Lisansı(ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012)

F.2. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2012 yılında 9 adet Geçici Faaliyet Belgesi, 9 adet Çevre İzni ve 2 adet Çevre Lisansı olmak üzere 20 adet belge düzenlenmiştir. Bunların 4 tanesi Ek-1 16 tanesi Ek-2 tesisidir.

Kaynaklar

1- ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü (2012).

G. ÇEVRE DENETİMLERİ VE İDARİ YAPTIRIM UYGULAMALARI

G.1. Çevre Denetimleri

Bu rapor kapsamında denetim faaliyetleri değerlendirilirken, gerçekleştirilen denetimler planlı (rutin) ve ani (plansız-rutin olmayan) denetimler olarak ikiye ayrılmıştır. Planlı denetimler, bir ya da çok yıllık bir program çerçevesinde il müdürlüğümüz tarafından haberli veya habersiz olarak gerçekleştirilen denetimlerdir. Plansız denetimler ise;

a) izin yenileme prosedürünün bir parçası olarak,
b) yeni izin alma prosedürünün bir parçası olarak,
c) kaza ve olaylar sonrasında (yangın ve aniden ortaya çıkan kirlilikler gibi),
d) mevzuata uygunsuzluğun fark edildiği durumlarda,
e) Bakanlık ya da ÇŞİM tarafından gerek görülen durumlarda,
f) ihbar veya şikâyet sonrasında

ani olarak gerçekleşen ve herhangi bir programa bağlı kalınmaksızın ÇŞİM tarafından yapılan denetimlerdir.

Çizelge G.1 -İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Gerçekleştirilen Denetimlerin Sayısı (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü, 2012)

Denetimler	Birleşik	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimya-sallar	Gürültü	Derin Deniz Deşarjı	ÇED	İzin	Toplam
Planlı denetimler	11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
Ani (plansız) denetimler	-	4	5	3	15	2	1	-	35	-	65
Genel toplam	11	4	5	3	15	2	1	-	35		76

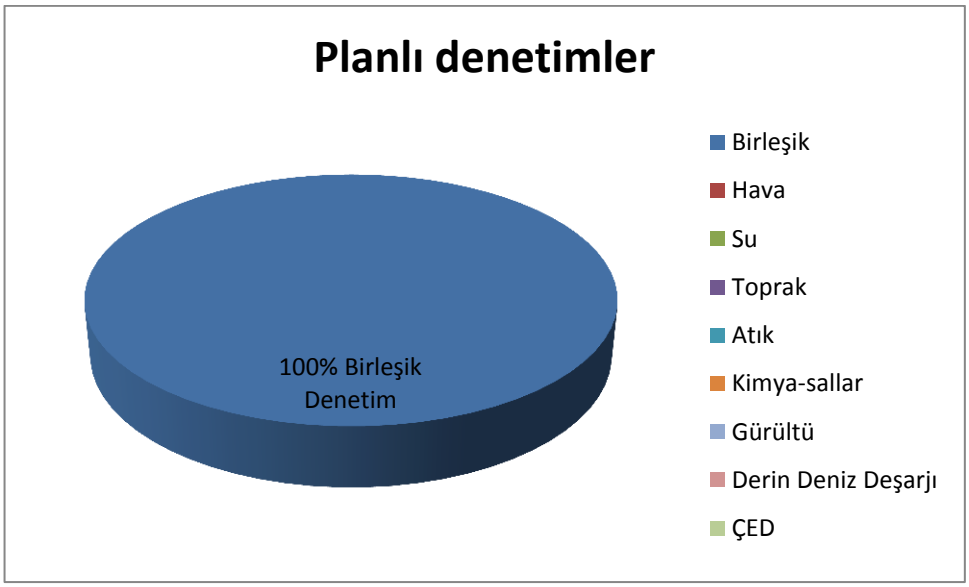

Grafik G.1 - İlimizde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Planlı Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü- 2012)

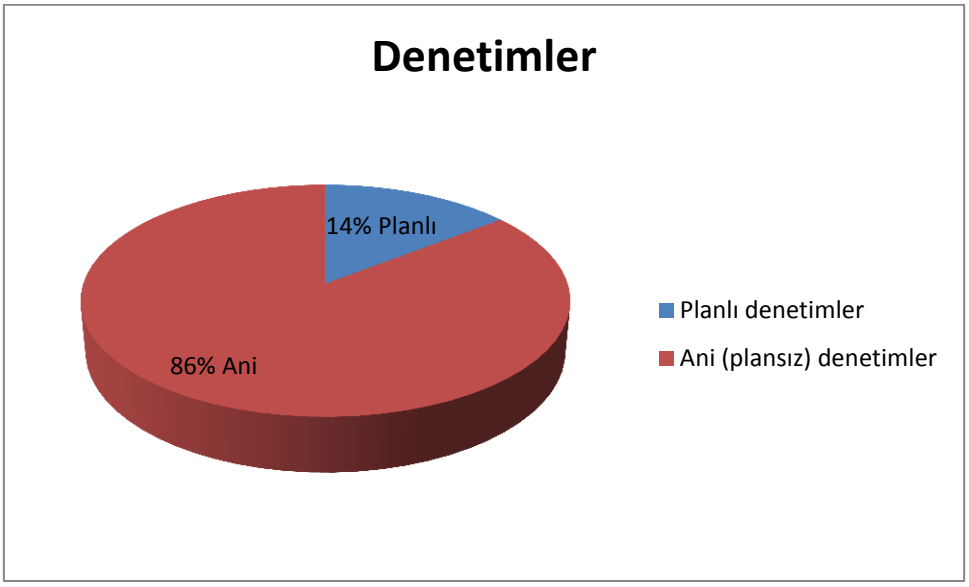

Grafik G.2– İlimizde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Planlı ve Ani Çevre Denetimlerinin Dağılımı (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü- 2012)

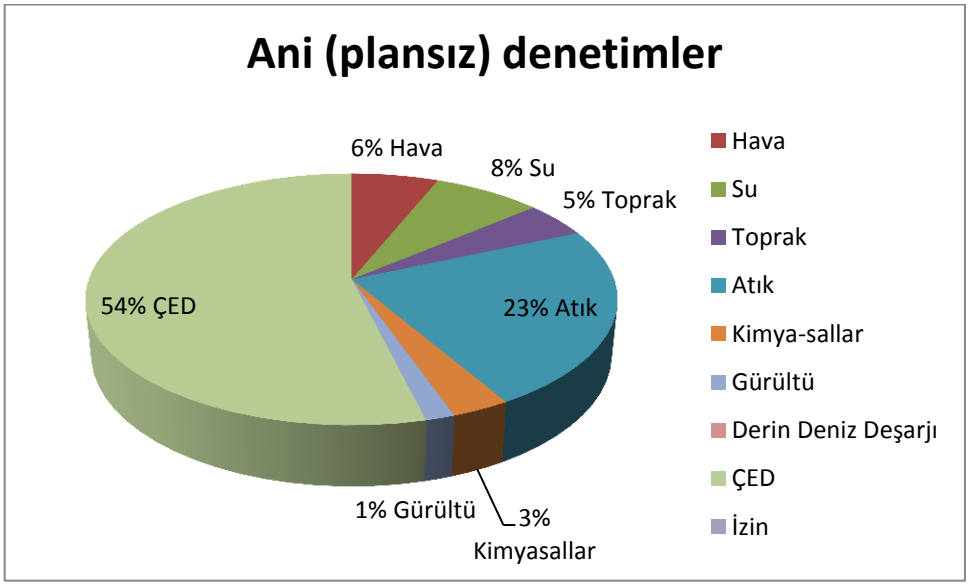

Grafik G.3 – İlimizde ÇŞİM Tarafından 2012 Yılında Gerçekleştirilen Plansız Denetimlerin Konularına Göre Dağılımı (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü- 2012)

G.2. Şikâyetlerin Değerlendirilmesi

Çizelge G.2 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM'e Gelen Tüm Şikâyetler ve Bunların Değerlendirilme Durumları (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğ-2012)

Şikayetler	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	TOPLAM
Şikâyet sayısı	1	-	1	1	-	1	-	**4**
Denetimle sonuçlanan şikâyet sayısı	1	-	1	1	-	1	-	**4**
Şikâyetleri denetimle sonuçlanma (%)	100	-	100	100	-	100	-	**100**

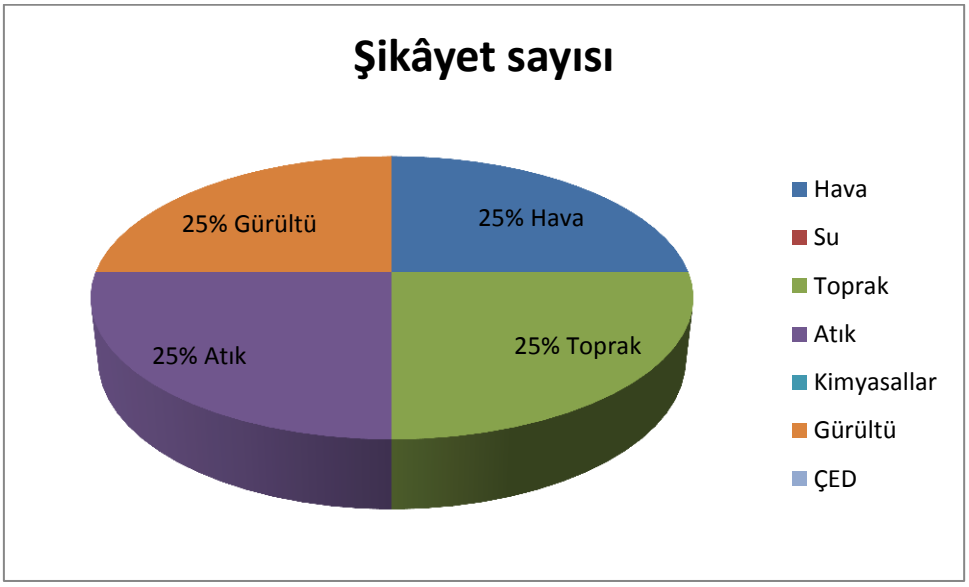

Grafik G.4 – İlimizde 2012Yılında ÇŞİM Gelen Şikâyetlerin Konulara Göre Dağılımı(ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğ-2012)

G.3. İdari Yaptırımlar

İlimizde 2012 yılı boyunca ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü olarak yapılan denetimlerimizde uyguladığımız idari yaptırımlar ve nitelikleri aşağıdaki tablodaki gibidir.

Çizelge G.3 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan Ceza Miktarları ve Sayısı (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğ-2012)

	Hava	Su	Toprak	Atık	Kimyasallar	Gürültü	ÇED	Diğer	TOPLAM
Ceza Miktarı (TL)	17.107,20	-	-	55.392,00	-	-	232.653,00	-	**305.152.2**
Uygulanan Ceza Sayısı	41	-	-	2	-	-	7	-	**50**

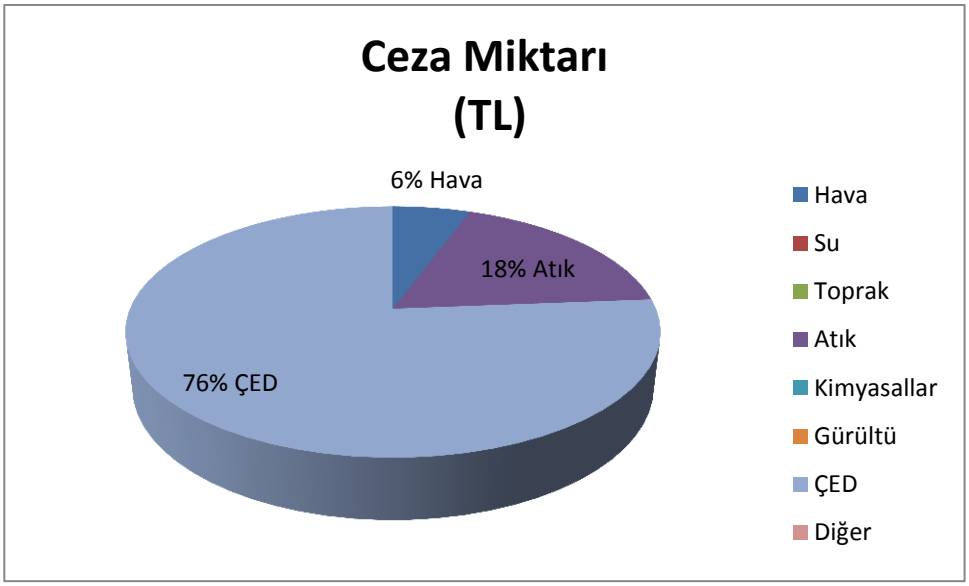

Grafik G.5 – İlimizde 2012 Yılında ÇŞİM Tarafından Uygulanan İdari Para Cezalarının Konulara Göre Dağılımı (ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğ-2012)

G.4. Çevre Kanunu Uyarınca Durdurma Cezası Uygulamaları

İlimizde madencilik alanında faaliyet gösteren iki firmaya ÇED taahhüt ihlali nedeniyle Çevre Kanunu uyarınca Durdurma Cezası uygulanmıştır.

G.5. Sonuç ve Değerlendirme

İlimizde 2012 yılında toplam 76 firmaya denetim yapılmıştır. Bunlardan uygunsuz faaliyet gösterenlere, şikâyetler sonucu gelenlere ve jandarma tutanaklarına istinaden 50 kişi ve firmaya toplam 305.152,2 TL idari yaptırım uygulanmıştır.

Kaynaklar

1- ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü (2012).

H. ÇEVRE EĞİTİMLERİ

Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzce “5 Haziran Dünya Çevre Günü” etkinlikleri kapsamında Atatürk Anıtı önünde çelenk sunma töreni düzenlendi. Törende anıta çelenk bırakıldı ve İstiklal Marşı okundu. Çevre Günü dolayısıyla açıklamalarda bulunan Çevre ve Şehircilik İl Müdürümüz; "Bugün çevrenin günüdür. 1972'den beri 5 Haziran Dünya Çevre Günü olarak kutlanmaktadır. Hızlı nüfus artışı, çevrenin kirlenmesini gün geçtikçe arttırmaktadır. Çevrenin korunması için gösterilen çabaların gayesi, insanların daha temiz bir çevrede yaşanmasının sağlanmasıdır. Çevre, bir kurum ve kuruluşun değil bütün insanların sorumluluğundadır, insanlığı çevre konusunda duyarlı olmaya davet ediyorum" dedi.

Atatürk Anıtı'ndaki törenin ardından Çevre ve Şehircilik İl Müdürümüz ve beraberindeki heyet Aksaray Valisi Selami ALTINOK'u ziyaret etti.

I. İL BAZINDA ÇEVRESEL GÖSTERGELER

1.GENEL

1.1.NÜFUS

NÜFUS

GÖSTERGE: **Nüfus artış hızı**

TANIM: Belirli bir dönemde, İl için nüfus büyüklüğünün ortalama yıllık artışıdır.

Kaynak: TUİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2012 dönemi İl nüfus artış hızı (%), Nüfus yoğunluğu (kişi/km^2)

Veri formatı

Yıllar	1990	1992	1994	1996	1998	2000	2001	2002	2003
Nüfus (Milyon Kişi)	326.399					396.084			
Nüfus Artış Hızı (‰)						21			
Yıllar	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**
Nüfus (Milyon Kişi)				366.109	370.598	376.907	377.505	378.823	379.915
Nüfus Artış Hızı (‰)				12.2	16.9	1.6	3.5	2.9	7.6

Değerlendirme ve Sonuçlar
Aksaray'da nüfus artış hızı 2000 yılında ‰21 iken, 2007 yılında ‰8.8 azalma görülmüştür. Bununla beraber toplam nüfusta azalma eğilimi meydana gelmiştir. 2010 yılı verilerine göre toplam nüfus 377.505 kişi, nüfus artış hızında ise dikkate değer bir artış meydana gelmemiştir.
Toplam nüfus artmaya devam etmektedir. Nüfusun kentsel alanlarda yoğunlaşması, bu alanlarda çevre üzerinde baskının artması anlamına gelmektedir.

NÜFUS

GÖSTERGE: **Kentsel nüfus oranı**

TANIM: Belirli bir tarihte kentsel alan olarak tanımlanmış 20.001 ve üzeri nüfusa sahip yerleşim yerlerinde yaşayan nüfusun toplam nüfus içindeki oranıdır.

Kaynak: TUİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: 1990-2012 dönemi yıllık kırsal ve kentsel nüfus oranı (%),Türkiye geneli oranlarıyla karşılaştırılması

Veri formatı

	İl ve İlçe Merkezleri (%)	Belde ve Köyler (%)
1927	-	-
1950	-	-
1980	-	-
1990	44	56
2000	51	49
2010	60	40
(2012)	62	38

Değerlendirme ve Sonuçlar
Aksaray'da 1990 yılında %44 olan kentsel nüfus oranı 2000 yılında %51'e yükselmiştir. Hızlı kentleşme ile birlikte sosyal, ekonomik, demografik ve çevresel sorunlar ortaya çıkmıştır. Plansız kentleşme ve

gecekondulaşma ile hizmet sunumu bakımından sorunlu alanlar oluşmuş ve çevre sorunları hızla büyümüştür. Aksaray'da artan kentsel nüfus oranına paralel olarak kentlerde yaşanan çevre sorunlarının da artması olasılığı vardır.

1.2.SANAYİ

SANAYİ
GÖSTERGE: Sanayi Bölgeleri
TANIM: Sanayinin belli alanlarda yapılanmasını sağlamak, kentleşmeyi yönlendirmek, çevre sorunlarını önlemek gibi amaçlarla mal ve hizmet üretim bölgeleri olarak hizmet sunmayı amaçlayan organize sanayi bölgeleri vb. sanayi bölgelerinin sayısının, toplam alanlarının ve ildeki planlı sanayileşme oranının zaman serisinde ifade edilmesidir.
Kaynak: Sanayi İl Müdürlükleri, İl Sanayi Odası
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde bulunan sanayi kuruluşlarının sayısı, sektörlerine göre sanayi bölgelerinin (Organize Sanayi Bölgeleri, Küçük Sanayi Siteleri, Endüstri İhtisas Bölgesi ilan edilmiş alanlar, Büyük Sanayi Siteleri vb.) sayısı, kapasitesi, alanı (ha), OSB ve diğer sanayi alanlarında yer alan sanayi kuruluşlarının sayısının ildeki tüm sanayi kuruluşları sayısına oranı (%)
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde 142 adet Aksaray OSB'de, 343 adet küçük sanayi sitelerinde olmak üzere toplamda 485 adet sanayi kuruluşu bulunmaktadır. İlimizdeki sanayi kuruluşlarının %29,3'ü Aksaray OSB içerisinde bulunmaktadır.

2.İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

GÖSTERGE: **Sıcaklık**

TANIM: Gösterge, ildeki yıllık ortalama sıcaklık değişimi ve Türkiye ortalamalarıyla karşılaştırılmasını ifade etmektedir.

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970-2012 yılları arası yıllık ortalama sıcaklık değerleri (^{0}C), Türkiye Ortalama Değerleri

Veri formatı

	1970	....	....	....	....	....	....	....	2011	2012
Türkiye ort. sıcaklık	13,2	-	-	-	-	-	-	-	13,5	14,1
İlin ort. sıcaklık	12,3	-	-	-	-	-	-	-	12,0	14,8

Değerlendirme ve Sonuçlar.
Türkiye'de 30 yıllık süre zarfında ortalama sıcaklığın artığı gözlenmektedir. Aksaray'da da ortalama sıcaklık Türkiye ortalamasına paralel bir şekilde seyretmektedir. 2011 yılındaki düşüşün nedeni ise 2011 yılı kış ayının mevsim normallerinin çok altında seyretmesi olarak nitelendirilebilir.

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

GÖSTERGE: **Yağış**

TANIM: Birim alana düşen ortalama yağış miktarının zaman serisinde ifade edilmesidir.

Kaynak: Meteoroloji Genel Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl için 1970-2012 yılları arası yıllık ortalama yağış miktarları (kg/m2)

Veri formatı

	1970	.....	.....	.....	.....			2010	2011	2012
ortalama (kg/m2)	336,8	-	-	-	-	-	-	462,7	368,4	440,6

Değerlendirme ve Sonuçlar.
Aksaray'da yağış alma eğilimi geçen yıllarla beraber artış göstermektedir. İlimiz en çok yağışı karasal iklimin özelliği olarak sonbahar-ilkbahar döneminde almaktadır.

3.HAVA KALİTESİ

HAVA KALİTESİ

GÖSTERGE: **Hava Kirleticileri**

TANIM: Bu gösterge; havadaki SO_2 ve PM_{10} konsantrasyon miktarını göstermektedir.
(SO_2 yakıtların doğal olarak yapısında bulunan kükürt bileşiklerinin yanma esnasında açığa çıkmasıyla oluşan kirletici, boğucu, renksiz ve asidik gazdır. Partikül maddeler, gaz halindeki emisyonların kimyasal dönüşümü ve yığın halinde şekillenmesi ile oluşur. 5-10 mikrometre çaplı partiküler, asılı partikül olarak tanımlanır. Genel olarak heterojen karışımları içerir ve karakteristikleri bir yerden bir başka yere önemli değişiklik gösterir. Çapı 10 mikrometre altındaki partiküler maddelere PM_{10} denir.)

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde oluşan SO_2 ve PM_{10} miktarları ortalamalarının yıllık olarak aşım gün sayısı değişimi

Durum ve eğilimler;

AKSARAY	SO_2 (µg/m³)	AGS* (µg/m³)	PM10 (µg/m³)	AGS* (µg/m³)
Ocak	7	-	**64**	**1**
Şubat	14	-	**81**	**2**
Mart	36	-	107	-
Nisan	5	-	72	-
Mayıs	2	-	70	-
Haziran	3	-	93	-
Temmuz	3	-	121	-
Ağustos	3	-	70	-
Eylül	2	-	44	-
Ekim	2	-	**97**	**1**
Kasım	8	-	66	-
Aralık	16	-	**72**	**2**
ORTALAMA	8,6		79,75	0,5

Aksaray ÇED İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü(2012)

Değerlendirme ve Sonuçlar.
Aksaray'da sanayi faaliyetlerinin artmasına paralel olarak hava kirliği konusu öncelikli çevre sorunlarından birisi haline gelmiştir. Bu bağlamda alınan önlemlerle birlikte havadaki SO2 ve PM10 değerleri ocak, şubat, ekim ve aralık ayı hariç diğer aylarda sınır değerlerin üzerine çıkmamıştır. Bahsi geçen aylarda ise sadece 6 gün sınır değerlerin üzerine çıkmıştır.

4. SU-ATIK SU

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: **Su Kullanımı**

TANIM: Bu gösterge belediye, sulama, içme ve kullanma, sanayi olmak üzere sektörel bazda kaynaklardan çekilen toplam su miktarını gösterir.

Kaynak: DSİ, TUİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:

Veri Formatı

	1990		2004		2008		2012		2030	
	milyon m^3	%	milyon m^3	%	milyon m^3	%	milyon m^3	%	milyon m^3	%
Toplam										
Sulama	114		72		67		76,62		-	
İçme-Kullanma										
Sanayi										

Değerlendirme ve Sonuçlar.
Aksaray'da hızla artan sanayi kuruluşlarıyla birlikte nüfusta artmaktadır. Bununla beraber içme, kullanma ve sulama suyu ihtiyacı artmaktadır.

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: **Belediye İçme Kullanma Suyu Kaynakları**

TANIM: Belediyeler tarafından içme ve kullanma suyu temin edilen baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve gölet olmak üzere çekilen suyun kaynaklarına göre oranını ifade etmektedir.

Kaynak: DSİ

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İlde 1990 ve sonrasında, baraj, kuyu, doğal kaynak, göl ve göletlerden çekilen su miktarı, toplam çekilen su miktarı, (%)

Veri Formatı

Belediye İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi İçin Kaynaklara Göre Çekilen Su (%)					
	Baraj (1000m3/yıl)	**Kuyu (1000m3/yıl)**	**Kaynak (1000m3/yıl)**	**Akarsu (1000m3/yıl)**	**Göl-Gölet (1000m3/yıl)**
1994	-	2.956	13.131	-	-
2004	10.092	9.782	6.263	-	162
2006	11.195	8.049	8.351	-	-
2008	12.975	8.878	3.019	-	-
2010	6.732	12.736	1.823	9	-
2012	6.224	6.494	9.397	-	-

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde 2012 yılında, toplam 22.114 (1000 m3/yıl) su çekilmiştir. Barajlardan ise içme ve sulama suyu olarak toplam 6.224(1000 m3/yıl) metreküp su çekilmiştir.

SU-ATIK SU

GÖSTERGE: **Atık Su Arıtma Tesisi İle Hizmet Veren Belediyeler**

TANIM: Bu gösterge atık su arıtma tesisi ile hizmet veren belediye sayısını ve atık su arıtma tesislerine bağlı nüfusun yüzdelik oranını ifade eder.

Kaynak: TUİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası atık su arıtma tesislerine bağlı nüfus, tüm il nüfusu, oranları (%)

Veri Formatı

YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2011	2012
Atık Su Arıtma Tesisi ile Hizmet Veren Belediye Sayısı	-	-	-	-	-	-	-	-	2
Arıtma Tesisine Bağlı Belediye Nüfusunun Toplam Belediye Nüfusuna Oranı (%)	-	-	-	-	-	-	-	-	%3,91

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde belediyelerimizin atık su arıtma tesisi yapım çalışmaları büyük bir hızla devam etmektedir.

SU-ATIKSU

GÖSTERGE: **Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayıları ve nüfusu**

TANIM: Bu gösterge 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)

Kaynak: TUİK, Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki 1994 yılı ve sonrası kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı ve bağlı nüfus, Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)

Durum ve eğilimler;

Veri Formatı

YILLAR	1994	1998	2002	2004	2006	2008	2010	2012
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen belediye sayısı	5	9	11	11	11	13	14	15
Kanalizasyon şebekesi ile hizmet verilen nüfusun belediye nüfusu içindeki oranı (%)	23	46	55	57	83	65	58	61

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde belediyelerimizin yaklaşık üçte biri kanalizasyon şebekesi kullanmaktadır. Diğer belediyelerimizin de şebeke yapım çalışmaları hızla devam etmektedir.

5. ARAZİ KULLANIMI

ARAZİ KULLANIMI

GÖSTERGE: **Arazi Kullanımı**

TANIM: Bu gösterge CORINE Arazi Örtüsü kategorilerine göre göreceli arazi örtüsü dağılımını gösterir.

Kaynak: Orman ve Su İşleri Bakanlığı

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi:1990, 2000 ve 2006 yılları arazi kullanımlarının miktarı (ha) ve değişim oranı (%).

Veri Formatı

	ALAN BÜYÜKLÜĞÜ						**ALANDA ARTIŞ(+) /AZALIŞ (-)**
	1990		**2000**		**2006**		
Arazi Sınıfı	**km²**	**%**	**km²**	**%**	**km²**	**%**	**(km²)**
1. Yapay Bölgeler	10.824,88	1,38977	13.698,42	1,75868	13.621,21	1,74876	2,79633
2. Tarım sal Alanlar	503.518,20	64,64449	502.865,93	64,56075	499.254,17	64,09705	-4,26403
3. Orma n ve Yarı Doğal Alanlar	225.624,31	28,96692	225.119,58	28,90212	222.874,46	28,61388	-2,74985
4. Sulak Alanlar	21.788,19	2,79729	21.037,31	2,70089	21.110,06	2,71023	-0,67813
5. Su Yapıları	17.147,97	2,20155	16.182,29	2,07757	22.043,65	2,83008	4,89568
TOPLAM	778.903,55	100	778.903,53	100	778.903,55	100	-

6. TARIM

TARIM

GÖSTERGE: **Kişi Başına Tarım Alanı**

TANIM: Toplam ekilebilir tarım arazisinin, toplam nüfusa oranı olarak ifade eder.

Kaynak: TUİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Ekilebilir arazi toplamı (ha) ve toplam nüfus (kişi), kişi başına tarım arazisi (ha/kişi)

Durum ve eğilimler;

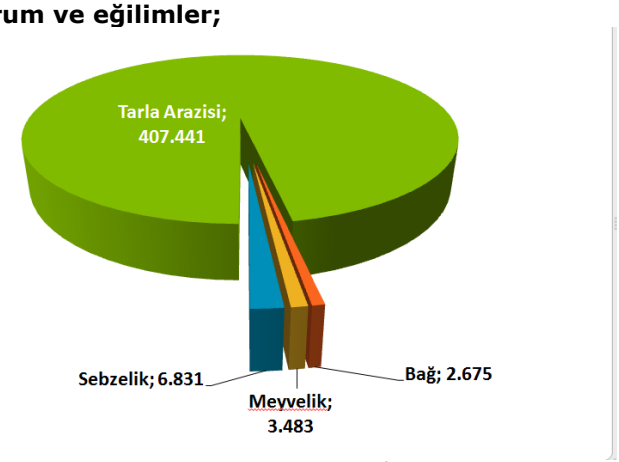

Aksaray Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü-2013

Toplam Alan (Dekar)	Alan (Dekar)	Nadas Alanı(Dekar)	Sebze Bahçeleri Alanı(Dekar)	Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkilerinin Alanı(Dekar)	Süs Bitkileri Alanı(Dekar)
3.752.658,00	2.382.962,00	1.220.636,00	98.335,00	50.725,00	0

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde 407.441 ha tarla, 6.831 ha sebzelik, 3.483 ha meyvelik ve 2.675 ha bağ bulunmaktadır. Yukarıda yer alan veriler TUİK ten alınan geçici 2012 verileridir. Meyve alanları toplu alanlar olup, dağınık ağaçların alanları dahil edilmemiştir. Sebze bahçeleri ve süs bitkileri alanına örtü altı alanları da dahildir.

TARIM

GÖSTERGE: **Kimyasal Gübre Tüketimi**

TANIM: Tarımsal alanlarda kullanılan gübre miktarını ve hektar başına kullanılan mineral azot, fosfor ve potas miktarını gösterir.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TUİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam gübre tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına kullanılan gübre ve mineral azot, fosfor ve potas miktarı (ton/ha)

Durum ve eğilimler;

Bitki Besim Maddesi	Bitki Besin Maddesi	İlde Ticari Gübre Kullanılarak
(N,P,K Olarak)	Bazında Kullanılan Miktar(Ton)	Tarım Yapılan Toplam Alan (Ha)
Azot	45.427	295.555
Fosfor	23.413	
Potasyum	414	
Toplam	69.254	295.555

Aksaray Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü-2013

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde ticari gübre kullanılarak yapılan toplam alan 295.555 ha olarak belirtilmektedir.

TARIM

GÖSTERGE: **Tarım İlacı Kullanımı**

TANIM: Toplam tarım ilacı kullanımını (ton birimiyle aktif bileşen) ve hektar başına düşen tarım ilacı miktarıdır.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri, TUİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık toplam tarım ilacı tüketimi (ton), toplam tarımsal alan (ha), hektar başına düşen tarım ilacı (ton/ha)

Durum ve eğilimler;

Kimyasal Maddenin Adı	Kullanım Amacı	Miktarı (ton)	İlde Tarımsal İlaç Kullanılarak Tarım Yapılan Toplam Alan (Ha)
İnsektisitler		36,5	295,5
Herbisitler		126	
Fungusitler		182	
Rodendisitler		0,1	
Nematositler		0	
Akarisitler		0,1	
Kışlık ve Yazlık Yağlar		0	
Toplam		344,7	

Aksaray Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü-2013

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde tarımda ilaç olarak 36,5 ton insektisitler, 126 ton herbisitler, 182 ton fungusitler, 0,1 ton rodendisitler, 0,1 ton akarisitler kullanılmaktadır.

TARIM

GÖSTERGE: **Organik Tarım**

TANIM: Toplam kullanılan tarımsal alanın oranı olarak organik tarım alanı (organik olarak ekilen mevcut alanların ve organik tarıma geçiş sürecinde olan alanların toplamı) payıdır.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Organik alanların toplam alanı (ha), Toplam tarım alanına oranı (%), Türkiye toplam organik tarım alanı içerisindeki oranı (%), Organik Tarım Alanında Toplam Üretim Miktarı (ton)

Veri Formatı

Yıllar	Toplam Üretim		Üretim Miktarı	
	Alan (ha)	Artış(%)	Miktar (TON)	Artış(%)
2002	0	0		
2003	0	0		
2004	0	0		
2005	0	0		
2006	0	0		
2007	0	0		
2008	0	0		
2009	0	0		
2010	16,93	1.600,93%	237,02	1.600,93%
2011	91,87	442,65%	1.286,18	442,65%
2012	30,81	-66,46%	431,34	-66,46%

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğünden aldığımız veriler doğrultusunda son yıllarda üretimde azalma meydana gelmiştir.

7. ORMAN

ORMAN

GÖSTERGE: Ormanlık Alanlar

TANIM: Orman alanlarının toplam büyüklüğünü ifade eder.

Kaynak: Orman Bölge Müdürlükleri

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki toplam orman alanı (ha).

Durum ve eğilimler;

Aksaray İlinin Yüzölçümü	799.700 Ha.	% 100
Aksaray ilinin doğal orman varlığı	12.570 Ha.	% 1.57
Aksaray ilinde yapılan ağaçlandırma çalışmaları	9.219 Ha.	% 1.15
Aksaray ilinin Toplam orman varlığı	21.789 Ha.	% 2.72
İşletme Müdürlüğünün Toplam orman varlığı	20.959 Ha.	% 2.62

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimiz orman varlığı açısından oldukça fakirdir. Oranlarda görüldüğü üzere toplam yüzölçümün yalnızca %1,57'sinde doğal orman varlığı bulunmaktadır. Son yıllardaki ağaçlandırma çalışmalarıyla birlikte orman varlığı %2,72'ye yükselmiş olmasına rağmen halen istenilen düzeyde bulunmamaktadır.

8. BALIKÇILIK

BALIKÇILIK

GÖSTERGE: Balıkçılık

TANIM: Her yıl, denizlerde avcılığı yapılan balıklar (denize kıyısı olan iller için), kabuklu deniz ürünleri ve yumuşakçalar ile iç sularda avlanan tatlı su ürünleri ile yetiştiricilik ürünleri olmak üzere üretilen balık miktarını gösterir. Üretime ilişkin veri yakalandığı zamanki ağırlığı olan canlı ağırlık ile ifade edilir.

Kaynak: Gıda, Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlükleri

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Kıyı şeridi uzunluğu (km), deniz alanı ve iç su alanı (ha), Su ürünleri üretimi (kg) ve yillara göre değişimi (%), Balık türlerinin dağilimi (%)

Veri Formatı

YILLAR		2002	2004	2006	2008	2009	2010	2011	2012
İç Su Avcılığı (KG)	Sazan							10000	4450
	Gümüş Balığı							100000	100000
	Levrek							1000	750
Yetiştiricilik Ürünleri									

(birim:kg)

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde iç sularda sazan, gümüş balığı ve levrek avlanmaktadır.

9. ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

GÖSTERGE: Karayolu ve Demiryolu Ağı

TANIM: İldeki toplam karayolu (otoyollar, devlet yolları, il yolları) ve demiryolu gelişimi ve uzunluğunu ifade eder.

Kaynak: Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bölge Müdürlükleri

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre karayolu ve demiryolu uzunlukları (km)

Veri Formatı

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Karayolu Ağ Uzunluğu (km)	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455	455
Demiryolu Ağ Uzunluğu (km)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde 455 km karayolu mevcutken henüz demiryolu bulunmamaktadır. Son yıllarda artan hızlı tren projelerinden ikisi de ilimiz sınırları içerisinden geçmektedir.

ALTYAPI VE ULAŞTIRMA

GÖSTERGE: Motorlu Kara Taşıtı Sayısı

TANIM: İldeki, Otomobil (arazi taşıtı dahil), Minibüs, Otobüs, Kamyonet, Kamyon, Motosiklet, Özel Amaçlı Taşıtlar, Yol ve İş Makinaları ve Traktör toplamından ibaret motorlu kara taşıt sayısını ifade eder

Kaynak: TUİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre motorlu kara taşıtı sayısı, taşıt kategorileri ve toplam araç sayısı içerisindeki oranları (%), İldeki kişi başına düşen araç sayısı

Durum ve eğilimler;

	Sayısı
Binek Oto	47.420
Hafif Ticari	10.677
Ağır Ticari	19.069
Diğer	1.105
Toplam	78.271

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde toplam 78.271 adet araç mevcuttur. Bunlardan 29.308'i 2012 yılı içerisinde egzoz emisyonu yaptırmıştır.

10. ATIK

ATIK

GÖSTERGE: Belediyeler Tarafından ya da Belediye Adına Toplanan Atık ve Bertarafı

TANIM: Bu gösterge, il içinde, belediyeler tarafından ya da belediyeler adına toplanan katı atıkların miktarı ve düzenli depolama oranını ifade eder. Belediye atıklarının en önemli miktarı haneler tarafından üretilen atıklardır. Ayrıca alım-satım ve ticaret kuruluşları, ofis binaları, kurum ve küçük işyeri atıklarını da kapsamaktadır

Kaynak: TUİK

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllık olarak belediyelerce ya da belediye adına toplanan katı atıklar (Ton), Düzenli Depolanan Katı Atık Miktarı (ton) ve oranı (%)

Durum ve eğilimler;

Atık Üreten Belediye adı	Atık Miktarı (ton)	Yıllık Olarak Belediyelerce ya da Belediye Adına Toplanarak Düzenli Olarak Depolanan Katı Atık Miktarı (%)
Aksaray Belediyesi	70.278	87,91

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde 2012 yılında toplam 70.278 ton atık toplanmıştır. Bu toplam rakamın % 87.91'ini oluşturmaktadır.

ATIK

GÖSTERGE: Katı Atıkların Düzenli Depolanması

TANIM: İldeki katı atık tesisi sayısı ve hizmet verilen nüfus oranını ifade eder.

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İldeki katı atık tesis sayısı, katı atık düzenli depolama hizmeti veren belediye sayısı ve nüfus, hizmet verilen nüfusun tüm il nüfusuna oranı (%)

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde 2013 yılı itibariyle 1 adet katı atık depolama tesisi bulunmaktadır.

ATIK

GÖSTERGE: Tıbbi Atıklar

TANIM: İl için, Ayrı olarak toplanan tıbbi atık miktarlarının yıllık olarak belirtilmesi ve toplanan tıbbi atıkların bertaraf yöntemlerinin oransal olarak ifade edilmesidir

Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü

Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Toplanan tıbbi atık miktarı (ton), yöntemlerine göre bertaraf oranları (%) ve bertaraf tesisi sayısı

Durum ve eğilimler;

Tıbbi Atık Miktarı (ton)	2007	2008	2009	2010	2011	2012
	85,25	201,6	242,4	253,6	174	192,3

Değerlendirme ve Sonuçlar.
İlimizde 2007 yılında 85,25 ton tıbbi atık toplanmışken 2012 yılına gelindiğinde bu sayı 192,3 ton olarak

%100ün üzerinde bir artış göstermiştir.

ATIK
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Lastikler
TANIM: Ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları, geri kazanım tesisleri ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarını ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllara göre, ömrünü tamamlamış lastiklerin toplanma miktarları ve geri kazanım tesislerinde ve çimento fabrikalarında ek yakıt olarak kullanılan miktarları (ton)
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde Ömrünü Tamamlamış Lastikleri geçici depolamak için 1 adet tesisimiz mevcuttur.

ATIK
GÖSTERGE: Ömrünü Tamamlamış Araçlar
TANIM: İl genelinde yıllar itibariyle hurdaya ayrılan araç sayısını vb. bilgileri ifade eder.
Kaynak: Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: Yıllar itibariyle hurdaya ayrılan araç sayısı
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde Ömrünü Tamamlamış Araçlar için üç adet teslim yeri mevcuttur.

11.TURİZM

TURİZM
Yabancı Turist Sayıları
TANIM: Bu gösterge, il düzeyinde bir yılda giriş çıkış yapan yerli ve yabancı turist sayısının yıllara göre değişimini ifade eder
Kaynak: TUİK, Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü
Kullanılan Veri ve Gösterge Birimi: İl düzeyinde 2000 yılı ve sonrasındaki yıllarda giriş yapan yerli ziyaretçi sayısı (kişi), yabancı ziyaretçi sayısı, bu sayıların yıllara göre değişimi (%), bir önceki yıl için ziyaretçi sayısının aylara göre dağılımı
Değerlendirme ve Sonuçlar. İlimizde bulunan turistik yerler yılsonu itibariyle 131.762 kişi yerli, 113.210 kişi yabancı olmak üzere toplamda 244.972 kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

EK-1: 2012 YILINA AİT İL ÇEVRE SORUNLARI VE ÖNCELİKLERİ ANKET FORMU

BÖLÜM I.HAVA KİRLİLİĞİ

I.1. Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırma

Hava Kalitesi İndeksi	SO_2 1 saatlik ortalama [µg/m³]	NO_2 24 saatlik ortalama [µg/m³]	CO 24 saatlik ortalama [µg/m³]	O_3 1 saatlik ortalama [µg/m³]	PM_{10} 24 saatlik ortalama [µg/m³]
1 (Çok İyi)	0 -50	0 - 45	0 – 1,9	0 - 35	0 - 25
2 (İyi)	51-199	46 - 89	2,0 – 7,9	36 - 89	26-69
3 (Yeterli)	200-399	90 - 179	8,0 – 10,9	90 - 179	70-109
4 (Orta)	400-899	180 - 299	11 – 13,9	180 - 239	110-139
5 (Kötü)	900-1499	300- 699	14,0 - 39,9	240 - 359	140-599
6 (Çok Kötü)	>1500	> 700	> 40,0	> 360	> 600

I.1.1. İlinize ait yıl içindeki aylık ortalama ölçüm değerlerini yukarıdaki Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, aşağıdaki çizelgede uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

AKSARAY	SO_2	AGS*	PM10	AGS*	CO	AGS*	NO	AGS*	NO_2	AGS*	NO_X	AGS*	OZON	AGS*
Ocak	7	-	64	1										
Şubat	14	-	81	2										
Mart	36	-	107	-										
Nisan	5	-	72	-										
Mayıs	2	-	70	-										
Haziran	3	-	93	-										
Temmuz	3	-	121	-										
Ağustos	3	-	70	-										
Eylül	2	-	44	-										
Ekim	2	-	97	1										
Kasım	8	-	66	-										
Aralık	16	-	72	2										
ORTALAMA	8,6		79,75	0,5										

AYLAR	Aylık Ortama (µg/m³) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO_2						NO_2						CO						O_3						PM_{10}					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
OCAK	X																									X				
ŞUBAT	X																										X			
MART	X																										X			
NİSAN	X																										X			
MAYIS	X																										X			
HAZİRAN	X																										X			
TEMMUZ	X																											X		
AĞUSTOS	X																										X			
EYLÜL	X																									X				
EKİM	X																										X			
KASIM	X																									X				
ARALIK	X																										X			

*** Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)**

Kaynak: www.havaizleme.gov.tr

I.1.2. İlinize ait Kış sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2011 yılı Ekim- 2012 Mart arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

Kış sezonu ortalama ölçüm değeri; raporu hazırlanan yılın bir önceki yılının Ekim ayı ile raporu hazırlanan yılın Mart ayı arasındaki 6 aylık ortalamayı ifade etmektedir. Söz konusu 6 aylık ortalama ölçüm değerlerini, Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, çizelgede uygun sınıfa "X" ile işaretlemeniz istenmektedir.

	Kış Sezonu (Ekim-Mart) 6 Aylık Ortama ($\mu g/m^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO_2						NO_2						CO						O_3						PM_{10}					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Kış Sezonu (Ekim-Mart)	X																										X			

*** Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)**

Kaynak: www.havaizleme.gov.tr

I.1.3. İlinize ait Yaz sezonu ortalama ölçüm değerlerini (2012 yılı Nisan-Eylül arası 6 aylık ortalama) Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak uygun sınıfı "X" ile işaretleyiniz.

Yaz sezonu ortalama ölçüm değeri; raporu hazırlanan yılın Nisan ayı ile Eylül ayı arasındaki 6 aylık ortalamayı ifade etmektedir. Söz konusu 6 aylık ortalama ölçüm değerlerini, Hava Kalitesi İndeksine göre sınıflandırarak, çizelgede uygun sınıfa "X" ile işaretlemeniz istenmektedir.

	Yaz Sezonu (Nisan-Eylül) 6 Aylık Ortama ($\mu g/m^3$) Olarak Hava Kalitesi İndeksine (*) Göre Sınıflandırma																													
	SO_2						NO_2						CO						O_3						PM_{10}					
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6
Yaz Sezonu (Nisan-Eylül)	X																										X			

*** Hava Kalitesi İndeksi: 1 (çok iyi) , 2 (iyi) , 3 (yeterli), 4 (orta), 5 (kötü), 6 (çok kötü)**

Kaynak: www.havaizleme.gov.tr

I.2. İlinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

I.2.'de ilinizde hava kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,.... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. Varsa "e. Diğer Sanayi Faaliyetleri" ve "g. Diğer Kaynaklar" ın ne olduğu ayrıca belirtilmelidir. Çevre Durum Raporunun "Hava" bölümündeki SO_2, PM, NO_X, CO gibi ölçüm sonuçlarının il bazındaki aylık ortalaması veya konsantrasyonu en yüksek olan istasyonun aylık ortalama değerleri esas alınır.

KAYNAK	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ[2]	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Evsel ısınma		**1**	
b. İmalat Sanayi İşletmeleri		**2**	
c. Maden İşletmeleri		**3**	
d. Termik Santraller		**-**	
e. Diğer Sanayi Faaliyetleri (Belirtiniz)……..		**-**	
f. Karayolu Trafik		**4**	
g. Diğer Kaynaklar (Belirtiniz)……..		**-**	

I.3. Hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla yıl içinde il/ilçelerde alınan tedbirleri "X" ile işaretleyiniz.

YERLEŞİM YERİNİN ADI		ALINAN TEDBİR/TEDBİRLER								
		a	b	c	d	e	f	g	h	i
İL MERKEZİ	1. AKSARAY	X	X			X	X	X	X	
	2.									
	3.									
	.									
	.									
İLÇELER	1.ORTAKÖY									
	2.ESKİL									
	3.GÜLAĞAÇ									
	4.GÜZELYURT									
	5.AĞAÇÖREN									
	6.SARIYAHŞİ									
	7.									
	8.									
	9.									
	10.									

Kaynaklar: *ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü*

Tedbirler:

a.	Kaliteli katı/sıvı yakıt kullanımı
b.	Doğalgaz kullanımı
c.	Bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları
d.	Ağaçlandırma çalışmaları/orman alanlarının, yeşil alanların artırılması
e.	Motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümleri
f.	Sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları
g.	Sanayi tesislerinin yerleşim yeri dışına çıkarılmaları
h.	Denetim
i.	Diğer (Varsa yukarıya ayrılan bölümde belirtiniz).

Hava Kalitesi Ölçüm İstasyonumuz İlimiz merkezinde bulunduğundan İlimize bağlı ilçeler için işaretleme yapılmamıştır.

[2] **En** önemliden **az önemliye doğru 1,2,3,… şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilini**ze **uygun seçenekleri numaralandırınız.**

I.4. Hava kirliliğinin giderilmesinde, yıl içerisinde, il/ilçelerde karşılaşılan güçlükleri önem sırasına göre rakam ile belirtiniz.

I.4.'de hava kirliliğinin önlenmesinde, yıl içinde, İlinizde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. "Karşılaşılan güçlükler" altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir. Bunların haricinde "diğer" olarak belirtilmesi gereken husus varsa, ayrıca belirtilmelidir.

Karşılaşılan Güçlükler	**GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ**	**BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ***	**ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ**
a. Yeterli denetim yapılamaması		**1**	
b. Ateşçilerin eğitimsiz veya bilinçsiz olması		**6**	
c. Halkın alım gücünün düşük olmasından dolayı kalitesiz yakıt kullanılması		**4**	
d. Kaliteli yakıt temininde zorluklar		**5**	
e. Kurumsal ve yasal eksiklikler		**2**	
f. Toplumda bilinç eksikliği		**3**	
g. Meteorolojik faktörler			
h. Topografik faktörler			
i. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,… şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM II. SU KİRLİLİĞİ

II.1. İl sınırları içerisinde bulunan su kaynaklarının kalite değerlendirmesi

Su kirliliği, II.1.1-II.1-3'de il sınırları içerisinde, yıl içinde, kirliliğe maruz kalmış su kaynaklarının (yüzey, yeraltı ve yüzme suları) adları, kalite sınıfları ile bunların çizelgede belirtilen kirlenme nedenleri dikkate alınarak işaretlenmesi istenmektedir.

II.1.1. İl sınırlarında bulunan yüzey sularının kalite sınıflarını Yüzeysel Su Kalitesi Yönetimi Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzey Suyu Adı	Kalite sınıfı				Kirlenme Nedenleri								
					a	b	c	d	e	f	g	h	i
	1	2	3	4	Evsel Atık sular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atık sular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Denizcilik Faaliyetleri	Diğer (Belirtiniz)
MAMASIN BARAJI				X					X	X			
GÜLAĞAÇ GÖLETİ				X					X	X			
GÜLPINAR GÖLETİ				X					X	X			
GÜZELYURT GÖLETİ				X					X	X			
BOĞAZKÖY BARAJI	X												
HİRFANLI BARAJI	X												
BALCI GÖLETİ	X												
HELVADERE GÖLETİ	X												
CAMİLİ KASABASI GÖLETİ	X												
BOZKIR BARAJI	X												
KÜLTEPE BARAJI	X												

Kaynaklar: *İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü-2012*

II.1.2. İl sınırlarında bulunan yeraltı sularının kalite sınıflarını Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
				a	b	c	d	e	f	g	h	i
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atık Sular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atık Sular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)
KUTLU	X											

Yeraltı suyunun bulunduğu bölge	Yeraltı Su Kalite Sınıfı			Kirlenme Nedenleri								
				a	b	c	d	e	f	g	h	i
	İyi	Zayıf	Yeterli veri yok	Evsel Atık Sular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atık Sular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Hayvan Yetiştiriciliği	Madencilik Faaliyetleri	Deniz Suyu Girişimi	Diğer (Belirtiniz)
KASABASI												
TANATÖME	X											
ESKİ SULTANHANI	X											
KOÇAŞ TİM 1		X						X	X			
HAMİDİYE		X						X				
KİLLİK MEVKİİ	X											
KEPEZ MEVKİİ	X											
PİRİNÇLİK MEVKİİ	X											
TOPAKKAYA KASABASI	X											
ACIPINAR KASABASI	X											
EŞMEKAYA KASABASI		X						X				
GÖLBEZ YAYLASI		X						X				
SAPMAZ KÖYÜ		X						X				
OSB KARATAŞ YOLU		X				X	X					
SARAYHAN KASABASI		X						X				
ORTAKÖY İLÇESİ		X						X				
PINARBAŞI KÖYÜ		X						X				

Kaynaklar: *İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürülüğü-2012*

II.1.3. İl sınırlarında bulunan <u>yüzme sularının</u> kalite sınıflarını Yüzme Suyu Kalitesi Yönetmeliği çerçevesinde belirtiniz ve muhtemel kirlenme nedenlerini işaretleyiniz.

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
							a	b	c	d	e	f	g
	Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

Yüzme Suyunun bulunduğu bölge/plaj	Mavi Bayrak Ödülü		Yüzme Suyu Kalite Sınıfı (*)				Kirlenme Nedenleri						
							a	b	c	d	e	f	g
	Var	Yok	A	B	C	D	Evsel Atıksular	Evsel Katı Atıklar	Sanayi Kaynaklı Atıksular	Sanayi Atıkları	Zirai İlaç ve Gübre Kullanımı	Deniz/Göl Taşımacılığı	Diğer (Belirtiniz)

(*) A sınıfı çok iyi/mükemmel, B sınıfı iyi kalite, C sınıfı kötü kalite ve D sınıfı çok kötü kalite/yasaklanması gereken olarak kalite kategorilerini temsil etmektedir.

Kaynaklar: *Verinin nereden alındığı*

II.2. Yıl İçinde, İl sınırları içindeki il/ilçelerde atık suların yol açtığı kirlenmenin nedenlerini uygun seçenekleri "X" ile işaretleyerek belirtiniz.

II.2.'de, il sınırları içerisindeki yerleşim merkezlerinde (il merkezi ve ilçelerin her biri için) atık sulardan kaynaklanan kirliliğin nedenlerinin çizelgenin altında belirtilen maddeler dikkate alınmak ve (X) koymak suretiyle işaretlenmesi istenmektedir. Çizelgede geçen "İl Merkezi" ifadesiyle, İliniz Büyükşehir Belediyesi ise, Büyükşehir Belediyesine bağlı ilçeler, değilse merkez ilçe kastedilmektedir.

Yerleşim Yerinin Adı		Atık Sulardan Kaynaklanan Kirliliğin Nedenleri												
		a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m
İl Merkezi	1.AKSARAY	X			X									
	2.													
	3.													
	.													
	.													
	.													
İlçeler	1.ORTAKÖY							X	X					
	2.ESKİL							X	X					
	3.GÜLAĞAÇ							X	X					
	4.GÜZELYURT							X	X					
	5.AĞAÇÖREN							X	X					
	6.SARIYAHŞİ							X	X					
	7.													
	8.													
	9.													
	10.													
	11.													
	.													
	.													
	.													

Kaynaklar: *ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü-2012*

Kirlilik Nedenleri:

a. Kanalizasyon şebekesinin olmaması veya yetersiz olması
b. Yerleşim yerlerinde evsel nitelikli atık suların arıtılmaması
c. Büyük sanayi kuruluşlarının atık sularını arıtmaması
d. Küçük sanayilerde toplu arıtmanın olmaması
e. Fosseptik çukurların sağlıklı şekilde inşa edilmemesi
f. Fosseptik atıkların vidanjörlerle çekildikten sonra gelişigüzel yerlere boşaltılması
g. Zirai mücadele ilaçlarının kullanımı
h. Kimyasal gübre kullanımı
i. Arıtma tesisi kapasite ve verimlerinin yetersiz olması
j. Arıtma tesisinde görevli olan personelin yetersiz olması
k. Hayvancılık atıkları
l. Maden atıkları
m. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.3. Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alıcı ortamlarda aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını çizelgede (x) işareti koyarak belirtiniz.

II.3.'de, su kirliliğinin önlenmesi amacıyla her bir alıcı su ortamı için, çizelgenin altında belirtilen maddelerin dikkate alınarak tedbirlerin çizelgede işaretlenmesi istenmektedir.

Alıcı Ortamın Adı	Su Kirliliğinin Önlenmesi Amacıyla Alınan Tedbirler								
	a	b	c	d	e	f	g	h	i
Göller					x				
1.Tuz Gölü									
2.									
3.									
Akarsular									
1.Melendiz Çayı					x				
2.									
3.									
Havzalar									
1.									
2.									
3.									
Yeraltı Suları									
1.									
2.									
3.									
Jeotermal Kaynaklar									
1.									
2.									
3.									

Kaynaklar: Su kirliliğinin önlenmesi amacıyla alınan önlemlerle ilgili kurumlardan veri gelmemiş olup İl Müdürlüğümüzce yönetmeliğimiz çerçevesinde denetimler düzenlenmektedir.

Alınan Tedbirler:

a. Kanalizasyon şebekesinin yapılması ya da yenilenmesi
b. Arıtma tesisi /deniz deşarjı /depolama alanları yapılması
c. Yerleşim merkezinde fosseptik kullanılması
d. Tarımsal faaliyetlerde kullanılan zirai mücadele ilacı ve gübrenin aşırı ve yanlış kullanımının önlenmesi
e. Yönetmelikler çerçevesinde denetim yapılması
f. Deniz araçlarının atıklarını boşaltabilmeleri için uygun yerlerin hazırlanması
g. Sanayi kuruluşlarının atık suları için deşarj izni alması
h. Toplumsal bilgilendirilme ve bilinçlendirme faaliyetleri
i. Diğer (Yukarıda ayrılan bölümde belirtiniz).

II.4. Su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlükleri en önemliden az önemliye doğru numara vererek (1,2,3,…) işaretleyiniz.

II.4'de su kirliliğinin giderilmesinde/önlenmesinde il sınırları içerisinde karşılaşılan güçlüklerin önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,.... şeklinde numaralandırmanız istenmektedir. "Karşılaşılan güçlükler" altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Yeterli denetim yapılamaması		**3**	
b. Mali imkansızlıklar nedeniyle arıtma tesislerinin kurulamaması		**2**	
c. Kurumsal ve yasal eksiklikler		**4**	
d. Toplumda bilinç eksikliği		**1**	
e. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,…şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM III. TOPRAK KİRLİLİĞİ

III.1. İlinizde toprak kirliliğine neden olan kaynakları önem sırasına göre rakam ile işaretleyerek* belirtiniz.

III.1'de, il sınırları içerisinde toprak kirliliğine neden olan kaynakların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Toprak kirliliğine neden olan kaynaklar altında belirtilen maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

Kirlenme Kaynağı	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ*	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi kaynaklı atık boşaltımı		**1**	
b. Vahşi depolanan evsel katı atıklar		**2**	
c. Vahşi depolanan tehlikeli atıklar			
d. Plansız kentleşme		**4**	
e. Aşırı gübre kullanımı			
f. Aşırı tarım ilacı kullanımı			
g. Hayvancılık atıkları		**3**	
h. Diğer (Belirtiniz)……			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,… şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

Kaynaklar: *Verinin nereden alındığı*

III.2. Toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde, aşağıdaki tedbirlerden hangilerinin alındığını önem sırasına göre rakam* ile belirtiniz.

III.2'de, toprak kirliliğinin önlenmesi amacıyla il sınırları içerisinde belirtilen tedbirlerden hangileri alınıyor ise, bunların önem sırasına göre, en önemliden, az önemliye doğru, 1,2,3,4.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Maddelerin hepsinin işaretlenmesi zorunlu olmayıp, ilinize uygun maddelerin numaralandırılması gerekmektedir.

ALINAN TEDBİRLER	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Sanayi tesislerinin sıvı, katı ve gaz atıklarının mevzuata uygun olarak bertarafının sağlanması		**1**	
b. Kentleşmenin Çevre Düzeni Planlarına uygun olarak gerçekleştirilmesi		**2**	
c. Mevzuata uygun olarak gübreleme, ilaçlama ve sulamanın yapılması			
d. Erozyon mücadele çalışmaları			
e. Geri dönüşüm/yeniden kullanım uygulamaları		**3**	
f. Diğer (Belirtiniz).....			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,… şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

BÖLÜM IV. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNLARI

IV.1. Aşağıdaki Konu Başlıklarını Dikkate Alarak, yıl sonu itibariyle, İl Sınırları İçinde Görülen Çevre Sorunlarını Önem ve Önceliklerine Göre Rakam (Önem sırasına göre en önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,5,..... şeklinde numaralandırınız) Vererek Sıralayınız. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir.

IV.1'de, sıralanan çevre sorunları dikkate alınarak, yıl sonu itibariyle, il sınırlarınız içerisinde, görülen bu sorunların önem ve önceliklerine göre, en önemliden en az önemliye doğru 1,2,3,4,5.... şeklinde numaralandırılması istenmektedir. Tüm sorunları numaralandırmak zorunlu olmayıp, iliniz için geçerli olan sorunları öncelik sırasına göre numaralandırmanız yeterlidir. Ayrıca çizelgede yer alan her çevre sorunu için iliniz sınırları içinde geçerli olan nedenleri işaretleyiniz.

NOT: Ölçüm değerleri, göstergeler, her bölümün sonundaki sonuç ve değerlendirme kısımları, konularına göre şikayet sayısı, şikayetin ceza ile sonuçlanma oranı, konularına göre ceza sayısı, yapılan denetimler sonucu edinilen deneyimler vb. çevre sorunlarının hangi alanda yoğunlaştığı konusunda yol gösterici olabilir.

ÇEVRE SORUNLARI	GEÇEN YILKİ ÖNEM SIRANIZ	BU YILKİ ÖNEM SIRANIZ *	ÖNEM SIRASINDA DEĞİŞİKLİK YAPTIYSANIZ SEBEBİNİ AÇIKLAYINIZ
a. Hava kirliliği			
b. Su kirliliği		**1**	
c. Toprak kirliliği			
d. Atıklar			
e. Gürültü kirliliği			
f. Erozyon			
g. Doğal çevrenin tahribatı (Orman, Mera, Sulak alan, Kıyı, Biyolojik çeşitlilik ve habitat kaybı)			

*En önemliden az önemliye doğru 1,2,3,4,... şeklinde numaralandırınız. Seçeneklerin hepsinin numaralanması zorunlu olmayıp, ilinize uygun seçenekleri numaralandırınız.

IV.2. İl Sınırları İçerisinde IV.1'de Tespit Edilen Her Bir Öncelikli Çevre Sorunu ile İlgili Olarak; Yukarıda IV.1'de Belirlemiş Olduğunuz Öncelik Sırasına Göre;

IV.2'de, IV.1'de sıralanan her bir öncelikli çevre sorunları dikkate alınarak;

a) Çevre sorununun nedenlerini,
b) Bu nedenlerde daha çok hangi faktör veya sektörlerin etkili olduğunu,
c) Çevreye vermiş olduğu olumsuz etkilerini
d) Bu sorunların giderilmesinde karşılaşılan güçlüklerini,
e) Bu sorunları gidermek amacıyla alınan, alınması planlanan veya alınması gereken tedbirlerin neler olduğunu,
f) Ayrıca bu başlık altında yer almasını istediğiniz diğer görüşlerinizi belirten bilgi notunu,

sistematik ve yeterli seviyede açıklayınız.

I. ÖNCELİKLİ ÇEVRE SORUNU

İlimizde Çevre Kirliliği açısından en önemli sorunumuz daha çok kanalizasyon eksikliğinden kaynaklı atık suların dış ortama deşarjıdır. Çevre verdiği en büyük olumsuzluk atık suların sulama suyuna karışması ve vatandaşın bu suyu hayvanlarını sulamada ve sebze ve meyvelerini sulamada kullanması olarak gösterilebilir. Bu sorunların giderilmesinde en çok siyasi güçlüklerle karşılaşılmaktadır. Sorunun çözümü için hızlı bir şekilde atık su arıtma tesisi ve kanalizasyon alt yapısı oluşturulmalı ve vatandaş atık su karışmış suları kullanmaması konusunda eğitilmelidir.

GENEL KAYNAKÇA

1- ÇED, İzin ve Denetim Şube Müdürlüğü (2012)
2- Çevre Yönetimi Şube Müdürlüğü (2012).
3- Aksaray Çevre Durum Raporu (2011).
4- İmar ve Planlama Şube Müdürlüğü (2012).
5- Kırşehir-Nevşehir-Niğde-Aksaray 1/100.000 Çevre Düzeni Planı (2006).
6- Aksaray Emniyet Müdürlüğü (2012).
7- S. Rosen and P. Olin, Hearing Loss and Coronary Heart Disease, Archives of Otolaryngology, 82:236 (1965).
8- J.M. Field, Effect of personal and situational variables upon noise annoyance in residential areas, Journal of the Acoustical Society of America, 93: 2753-2763 (1993).
9- Karl D. Kryter, The Effects of Noise on Man , Academic Press (1985).
10- DSİ. 44. Şube Müdürlüğü (2012).
11- Aksaray İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü (2012).
12- Mülga İl Çevre ve Orman Müdürlüğü Çalışmaları (2011).
13- Aksaray İl Özel İdaresi (2012).
14- T.C. Ahiler Kalkınma Ajansı Aksaray Yatırım Destek Ofisi (2012).